Oikeustapauskokoelma

UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (laajennettu yhdeksäs jaosto)

29 päivänä syyskuuta 2021 *

Ulkosuhteet – Kansainväliset sopimukset – EY:n ja Marokon välisestä assosiaatiosta tehty Euro–Välimeri-sopimus – Unionin ja Marokon välinen kestävää kalastusta koskeva kumppanuussopimus – Kumppanuussopimuksen täytäntöönpanopöytäkirja – Kumppanuussopimukseen liitetty kirjeenvaihto – Päätös kumppanuussopimuksen, sen täytäntöönpanopöytäkirjan sekä sopimukseen liitetyn kirjeenvaihdon tekemisestä – Asetus kalastusmahdollisuuksien jakamisesta jäsenvaltioiden välillä – Kumoamiskanne – Tutkittavaksi ottaminen – Asianosaiskelpoisuus – Kantajaa suoraan koskeva päätös – Kantajaa erikseen koskeva päätös – Alueellinen soveltamisala – Toimivalta – Unionin tuomioistuimen vahvistama kansainvälisen oikeuden tulkinta – Itsemääräämisoikeuden periaate – Sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaate – Periaatteisiin vetoaminen – Suostumuksen käsite – Soveltaminen – Harkintavalta – Harkintavallan rajat – Riidanalaisen päätöksen vaikutukset pidetään voimassa

Yhdistetyissä asioissa T-344/19 ja T-356/19,

Saguia el Hamran ja Río de Oron vapautuksen kansallinen rintama (Front Polisario), edustajanaan asianajaja G. Devers,

kantajana,

vastaan

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään F. Naert, P. Plaza García ja V. Piessevaux,

vastaajana,

jota tukevat

Espanjan kuningaskunta, asiamiehenään S. Centeno Huerta,

väliintulijana asiassa T-344/19 ja asiassa T-356/19,

ja

Ranskan tasavalta, asiamiehinään A.-L. Desjonquères, C. Mosser, J.-L. Carré ja T. Stéhelin,

väliintulijana asiassa T-344/19 ja asiassa T-356/19,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

ja

Euroopan komissio, asiamiehinään F. Castillo de la Torre, A. Bouquet ja A. Stobiecka-Kuik,

väliintulijana asiassa T-344/19 ja asiassa T-356/19,

sekä

Chambre des pêches maritimes de la Méditerranée, kotipaikka Tanger (Marokko),

Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Nord, kotipaikka Casablanca (Marokko),

Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Centre, kotipaikka Agadir (Marokko), ja

Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Sud, kotipaikka Dakhla (Länsi-Sahara),

edustajinaan asianajajat G. Forwood, N. Colin ja A. Hublet,

väliintulijoina asiassa T-344/19,

joista asiassa T-344/19 on kyse SEUT 263 artiklaan perustuvasta kanteesta, jossa vaaditaan kumoamaan Euroopan unionin ja Marokon kuningaskunnan välisen kestävää kalastusta koskevan kumppanuussopimuksen, sen täytäntöönpanopöytäkirjan sekä sopimukseen liitetyn kirjeenvaihdon tekemisestä 4.3.2019 annettu neuvoston päätös (EU) 2019/441 (EUVL 2019, L 77, s. 4), ja asiassa T-356/19 SEUT 263 artiklaan perustuvasta kanteesta, jossa vaaditaan kumoamaan Euroopan unionin ja Marokon kuningaskunnan välisessä kestävää kalastusta koskevassa kumppanuussopimuksessa ja sen täytäntöönpanopöytäkirjassa määrättyjen kalastusmahdollisuuksien jakamisesta 29.11.2018 annettu neuvoston asetus (EU) 2019/440 (EUVL 2019, L 77, s. 1),

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (laajennettu yhdeksäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. J. Costeira sekä tuomarit D. Gratsias (esittelevä tuomari), M. Kancheva, B. Berke ja T. Perišin,

kirjaaja: hallintovirkamies M. Marescaux,

ottaen huomioon asian käsittelyn kirjallisessa vaiheessa ja 3.3.2021 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

I Asian tausta

A Kansainvälinen konteksti

1 Länsi-Saharan kysymystä koskevan kansainvälisen kontekstin kehitys voidaan esittää tiivistetysti seuraavasti.

2 Yhdistyneiden kansakuntien (jäljempänä YK) yleiskokous hyväksyi 14.12.1960 päätöslauselman 1514 (XV), jonka otsikko on ”Itsenäisyyden myöntämistä siirtomaille ja siirtomaakansoille koskeva julistus” ja jossa todettiin muun muassa, että ”kaikilla kansoilla on itsemääräämisoikeus, jonka nojalla ne määrittävät vapaasti poliittisen asemansa ja vapaasti tavoittelevat taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista kehitystä” ja että ”toimenpiteisiin ryhdytään välittömästi huoltohallintoalueilla, itsehallintoa vailla olevilla alueilla ja kaikilla muilla alueilla, jotka eivät ole vielä itsenäistyneet, kaiken vallan siirtämiseksi välittömästi näiden alueiden kansoille ehdoitta ja varauksitta niiden vapaasti ilmaiseman tahdon ja toiveiden mukaan” sekä että ”kaikkien valtioiden on uskollisesti ja ehdottomasti noudatettava Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan määräyksiä – – yhdenvertaisuuden, valtioiden sisäisiin asioihin puuttumattomuuden ja kaikkien kansojen itsemääräämisoikeuksien ja alueellisen koskemattomuuden kunnioittamisen perusteella”.

3 Länsi-Sahara on Luoteis-Afrikassa sijaitseva alue, josta tuli Espanjan kuningaskunnan siirtomaa 1800-luvun lopulla ja joka oli päätöslauselman 1514 (XV) hyväksymishetkellä Espanjan provinssi. YK merkitsi sen vuonna 1963 ”alustavaan luetteloon alueista, joihin sovelletaan Itsenäisyyden myöntämistä siirtomaille ja siirtomaakansoille koskevaa julistusta [yleiskokouksen päätöslauselma 1514 (XV)]” San Franciscossa 26.6.1945 allekirjoitetun Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan 73 artiklassa tarkoitettuna itsehallintoa vailla olevana alueena, jota Espanjan kuningaskunta hallinnoi. Länsi-Sahara on edelleenkin mainitun peruskirjan 73 artiklan e alakohdan nojalla YK:n pääsihteerille ilmoitettujen tietojen perusteella YK:n pääsihteerin vahvistamassa itsehallintoa vailla olevien alueiden luettelossa.

4 YK:n yleiskokous hyväksyi 20.12.1966 päätöslauselman 2229 (XXI) Ifnin ja Espanjan Saharan kysymyksestä; tässä päätöslauselmassa se ”vahvist[i] Espanjan Saharan kans[an] erottamattoman oikeuden itsemääräämiseen yleiskokouksen päätöslauselman 1514 (XV) mukaisesti” ja kehotti Espanjan kuningaskuntaa hallintovallan käyttäjänä ”päättämään viipymättä [YK:n] johdolla toteutettavan kansanäänestyksen järjestämistä koskevista menettelytavoista, jotta alueen alkuperäisväestö voisi käyttää vapaasti itsemääräämisoikeuttaan”.

5 YK:n yleiskokous hyväksyi 24.10.1970 päätöslauselman 2625 (XXV), jolla se hyväksyi ”Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan mukaisista valtioiden välisiä ystävällisiä suhteita ja yhteistyötä koskevista kansainvälisen oikeuden periaatteista annetun julistuksen”, jonka teksti on

kyseisen päätöslauselman liitteenä. Mainitussa julistuksessa ”vahvistetaan juhlallisesti” erityisesti ”kansojen yhtäläisiä oikeuksia ja itsemääräämisoikeutta koskeva periaate”. Julistuksessa todetaan tästä periaatteesta muun muassa seuraavaa:

”Kaikilla kansoilla on Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjassa vahvistetun kansojen yhtäläisten oikeuksien ja itsemääräämisoikeuden periaatteen nojalla oikeus määrittää poliittinen asemansa täysin vapaasti ja ilman ulkopuolista puuttumista ja tavoitella olojensa taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista kehitystä, ja kaikkien valtioiden on kunnioitettava tätä oikeutta peruskirjan määräysten mukaisesti.

– –

Kansa käyttää itsemääräämisoikeuttaan perustamalla suvereenin ja itsenäisen valtion, yhdistymällä vapaasti toisen itsenäisen valtion kanssa tai liittymällä toiseen itsenäiseen valtioon taikka päättämällä vapaasti muusta poliittisesta asemastaan.

– –

Siirtomaa-alueella tai muulla itsehallintoa vailla olevalla alueella on peruskirjan nojalla oma ja sitä hallinnoivan valtion alueesta erillinen asema; tämä peruskirjaan perustuva oma ja erillinen asema on olemassa niin kauan kuin siirtomaan tai itsehallintoa vailla olevan alueen kansa ei käytä itsemääräämisoikeuttaan peruskirjan ja erityisesti sen tavoitteiden ja periaatteiden mukaisesti.”

6 Saguia el Hamran ja Río de Oron vapautuksen kansallinen rintama (Front Polisario) on Länsi-Saharassa 10.5.1973 perustettu järjestö. Front Polisarion sääntöjen 1 artiklan mukaan Front Polisario on ”kansallinen vapautusliike,” jonka jäsenet ”taistelevat Länsi-Saharan kansan täyden itsenäisyyden puolesta ja Länsi Saharan kansan suvereniteetin takaisin saamiseksi koko Saharan demokraattisen arabitasavallan alueella”.

7 Espanjan kuningaskunta ilmoitti 20.8.1974 YK:lle suunnitelmastaan järjestää tämän johdolla kansanäänestys Länsi-Saharassa.

8 YK:n yleiskokous hyväksyi 13.12.1974 päätöslauselman 3292 (XXIX), jolla se erityisesti päätti pyytää kansainväliseltä tuomioistuimelta neuvoa-antavaa lausuntoa seuraavista kysymyksistä:

”I. Oliko Länsi-Sahara (Río de Oro ja Sakiet el Hamra) ei-kenenkään-maata (*terra nullius*), kun siitä tuli Espanjan kuningaskunnan siirtomaa?

Mikäli tähän ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi,

II. Millaiset oikeudelliset suhteet tällä alueella oli Marokon kuningaskuntaan ja Mauritanian alueeseen?”

9 Kansainvälinen tuomioistuin antoi 16.10.1975 neuvoa-antavan lausuntonsa (ks. Länsi-Sahara, neuvoa-antava lausunto, jäljempänä Länsi-Saharaa koskeva neuvoa-antava lausunto; kansainvälisen tuomioistuimen oikeustapauskokoelma 1975, s. 12). Lausuntonsa 162 kohdassa se totesi seuraavaa:

”Kansainvälisen tuomioistuimen tietoon saatetut seikat ja tiedot osoittavat, että Espanjan siirtomaavallan aikana Marokon sulttaanin ja tiettyjen Länsi-Saharan alueella elävien heimojen välillä oli uskollisuuteen perustuvia oikeussuhteita. Ne osoittavat myös, että oli olemassa oikeuksia, mukaan lukien tietyt maahan liittyvät oikeudet, jotka muodostivat oikeussuhteita Mauritanian alueen, siten kuin kansainvälinen tuomioistuin sen ymmärtää, ja Länsi-Saharan alueen välillä. Kansainvälinen tuomioistuin sitä vastoin katsoo, että sen tietoon saatetut seikat ja tiedot eivät osoita minkäänlaista yhtäältä Länsi-Saharan alueen ja toisaalta Marokon kuningaskunnan tai Mauritanian alueen välistä alueelliseen suvereniteettiin liittyvää yhteyttä. Kansainvälinen tuomioistuin ei näin ollen ole todennut sellaisia oikeudellisia suhteita, jotka vaikuttaisivat [YK:n yleiskokouksen] päätöslauselman 1514 (XV) – – soveltamiseen Länsi-Saharan dekolonisaatioon saati itsemääräämisoikeusperiaatteen soveltamiseen siten, että alueen kansat ilmaisevat vapaasti todellisen tahtonsa.”

10 Kansainvälinen tuomioistuin totesi Länsi-Saharaa koskevan neuvoa-antavan lausuntonsa 163 kohdassa erityisesti seuraavaa:

”[Kansainvälisen tuomioistuimen näkemyksen mukaan ensimmäisestä kysymyksestä on todettava, että] – – Länsi-Sahara (Río de Oro ja Sakiet el Hamra) ei ollut ei-kenenkään-maata (*terra nullius*), kun siitä tuli Espanjan siirtomaa; – – ja toisesta kysymyksestä on todettava, että – – alueella oli Marokon kuningaskunnan kanssa oikeudellisia suhteita, joiden ominaispiirteet on mainittu tämän lausunnon 162 kohdassa [ja] että alueella oli Mauritanian alueen kanssa oikeudellisia suhteita, joiden ominaispiirteet on mainittu tämän lausunnon 162 kohdassa.”

11 Samana päivänä kuin Länsi-Saharaa koskeva neuvoa-antava lausunto julkaistiin, Marokon kuningas piti puheen, jossa hän totesi ”koko maailman tunnustaneen, että [Länsi-]Sahara kuului” Marokon kuningaskunnalle ja että hänen ”tehtävänään oli ottaa kyseinen alue takaisin haltuunsa rauhanomaisesti”, ja kehotti järjestämään tässä tarkoituksessa rauhanomaisen marssin.

12 Espanjan kuningaskunnan saatettua asian YK:n turvallisuusneuvoston käsiteltäväksi tämä hyväksyi 22.10.1975 päätöslauselman 377 (1975), jossa turvallisuusneuvosto ”[pyysi YK:n] pääsihteeriä aloittamaan välittömästi neuvottelut asianomaisten osapuolten ja muiden tahojen, joita asia koskee, kesken” ja ”vetosi [asianomaisiin], jotta ne osoittaisivat pidättyväisyyttä ja maltillisuutta”. YK:n turvallisuusneuvosto hyväksyi 2.11.1975 päätöslauselman 379 (1975), jossa se ”[kehotti] kaikkia [asianomaisia] välttämään yksipuolisia tai muita toimia, jotka voivat johtaa jännitteiden pahenemiseen alueella entisestään” ja ”[pyysi] pääsihteeriä jatkamaan ja laajentamaan neuvottelujaan”. Marokon kuninkaan ilmoittaman marssin, johon osallistui 350 000 henkilöä ja jonka osallistujat ylittivät Marokon kuningaskunnan ja Länsi-Saharan välisen rajan, alettua YK:n turvallisuusneuvosto hyväksyi 6.11.1975 päätöslauselman 380 (1975), jossa se erityisesti ”[piti] valitettavana [ilmoitetun] marssin järjestämistä” ja ”[kehotti Marokon kuningaskuntaa] vetämään kaikki [kyseiseen] marssiin osallistuneet henkilöt välittömästi Länsi-Saharasta”.

13 Espanjan kuningaskunta ilmoitti 26.2.1976 YK:n pääsihteerille, että kyseisestä päivästä lukien se vetäytyy Länsi-Saharasta ja että se ei ole enää kansainvälisesti vastuussa tämän alueen hallinnosta. Edellä 3 kohdassa tarkoitetussa itsehallintoa vailla olevien alueiden luettelossa viitataan Länsi-Saharan osalta kyseiseen ilmoitukseen, jonka sisältö toistetaan luettelon alaviitteessä.

14 Tällä välin oli syttynyt aseellinen konflikti Marokon kuningaskunnan, Mauritanian islamilaisen tasavallan ja Front Polisarion välillä. Osa Länsi-Saharan väestöstä pakeni tätä konfliktia ja asettui asumaan Algerian alueella lähellä Länsi-Saharan rajaa sijaitseville pakolaisleireille.

15 Marokon kuningaskunta ja Mauritanian islamilainen tasavalta tekivät 14.4.1976 sopimuksen Länsi-Saharan alueen jakamisesta ja samana päivänä Marokon kuningaskunta liitti alueeseensa sille kyseisen sopimuksen mukaan kuuluvan osan Länsi-Saharan alueesta. Mauritanian islamilainen tasavalta teki 10.8.1979 Front Polisarion kanssa rauhansopimuksen, jonka nojalla se luopui kaikista aluevaatimuksistaan Länsi-Saharassa. Marokon kuningaskunta otti hallintaansa alueen, josta Mauritanian joukot olivat vetäytyneet, ja liitti sen alueeseensa.

16 YK:n yleiskokous hyväksyi 21.11.1979 Länsi-Saharan kysymystä koskevan päätöslauselman 34/37, jossa se ”[vahvisti] Länsi-Saharan kansan erottamattoman oikeuden itsemääräämiseen ja itsenäisyyteen [YK:n] peruskirjan – – ja päätöslauselman[sa] 1514 (XV) tavoitteiden mukaisesti”, ”[piti] erittäin valitettavana tilanteen muuttumista huonommaksi sen seurauksena, että Marokko jatkaa Länsi-Saharan miehittämistä”, ”[kehotti] myös Marokkoa sitoutumaan rauhanprosessiin ja lopettamaan Länsi-Saharan alueen miehittämisen” ja ”[suositti] tässä tarkoituksessa, että [Front Polisario], joka edustaa Länsi-Saharan kansaa, osallistuu täysimääräisesti oikeudenmukaisen, kestävän ja lopullisen poliittisen ratkaisun löytämiseen Länsi-Saharan kysymykseen [YK:n] päätöslauselmien ja julistusten mukaisesti”. Tämän päätöslauselman jälkeen yleiskokous hyväksyi 11.11.1980 päätöslauselman 35/19, jonka 10 kohdassa yleiskokous ”[kehotti] – – Marokkoa ja [Front Polisariota], joka edustaa Länsi-Saharan kansaa, aloittamaan suorat neuvottelut lopullisen sovinnon tekemiseksi Länsi-Saharan kysymyksessä”.

17 Aseellinen konflikti Marokon kuningaskunnan ja Front Polisarion välillä jatkui siihen saakka, kunnes molemmat osapuolet hyväksyivät lähtökohtaisesti 30.8.1988 muun muassa YK:n pääsihteerin esittämät sovintoehdotukset, jotka koskivat erityisesti aselevon julistamista sekä kansanäänestyksen järjestämistä itsemääräämisoikeudesta YK:n valvonnassa.

18 YK:n turvallisuusneuvosto hyväksyi 27.6.1990 päätöslauselman 658 (1990), jossa se ”[hyväksyi YK:n] pääsihteerin raportin, joka sisältää – – [edellä 17 kohdassa tarkoitetut] sovintoehdotukset ja esityksen suunnitelmasta [sovintoehdotusten täytäntöön panemiseksi]” ja ”[vetosi] molempiin osapuoliin, jotta ne tekisivät täyttä yhteistyötä [YK:n] pääsihteerin ja Afrikan yhtenäisyysjärjestön valtionpäämiesten ja hallitusten puheenjohtajien konferenssin puheenjohtajan kanssa heidän pyrkiessään nopeaan sovintoon Länsi-Saharan kysymyksessä”. Turvallisuusneuvosto hyväksyi 29.4.1991 päätöslauselman 690 (1991), jolla perustettiin Yhdistyneiden kansakuntien operaatio kansanäänestyksen järjestämiseksi Länsi-Saharassa (MINURSO).

19 YK:n yleiskokous hyväksyi 6.12.1995 päätöslauselman 50/33, jonka otsikko on ”Taloudellinen tai muu ulkomainen toiminta, joka on esteenä sille, että siirtomaavallan alaisilla alueilla sovellettaisiin Itsenäisyyden myöntämistä siirtomaille ja siirtomaakansoille koskevaa julistusta,” ja jossa YK:n yleiskokous muun muassa ”vahvist[i] siirtomaiden ja itsehallintoa vailla olevien alueiden kansojen erottamattoman oikeuden itsemääräämiseen, itsenäisyyteen ja alueidensa luonnonvaroista nauttimiseen sekä kyseisten kansojen oikeuden määrätä kyseisten

luonnonvarojen käytöstä itselleen parhaiten sopivalla tavalla”, ”tote[si, että] ulkomaiset investoinnit, jotka toteutetaan yhteistyössä itsehallintoa vailla olevien alueiden kansojen kanssa ja niiden tahdon mukaisesti tarkoituksessa pätevästi edistää kyseisten alueiden sosioekonomista kehitystä, ovat arvokkaita”, ”tote[si] jälleen, että se, että ulkomaiset taloudelliset toimijat käyttävät hyväksi ja ryövääväät siirtomaiden ja itsehallintoa vailla olevien alueiden meri- ja muita luonnonvaroja tätä koskevien [YK:n] päätöslauselmien vastaisesti, uhkaa kyseisten alueiden koskemattomuutta ja taloudellista hyvinvointia” ja ”[kehotti] kaikkia hallituksia ja YK:n järjestöjä huolehtimaan siitä, että siirtomaiden ja itsehallintoa vailla olevien alueiden kansojen pysyvää suvereniteettia niiden luonnonvaroihin kunnioitetaan täysimääräisesti ja että se turvataan”.

20 Tähän mennessä osapuolet eivät YK:n johdolla järjestetyistä vuoropuhelusta ja keskusteluista huolimatta ole päässeet sovintoon Länsi-Saharan tilanteesta. Marokon kuningaskunta hallitsee suurinta osaa Länsi-Saharan alueesta, kun taas Front Polisario hallitsee muuta osaa alueesta, ja kyseiset alueet erottaa toisistaan Marokon armeijan rakentama ja valvoma hiekkamuuri. Huomattava määrä tältä alueelta lähteneitä pakolaisia asuu edelleenkin Algerian alueella leireillä, joita Front Polisario hallinnoi.

B Assosiaatiosopimus ja vuoden 2006 kalastussopimus

1. Assosiaatiosopimus

21 Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Marokon kuningaskunnan välistä assosiointia koskeva Euro–Välimeri-sopimus, joka allekirjoitettiin Brysselissä 26.2.1996 (EYVL 2000, L 70, s. 2; jäljempänä assosiaatiosopimus), tuli voimaan 1.3.2000.

22 Assosiaatiosopimuksen 1 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Perustetaan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden ja Marokon välinen liitto.”

23 Assosiaatiosopimuksen 94 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Tätä sopimusta sovelletaan alueisiin, joihin sovelletaan Euroopan yhteisön ja Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksia näissä perustamissopimuksissa määrätyin edellytyksin, sekä Marokon kuningaskunnan alueeseen.”

24 Euroopan unioni ja Marokon kuningaskunta allekirjoittivat 13.12.2010 Brysselissä (Belgia) assosiaatiosopimukseen liittyvän ja sen 16 artiklan nojalla maataloustuotteita, jalostettuja maataloustuotteita sekä kaloja ja kalastustuotteita koskevia vastavuoroisia vapauttamistoimenpiteitä ja Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Marokon kuningaskunnan välisestä assosioinnista tehdyn Euro–Välimeri-sopimuksen pöytäkirjojen N:o 1, N:o 2 ja N:o 3 sekä niiden liitteiden korvaamista ja mainitun assosiaatiosopimuksen muuttamista koskevan, kirjeenvaihtona tehdyn sopimuksen (EUVL 2012, L 241, s. 4; jäljempänä vapautussopimus). Euroopan unionin neuvosto antoi 8.3.2012 päätöksen 2012/497/EU (EUVL 2012, L 241, s. 2), jolla se hyväksyi vapautussopimuksen tekemisen.

2. Vuoden 2006 kalastussopimus

25 Neuvosto antoi 22.5.2006 Euroopan yhteisön ja Marokon kuningaskunnan välisen kalastuskumppanuussopimuksen tekemisestä annetun asetuksen (EY) N:o 764/2006 (EUVL 2006, L 141, s. 1). Kyseisen asetuksen 1 artiklassa säädettiin seuraavaa: ”Hyväksytään yhteisön puolesta Euroopan yhteisön ja Marokon kuningaskunnan välinen kalastuskumppanuussopimus.”

26 Kuten sopimuksen johdanto-osasta ja sen 1 ja 3 artiklasta ilmenee, Euroopan yhteisön ja Marokon kuningaskunnan välisellä kalastuskumppanuussopimuksella (jäljempänä vuoden 2006 kalastussopimus) oli tarkoitus tiivistää yhteisön ja Marokon kuningaskunnan välisiä erityisesti assosiaatiosopimukseen perustuvia yhteistyösuhteita vahvistamalla kalastusalalla kumppanuus, jolla pyritään edistämään vastuullista kalastusta Marokon kalastusalueilla ja panemaan Marokon kalastuspolitiikka tehokkaasti täytäntöön. Tässä sopimuksessa vahvistettiin tässä tarkoituksessa muun muassa sääntöjä, jotka koskevat taloudellista, rahoituksellista, teknistä ja tieteellistä yhteistyötä sopimuspuolten välillä, edellytyksiä, joilla jäsenvaltioiden lipun alla purjehtivat alukset pääsevät Marokon kalastusalueille, ja kyseisillä alueilla suoritettavaa kalastusvalvontaa koskevia yksityiskohtia.

27 Vuoden 2006 kalastussopimusta sovellettiin sen 11 artiklan mukaan Marokon kuningaskunnan osalta ”Marokon alueella ja Marokon lainkäyttövaltaan kuuluvilla vesialueilla”. Kyseisen sopimuksen 2 artiklan a alakohdassa täsmennettiin lisäksi, että ”Marokon kalastusalueella” on mainitussa sopimuksessa, siihen liitetyssä pöytäkirjassa ja sen liitteessä ymmärrettävä tarkoitettavan ”Marokon kuningaskunnan suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvia alueita [oikeammin: vesialueita]”.

28 Vuoden 2006 kalastussopimus tuli kyseisen sopimuksen 17 artiklan nojalla voimaan 28.2.2007 (EUVL 2007, L 78, s. 31).

29 Vuoden 2006 kalastussopimukseen alun perin liitetty pöytäkirja korvattiin toisella pöytäkirjalla, jota seurasi puolestaan vuonna 2013 uusi, Brysselissä 18.11.2013 allekirjoitettu pöytäkirja, joka hyväksyttiin unionin puolesta Euroopan unionin ja Marokon kuningaskunnan välisessä kalastuskumppanuussopimuksessa määrättyjen kalastusmahdollisuuksien ja taloudellisen korvauksen vahvistamista koskevan Euroopan unionin ja Marokon kuningaskunnan välisen pöytäkirjan tekemisestä Euroopan unionin puolesta 16.12.2013 annetulla neuvoston päätöksellä 2013/785/EU (EUVL 2013, L 349, s. 1) ja joka tuli voimaan 15.7.2014 (EUVL 2014, L 228, s. 1; jäljempänä vuoden 2013 pöytäkirja).

30 Vuoden 2013 pöytäkirjan 1 artiklan mukaan pöytäkirjalla ”edistet[tiin] assosiaatiosopimuksen yleisten tavoitteiden saavuttamista ja pyrit[tiin] varmistamaan kalavarojen kestävyys ekologisella, taloudellisella ja yhteiskunnallisella tasolla”.

C Assosiaatiosopimusta koskevat oikeudenkäynnit

1. Asia T-512/12 ja asia C-104/16 P

31 Tämän asian kantaja Front Polisario nosti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 19.11.2012 toimittamallaan kannekirjelmällä, joka kirjattiin numerolla T-512/12, kanteen, jossa se vaati päätöksen 2012/497 kumoamista (tuomio 21.12.2016, neuvosto v. Front Polisario, C-104/16 P, EU:C:2016:973, 38 kohta; jäljempänä tuomio neuvosto v. Front Polisario).

32 Kanteensa tueksi kantaja väitti erityisesti, että neuvosto oli rikkonut useita kansainvälisen oikeuden mukaisia velvoitteitaan, kun se hyväksyi päätöksellään 2012/497 vapautussopimuksen soveltamisen Länsi-Saharan alueeseen (tuomio neuvosto v. Polisario-rintama, 44 kohta).

33 Unionin yleinen tuomioistuin kumosi 10.12.2015 antamallaan tuomiolla Front Polisario v. neuvosto (T-512/12, EU:T:2015:953) päätöksen 2012/497 siltä osin kuin siinä hyväksyttiin vapautussopimuksen soveltaminen Länsi-Saharaan, sillä se katsoi, että neuvosto oli laiminlyönyt velvollisuutensa tutkia ennen päätöksen 2012/497 antamista kaikki asiaan liittyvät seikat, kun se ei ollut varmistanut, ettei Länsi-Saharan alueelta peräisin olevia tuotteita, jotka viedään unioniin, hyödynnetä kyseisen alueen väestön vahingoksi ja ettei tuotteiden hyödyntämisellä loukata asianomaisten henkilöiden perusoikeuksia (tuomio neuvosto v. Front Polisario, 47 ja 48 kohta).

34 Neuvosto jätti 19.2.2016 valituksen 10.12.2015 annetusta tuomiosta Front Polisario v. neuvosto (T-512/12, EU:T:2015:953).

35 Tuomiossaan neuvosto v. Front Polisario, jolla unionin tuomioistuin ratkaisi neuvoston valituksen, unionin tuomioistuin kumosi 10.12.2015 annetun tuomion Front Polisario v. neuvosto (T-512/12, EU:T:2015:953) ja jätti Front Polisarion unionin yleisessä tuomioistuimessa nostaman kanteen tutkimatta.

36 Tältä osin unionin tuomioistuin yhtäältä hyväksyi neuvoston toisen valitusperusteen, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen kantajan asiavaltuutta arvioidessaan, ja erityisesti väitteen, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin oli katsonut virheellisesti, että vapautussopimusta sovellettiin Länsi-Saharaan (tuomio neuvosto v. Front Polisario, 126 kohta).

37 Unionin tuomioistuin nimittäin katsoi ensinnäkin, että unionin ja Marokon kuningaskunnan välisissä suhteissa sovellettavan itsemääräämisoikeuden periaatteen mukaisesti Länsi-Saharalla, joka on Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan 73 artiklassa tarkoitettu itsehallintoa vailla oleva alue, oli oma ja erillinen asema verrattuna valtioiden asemaan, mukaan lukien Marokon kuningaskunta. Unionin tuomioistuin katsoi näin ollen, että assosiaatiosopimuksen 94 artiklassa käytettyä ilmaisua ”Marokon kuningaskunnan alue” ei voida tulkita siten, että Länsi-Saharan alue kuuluu tämän sopimuksen alueelliseen soveltamisalaan (tuomio neuvosto v. Front Polisario, 86–93 kohta).

38 Toiseksi unionin tuomioistuin katsoi, että huomioon oli otettava myös Wienissä 23.5.1969 tehdyn valtiosopimusoikeutta koskevan Wienin yleissopimuksen (Yhdistyneiden kansakuntien sopimussarja, nide 1155, s. 331; jäljempänä Wienin yleissopimus) 29 artiklaan otettu tapaoikeuden sääntö, jonka mukaan on niin, että jollei muuta tarkoitusta ilmene valtiosopimuksesta tai muuta ole osoitettu, valtiosopimus on jokaista sen osapuolta sitova sen koko alueen osalta. Unionin tuomioistuin päätteli tästä, että kyseinen tapaoikeuden sääntö oli myös esteenä sille, että Länsi-Saharan katsottaisiin kuuluvan assosiaatiosopimuksen alueelliseen soveltamisalaan. Unionin tuomioistuin totesi kuitenkin, että mainitusta tapaoikeuden säännöstä seuraa myös, että sopimus voi yleissäännöstä poiketen sitoa valtiota toiseen alueeseen nähden, jos tällainen aikomus käy ilmi kyseisestä sopimuksesta tai jos tämä on osoitettu muutoin (tuomio neuvosto v. Front Polisario, 94–98 kohta).

39 Kolmanneksi unionin tuomioistuin totesi, että sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaate, joka on osa yleistä kansainvälistä oikeutta, oli myös otettava huomioon, koska sopimuksen täytäntöönpano saattoi vaikuttaa Länsi-Saharan väestöön – jota oli pidettävä

assosiaatiosopimuksen kannalta ”kolmantena osapuolena” kyseisessä periaatteessa tarkoitetulla tavalla –, jos Länsi-Saharan alue sisällytettiin mainitun sopimuksen soveltamisalaan, ja sopimuksen täytäntöönpano kyseisellä alueella edellytti Länsi-Saharan väestön suostumusta. Koska Länsi-Saharan väestö ei ollut antanut tällaista suostumusta, unionin tuomioistuin katsoi, että se, että Länsi-Saharan alueen katsottaisiin kuuluvan assosiaatiosopimuksen soveltamisalaan, oli vastoin sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatetta (tuomio neuvosto v. Front Polisario, 100–107 kohta).

40 Neljänneksi unionin tuomioistuin totesi, että vapautussopimusta oli pidettävä assosiaatiosopimuksesta riippuvaisena sopimuksena, ja päätteli tästä, että vapautussopimusta ei voitu ymmärtää siten, että sitä sovellettaisiin Länsi-Saharan alueeseen, joten siihen ei ollut tarpeen sisällyttää lauseketta, jonka mukaan sitä ei sovelleta Länsi-Saharaan. Unionin tuomioistuimen mukaan asiaa ei voitu arvioida toisin neuvoston ja Euroopan komission assosiaatiosopimuksen tekemisen jälkeisen käytännön perusteella, koska tällainen tulkinta merkitsisi, että katsottaisiin, että unionin aikomuksena oli panna assosiaatio- ja vapautussopimus täytäntöön tavalla, joka ei olisi yhteensopiva itsemääräämisoikeuden periaatteen ja sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteen kanssa, eli tavalla, joka olisi väistämättä ristiriidassa sopimusten täytäntöönpanoa vilpittömässä mielessä koskevan periaatteen kanssa (tuomio neuvosto v. Front Polisario, 110–125 kohta).

41 Toisaalta unionin tuomioistuin antoi asiassa lopullisen ratkaisun. Se katsoi erityisesti, että koska vapautussopimusta oli tulkittava asiassa merkityksellisten kansainvälisen oikeuden sääntöjen, joita sovelletaan unionin ja Marokon kuningaskunnan välisissä suhteissa, mukaan niin, ettei sitä sovelleta Länsi-Saharan alueeseen, kantajalla ei voitu missään tapauksessa katsoa olevan asiavaltuutta päätöksen 2012/497 kumoamiseksi, kun otettiin huomioon sen esittämät väitteet, eikä asiassa ollut tarpeen tutkia muita väitteitä, joilla neuvosto ja komissio kiistivät kanteen tutkittavaksi ottamisen (tuomio neuvosto v. Front Polisario, 128–134 kohta).

2. Asia C-266/16

42 High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division (Administrative Court) (Englannin ja Walesin alioikeus, Queen’s Bench -osasto (hallintojaosto), Yhdistynyt kuningaskunta) esitti 27.4.2016 tekemällään päätöksellä unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksiä, jotka koskivat vuoden 2006 kalastussopimuksen pätevyyttä, sellaisena kuin kalastussopimus hyväksyttiin ja pantiin täytäntöön asetuksella N:o 764/2006, päätöksellä 2013/785 ja Euroopan unionin ja Marokon kuningaskunnan välisessä kalastuskumppanuussopimuksessa määrättyjen kalastusmahdollisuuksien ja taloudellisen korvauksen vahvistamisesta Euroopan unionin ja Marokon kuningaskunnan kesken tehdyn pöytäkirjan mukaisten kalastusmahdollisuuksien jakamisesta 15.11.2013 annetulla neuvoston asetuksella (EU) N:o 1270/2013 (EUVL 2013, L 328, s. 40; tuomio 27.2.2018, Western Sahara Campaign UK, C-266/16, EU:C:2018:118, 1 kohta; jäljempänä tuomio Western Sahara Campaign UK).

43 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrki lähinnä selvittämään, merkitsikö se, että vuoden 2006 kalastussopimuksessa ja vuoden 2013 pöytäkirjassa oli sallittu Länsi-Saharan alueen lähivesien luonnonvarojen hyödyntäminen, sitä, että asetus N:o 764/2006, päätös 2013/785 ja asetus N:o 1270/2013 olivat pätemättömiä SEU 3 artiklan 5 kohdan nojalla. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteli toisella kysymyksellään lähinnä, oliko pääasian kantajan kaltaisella yksityisellä, jolla on kansallisen oikeuden mukaan asiavaltuus, oikeus

riitauttaa kyseisen sopimuksen ja pöytäkirjan tekemistä ja täytäntöönpanoa koskevien toimien pätevyys sillä perusteella, että unioni oli rikkonut kansainvälistä oikeutta (tuomio Western Sahara Campaign UK, 41, 54 ja 86 kohta).

44 Tältä osin unionin tuomioistuin huomautti ensimmäiseksi tuomionsa Western Sahara Campaign UK 59 kohdassa, että vuoden 2006 kalastussopimuksen johdanto-osan ensimmäisestä perustelukappaleesta ilmeni, että kyseisellä sopimuksella konkretisoitiin unionin ja Marokon kuningaskunnan yhteinen halu tiivistää läheisiä yhteistyösuhteita, jotka ne olivat luoneet erityisesti assosiaatiosopimuksella, ja näin ollen unionin tuomioistuimen mukaan vuoden 2006 kalastussopimus oli osa sopimuskokonaisuutta, jonka taustalla on assosiaatiosopimus. Kun otetiin huomioon tämän sopimuskokonaisuuden olemassaolo, unionin tuomioistuimen mukaan vuoden 2006 kalastussopimuksen 11 artiklassa oleva käsite ”Marokon alue” oli ymmärrettävä samalla tavalla kuin assosiaatiosopimuksen 94 artiklassa oleva käsite ”Marokon kuningaskunnan alue” (tuomio Western Sahara Campaign UK, 61 kohta).

45 Unionin tuomioistuin muistutti kuitenkin siitä, että – kuten se oli huomauttanut tuomiossaan neuvosto v. Front Polisario – Marokon kuningaskunnan alueen käsitteellä on ymmärrettävä viitattavan maantieteelliseen alueeseen, jolla Marokon kuningaskunta käyttää täysimääräisesti kansainvälisessä oikeudessa suvereeneille yksiköille tunnustettua toimivaltaa, lukuun ottamatta kaikkia muita alueita, kuten Länsi-Saharan aluetta, ja että kyseisen alueen sisällyttämisellä assosiaatiosopimuksen soveltamisalaan rikottaisiin itsemääräämisoikeuden periaatetta ja sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatetta, joita sovelletaan unionin ja Marokon kuningaskunnan välisissä suhteissa. Näin ollen unionin tuomioistuin katsoi, että Länsi-Saharan alue ei kuulunut vuoden 2006 kalastussopimuksen 11 artiklassa tarkoitetun käsitteen ”Marokon alue” piiriin (tuomio Western Sahara Campaign UK, 62–64 kohta).

46 Toiseksi unionin tuomioistuin totesi ilmaisun ”Marokon kuningaskunnan suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluv[at vesi]alu[eet]” tulkinnasta, että Montego Bayssa 10.12.1982 tehdyn Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimuksen (jäljempänä merioikeusyleissopimus) 2 artiklan 1 kappaleesta sekä 55 ja 56 artiklasta seuraa, että vesialueet, joilla rantavaltiolla on oikeus käyttää täysivaltaisia oikeuksia tai lainkäyttövaltaa, rajoittuvat pelkästään niihin sen alueen lähivesiin, jotka kuuluvat sen aluemereen tai sen talousvyöhykkeeseen. Kun otetaan huomioon se, että Länsi-Saharan alue ei ole osa Marokon kuningaskunnan aluetta, unionin tuomioistuin katsoi näin ollen, että Länsi-Saharan alueen lähivedet eivät kuuluneet vuoden 2006 kalastussopimuksen 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettuun Marokon kalastusalueeseen (tuomio Western Sahara Campaign UK, 65–69 kohta).

47 Kolmanneksi unionin tuomioistuin totesi, että olisi vastoin itsemääräämisoikeuden periaatetta ja sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatetta sisällyttää Länsi-Saharan alueen rannikon välittömässä läheisyydessä olevat vesialueet vuoden 2006 kalastussopimuksen soveltamisalaan sillä perusteella, että ne olisivat kyseisen sopimuksen 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettuja ”Marokon kuningaskunnan suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvia vesialueita” (tuomio Western Sahara Campaign UK, 71 kohta).

48 Neljänneksi vuoden 2006 kalastussopimuksen 2 artiklan a alakohtaan sisältyvästä ilmaisusta ”Marokon kuningaskunnan – – lainkäyttövaltaan kuuluv[at vesi]alue[et]” unionin tuomioistuin totesi, että neuvosto ja komissio olivat tarkastelleet yhtenä mahdollisuutena sitä, että Marokon kuningaskuntaa voitaisiin pitää Länsi-Saharan alueen ”hallintovallan tosiasiallisena käyttäjänä” tai Länsi-Saharan alueen miehitysvaltana ja että tällainen luonnehdinta voisi osoittautua merkitykselliseksi vuoden 2006 kalastussopimuksen soveltamisalaa määritettäessä. Tältä osin

unionin tuomioistuin huomautti kuitenkin, että tarvitsematta edes tutkia sitä, olisiko vuoden 2006 kalastussopimuksen osapuolten mahdollinen yhteinen tarkoitus antaa kyseiselle ilmaisulle erityinen merkitys tällaisten olosuhteiden huomioon ottamiseksi ollut unionia sitovien kansainvälisen oikeuden sääntöjen mukainen, tällaista yhteistä tarkoitusta ei missään tapauksessa voitu todeta kyseisessä tapauksessa, koska Marokon kuningaskunta oli ehdottomasti kiistänyt olevansa Länsi-Saharan miehitysvalta tai hallintovallan käyttäjä (tuomio Western Sahara Campaign UK, 72 kohta).

49 Viidenneksi vuoden 2013 pöytäkirjan alueellisesta soveltamisalasta unionin tuomioistuin totesi, että ilmaisua ”Marokon kalastusalue” käytettiin sekä vuoden 2006 kalastussopimuksessa että vuoden 2013 pöytäkirjassa alueellisen soveltamisalan määrittämiseksi. Unionin tuomioistuin katsoi, että ilmaisulla ”Marokon kalastusalue” oli ymmärrettävä viitattavan vesialueisiin, jotka kuuluvat Marokon kuningaskunnan suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan, ja että näin ollen se ei kattanut Länsi-Saharan alueen lähivesiä (tuomio Western Sahara Campaign UK, 75–79 kohta).

50 Kuudenneksi unionin tuomioistuin totesi, että Marokon kuningaskunta oli ilmoittanut unionille vuoden 2013 pöytäkirjan määräyksissä edellytetyllä tavalla Marokon perusviivan ja kalastusalueen maantieteelliset koordinaatit vasta 16.7.2014. Koska vuoden 2013 pöytäkirja oli tullut voimaan 15.7.2014, unionin tuomioistuin katsoi, että kyseiset maantieteelliset koordinaatit eivät olleet osa sen tekstiä, sellaisena kuin osapuolet olivat siitä sopineet. Unionin tuomioistuin totesi, että vaikka mainitut maantieteelliset koordinaatit olisi ilmoitettu ennen vuoden 2013 pöytäkirjan voimaantuloa, oli joka tapauksessa niin, että niillä ei millään tavalla olisi voitu kyseenalaistaa sitä, miten unionin tuomioistuin tulkitsi ilmaisua ”Marokon kalastusalue” tuomionsa 79 kohdassa, eikä laajentaa kyseisen pöytäkirjan soveltamisalaa siten, että siihen kuuluisivat myös Länsi-Saharan alueen lähivedet (tuomio Western Sahara Campaign UK, 80–82 kohta).

51 Tämän perusteella unionin tuomioistuin vastasi ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen, että koska vuoden 2006 kalastussopimusta ja vuoden 2013 pöytäkirjaa ei sovelleta Länsi-Saharan alueen lähivesiin, kyseisen kysymyksen tutkinnassa ei ollut tullut esiin mitään seikkaa, joka voisi vaikuttaa kyseisten sopimusten tekemistä koskevien toimien pätevyyteen SEU 3 artiklan 5 kohdan kannalta tarkasteltuna. Unionin tuomioistuin katsoi, että tämän ensimmäiseen kysymykseen annetun vastauksen perusteella toiseen ennakkoratkaisukysymykseen ei ollut tarpeen vastata (tuomio Western Sahara Campaign UK, 85 ja 87 kohta).

3. Määräykset asiassa T-180/14, asiassa T-275/18 ja asiassa T-376/18

52 Unionin yleinen tuomioistuin jätti 19.7.2018 antamallaan määräyksellä Front Polisario v. neuvosto (T-180/14, ei julkaistu, EU:T:2018:496), 30.11.2018 antamallaan määräyksellä Front Polisario v. neuvosto (T-275/18, ei julkaistu, EU:T:2018:869) ja 8.2.2019 antamallaan määräyksellä Front Polisario v. neuvosto (T-376/18, ei julkaistu, EU:T:2019:77) tutkimatta kanteet, joilla kantaja vaati kumoamaan neuvoston toimia, joilla hyväksyttiin useiden unionin ja Marokon kuningaskunnan välisten eri kansainvälisten sopimusten tekeminen tai muuttaminen.

53 Erityisesti kahdessa ensimmäisessä edellä 52 kohdassa mainitussa määräyksessään unionin yleinen tuomioistuin viittasi tuomioon neuvosto v. Front Polisario ja tuomioon Western Sahara Campaign UK ja katsoi, ettei kantajalla ollut asiavaltuutta, koska riidanalaisia sopimuksia ei voitu

soveltaa Länsi-Saharaan tai sen lähivesiin (määräys 19.7.2018, Front Polisario v. neuvosto, T-180/14, ei julkaistu, EU:T:2018:496, 69–71 kohta ja määräys 30.11.2018, Front Polisario v. neuvosto, T-275/18, ei julkaistu, EU:T:2018:869, 41 ja 42 kohta).

54 Kolmannessa edellä 52 kohdassa mainituista määräyksistä unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että SEUT 218 artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisesti 16.4.2018 tehdyn neuvoston päätöksen, jolla annettiin lupa aloittaa neuvottelut Marokon kuningaskunnan kanssa Euroopan yhteisön ja Marokon kuningaskunnan välisen kalastusalan kumppanuussopimuksen muuttamiseksi ja mainitun sopimuksen täytäntöönpanoa koskevan pöytäkirjan tekemiseksi, tarkoituksena oli vain nimittää unionin neuvottelija tai neuvotteluryhmän johtaja ja ohjeistaa tätä. Kyse oli siis toimesta, jolla oli oikeusvaikutuksia ainoastaan unionin ja sen jäsenvaltioiden välisissä sekä unionin toimielinten välisissä suhteissa. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi näin ollen, ettei kyseinen päätös vaikuttanut kantajan oikeusasemaan ja että kyseisen päätöksen ei siis voitu katsoa koskevan kantajaa suoraan (määräys 8.2.2019, Front Polisario v. neuvosto, T-376/18, ei julkaistu, EU:T:2019:77, 28 ja 29 kohta).

D Riidanalainen päätös ja riidanalainen sopimus

55 Tuomion Western Sahara Campaign UK julistamisen jälkeen neuvosto antoi 16.4.2018 antamallaan päätöksellä komissiolle luvan aloittaa neuvottelut Marokon kuningaskunnan kanssa vuoden 2006 kalastussopimuksen muuttamiseksi ja erityisesti Länsi-Saharan alueen lähivesien sisällyttämiseksi kyseisen sopimuksen soveltamisalaan.

56 Näiden neuvottelujen päätteeksi unionin ja Marokon kuningaskunnan välinen uusi kestävää kalastusta koskeva kumppanuussopimus, sen uusi täytäntöönpanopöytäkirja, mukaan lukien täytäntöönpanopöytäkirjan liite ja lisäykset, ja kalastussopimukseen liitetty kirjeenvaihto parafoitiin 24.7.2018.

57 Unioni ja Marokon kuningaskunta allekirjoittivat Brysselissä 14.1.2019 Euroopan unionin ja Marokon kuningaskunnan välisen kestävää kalastusta koskevan kumppanuussopimuksen (jäljempänä kalastussopimus), sen täytäntöönpanosta tehdyn pöytäkirjan (jäljempänä täytäntöönpanopöytäkirja) ja kalastussopimukseen liitetyn kirjeenvaihdon (jäljempänä kirjeenvaihto; jäljempänä yhdessä riidanalainen sopimus).

58 Neuvosto antoi 4.3.2019 Euroopan unionin ja Marokon kuningaskunnan välisen kestävää kalastusta koskevan kumppanuussopimuksen, sen täytäntöönpanopöytäkirjan sekä sopimukseen liitetyn kirjeenvaihdon tekemisestä annetun päätöksen (EU) 2019/441 (EUVL 2019, L 77, s. 4; jäljempänä riidanalainen päätös). Kyseisen päätöksen 1 artiklan ensimmäisessä kohdassa säädetään seuraavaa: ”Hyväksytään unionin puolesta – – [kalastus]sopimus, – – täytäntöönpanopöytäkirja sekä – – kirjeenvaihto.”

59 Kalastussopimuksen 17 artiklan mukaisesti kyseinen sopimus, täytäntöönpanopöytäkirja sekä kirjeenvaihto tulivat voimaan 18.7.2019 (EUVL 2019, L 195, s. 1).

60 Riidanalaisen päätöksensä johdanto-osan 3–5 ja 7–12 perustelukappaleessa neuvosto toteaa seuraavaa:

”(3) Vastauksena sopimuksen sekä sen täytäntöönpanopöytäkirjan pätevyyttä ja tulkintaa koskevaan ennakkoratkaisupyyntöön unionin tuomioistuin katsoi asiassa C-266/16 antamassaan tuomiossa, että sopimusta ja sen täytäntöönpanopöytäkirjaa ei sovelleta Länsi-Saharan alueen lähivesiin.

(4) Unioni ei ota kantaa Yhdistyneiden kansakuntien johdolla toteutettavan, Länsi-Saharan lopullista asemaa koskevan poliittisen prosessin tuloksiin ja on johdonmukaisesti vahvistanut uudelleen sitoutumisensa Länsi-Saharaa koskevan riidan ratkaisemiseen. Länsi-Sahara on tällä hetkellä sisällytetty [itsehallintoa] vailla olevista alueista laadittuun Yhdistyneiden kantakuntien luetteloon, ja aluetta hallinnoi pääasiassa Marokon kuningaskunta. Unioni antaa täyden tukensa Yhdistyneiden kansakuntien pääsihteerin ja hänen henkilökohtaisen lähettiläänsä pyrkimyksille auttaa osapuolia pääsemään oikeudenmukaiseen, pysyvään ja keskinäisesti hyväksyttävissä olevaan poliittiseen ratkaisuun, joka mahdollistaa Länsi-Saharan kansan itsemääräämisoikeuden Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjassa esitettyjen ja Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselmiin – – kirjattujen päämäärien ja periaatteiden mukaisten järjestelyjen osana.

(5) Unionin laivastolla olisi oltava mahdollisuus jatkaa sopimuksen voimaantulosta alkaen harjoittamaansa kalastustoimintaa, ja sopimuksen soveltamisala olisi määriteltävä siten, että se kattaa Länsi-Saharan alueen lähivedet. Kalastusalan kumppanuuden jatkaminen on tärkeää myös sen varmistamiseksi, että kyseinen alue voi edelleen hyötyä sopimuksen mukaisesta alakohtaisesta tuesta unionin ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti, ihmisoikeudet mukaan lukien, ja asianomaisen väestön hyväksi.

– –

(7) Kalastussopimuksen tavoitteena on, että unioni ja Marokon kuningaskunta voisivat tehdä tiiviimpää yhteistyötä kestävän kalastuspolitiikan ja kalavarojen vastuullisen hyödyntämisen edistämiseksi kalastussopimuksessa määritellyllä kalastusalueella, sekä tukea Marokon kuningaskunnan pyrkimyksiä kehittää kalastusalaa ja sinistä taloutta. Näin se edistää Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 21 artiklan mukaisten unionin tavoitteiden saavuttamista.

(8) Komissio on arvioinut kalastussopimuksen mahdollisia vaikutuksia kestävään kehitykseen, erityisesti asianomaiselle väestölle koituvien hyötyjen ja asianomaisten alueiden luonnonvarojen hyödyntämisen osalta.

(9) Kyseisen arvioinnin perusteella katsotaan, että kalastussopimuksesta olisi paljon hyötyä asianomaiselle väestölle, mikä johtuu myönteisestä sosioekonomisesta vaikutuksesta kyseiseen väestöön erityisesti työllisyyttä ja investointeja ajatellen sekä sopimuksen vaikutuksesta kalastusalan ja kalanjalostusteollisuuden kehitykseen.

(10) Lisäksi katsotaan, että kalastussopimus tarjoaa parhaat takeet Länsi-Saharan lähivesien luonnonvarojen kestävälle hyödyntämiselle, sillä kalastustoiminnassa noudatetaan tätä aluetta koskevia parhaita tieteellisiä lausuntoja ja suosituksia sekä sovelletaan asianmukaisia seuranta- ja valvontatoimenpiteitä.

(11) Ottaen huomioon unionin tuomioistuimen tuomiossa esitetyt seikat komissio on yhdessä Euroopan ulkosuhdehallinnon kanssa toteuttanut kaikki tässä yhteydessä kohtuulliset ja toteuttamiskelpoiset toimenpiteet, jotta asianomainen väestö voitaisiin ottaa asianmukaisesti mukaan toimintaan ja varmistaa sen suostumus. Länsi-Saharassa ja Marokon kuningaskunnassa on järjestetty laajoja kuulemisia, ja kuulemisiin osallistuneet sosioekonomiset ja poliittiset toimijat kannattivat selkeästi kalastussopimuksen tekemistä. [Front Polisario] ja eräät muut osapuolet eivät kuitenkaan suostuneet osallistumaan kuulemisprosessiin.

(12) Ne, jotka eivät suostuneet osallistumaan prosessiin, eivät hyväksyneet kalastussopimuksen ja sen täytäntöönpanopöytäkirjan soveltamista Länsi-Saharan lähivesiin, koska niiden mielestä nämä asiakirjat vahvistaisivat Marokon kuningaskunnan asemaa Länsi-Saharan alueella. Mikään kalastussopimuksen tai sen täytäntöönpanopöytäkirjan sanamuoto ei kuitenkaan anna ymmärtää, että sopimuksessa tunnustettaisiin Marokon kuningaskunnan suvereniteetti tai täysivaltaiset oikeudet Länsi-Saharan ja sen lähivesien osalta. Unioni jatkaa myös toimiensa tehostamista tukeakseen Yhdistyneiden kansakuntien johdolla aloitettua ja toteutettua prosessia riidan ratkaisemiseksi rauhanomaisesti.”

61 Kalastussopimuksen 1 artiklan h alakohdan mukaan kyseisessä sopimuksessa ”kalastusalueella” tarkoitetaan ”itäisen Keski-Atlantin vesialueita, jotka sijaitsevat leveyspiirien 35° 47’ 18” pohjoista leveyttä ja 20° 46′ 13″ pohjoista leveyttä välillä, mukaan lukien Länsi-Saharan lähivedet, ja kattavat kaikki kalastuksenhoitoalueet”. Kyseisessä alakohdassa täsmennetään myös, että ”tämä määritelmä ei vaikuta mahdollisiin neuvotteluihin, jotka koskevat kalastusalueen viereisten valtioiden merialueiden rajaamista ja ylipäätään kolmansien maiden oikeuksia”.

62 Kalastussopimuksen 6 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa: ”Jotta varmistetaan kestävää kalastusta koskeva sääntelykehys, kalastusalueella toimivat unionin alukset noudattavat Marokon lakeja ja määräyksiä, jotka koskevat kyseisellä alueella harjoitettavaa kalastustoimintaa, jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä. – –”

63 Kalastussopimuksen 12 artiklan 1–4 kohdassa määrätään seuraavaa:

”1. Taloudellinen korvaus määritellään pöytäkirjassa.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu taloudellinen korvaus sisältää

a) unionin myöntämän taloudellisen korvauksen unionin alusten pääsystä kalastusalueelle;

b) unionin alusten omistajien maksamat maksut;

c) alakohtaisen tuen, jonka unioni maksaa vuotuisen ja monivuotisen ohjelmasuunnittelun piiriin kuuluvan kestävän kalastuksen politiikan ja valtamerten hallinnoinnin toteuttamiseksi.

3. Unionin maksama taloudellinen korvaus suoritetaan vuosittain pöytäkirjan mukaisesti.

4. Osapuolet tarkastelevat tästä sopimuksesta johtuvien sosioekonomisten hyötyjen tasapuolista maantieteellistä ja sosiaalista jakautumista erityisesti infrastruktuurin, sosiaalisten peruspalvelujen, yritysten perustamisen, ammatillisen koulutuksen sekä kalatalousalan kehittämistä ja nykyaikaistamista koskevien hankkeiden osalta, jotta voidaan varmistaa, että asianomaisten väestöryhmien saama hyöty on oikeassa suhteessa kalastustoimintaan.”

64 Kalastussopimuksen 13 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa: ”Perustetaan sekakomitea, joka muodostuu osapuolten edustajista. Sekakomitea vastaa tämän sopimuksen soveltamisen seurannasta, ja se voi hyväksyä muutoksia pöytäkirjaan.”

65 Kalastussopimuksen 14 artiklassa määrätään seuraavaa: ”Tätä sopimusta sovelletaan alueisiin, joilla sovelletaan toisaalta Euroopan unionista tehtyä sopimusta ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyä sopimusta ja toisaalta tämän sopimuksen 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja lakeja ja määräyksiä.”

66 Kalastussopimuksen 16 artiklassa määrätään seuraavaa: ”[Täytäntöönpanop]öytäkirja ja – – kirjeenvaihto ovat erottamaton osa tätä sopimusta – –”

67 Täytäntöönpanopöytäkirjan 6 artiklan 1 ja 2 kohdassa määrätään seuraavaa:

”1. Kalastussopimuksen 12 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettu taloudellinen korvaus ja 12 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetut maksut kohdennetaan niin, että sosioekonomiset hyödyt jakautuvat maantieteellisesti ja sosiaalisesti tasaisesti ja että voidaan varmistaa asianomaisten väestöryhmien saama hyöty kalastussopimuksen 12 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

2. Viimeistään kolmen kuukauden kuluttua tämän pöytäkirjan soveltamisen alkamispäivästä Marokon kuningaskunnan viranomaiset esittävät 1 kohdassa tarkoitettuun maantieteelliseen ja sosiaaliseen jakautumiseen johtavan menetelmän ja jaettujen määrien jakoperusteen, jota on tarkasteltava sekakomiteassa.”

68 Täytäntöönpanopöytäkirjan 7 artiklan 1 ja 2 kohdassa määrätään seuraavaa:

”1. Kalastussopimuksen 12 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitetulla alakohtaisella tuella edistetään alakohtaisen politiikan kehittymistä ja täytäntöönpanoa kalastusalan kehittämistä koskevan kansallisen strategian mukaisesti.

2. Sekakomitea hyväksyy viimeistään kolmen kuukauden kuluttua tämän pöytäkirjan soveltamisen alkamispäivästä monivuotisen alakohtaisen ohjelman ja sen yksityiskohtaiset toteuttamissäännöt, jotka koskevat erityisesti seuraavia:

a) vuosittaiset ja monivuotiset suuntaviivat kalastussopimuksen 12 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun alakohtaisen tuen erityismäärän käyttämiselle;

– –”

69 Täytäntöönpanopöytäkirjan lisäyksessä 2 olevissa kalastuksen teknisissä selvityksissä nro 3–6 mainitaan kunkin tarkoitetun kalastuksenhoitoalueen etelärajana leveyspiiri 20° 46’ 13”. Teollista pelagista kalastusta pelagisella tai semipelagisella troolilla ja kurenuotilla koskevassa kalastuksen teknisessä selvityksessä nro 6 viitataan troolareihin ja nuotta-aluksiin (muut kuin pakastusalukset), jotka purkavat saalista Dakhlan satamassa.

70 Kirjeenvaihdon toisessa kappaleessa todetaan seuraavaa:

”Neuvottelujen päätteeksi Euroopan unioni ja Marokon kuningaskunta ovat sopineet seuraavaa:

1. Länsi-Saharan osalta osapuolet vahvistavat tukensa Yhdistyneiden kansakuntien prosessille ja pääsihteerin pyrkimyksille saavuttaa lopullinen poliittinen ratkaisu Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan periaatteiden ja tavoitteiden sekä turvallisuusneuvoston päätöslauselmien pohjalta.

2. Kalastussopimus tehdään rajoittamatta osapuolten seuraavia kantoja:

– Euroopan unionin osalta: kanta sen vailla itsehallintoa olevan Länsi-Saharan alueen asemaan, jonka lähivedet kuuluvat kalastussopimuksen 1 artiklan h alakohdassa määriteltyyn kalastusalueeseen, ja kyseisen alueen itsemääräämisoikeuteen, niiden viittausten, jotka kalastussopimuksessa tehdään Marokon lakeihin ja määräyksiin, vaikuttamatta kantaan,

– Marokon kuningaskunnan osalta: Saharan alue on olennainen osa Marokon kansallista aluetta, jolla Marokko käyttää täysimääräisesti itsemääräämisoikeuttaan muiden kansallisten alueidensa tapaan. Marokko katsoo, että kaikkien tätä alueellista riitaa koskevien ratkaisujen olisi perustuttava sen tekemään itsehallintoa koskevaan aloitteeseen.”

E Riidanalainen asetus

71 Neuvosto antoi 29.11.2018 Euroopan unionin ja Marokon kuningaskunnan välisessä kestävää kalastusta koskevassa kumppanuussopimuksessa ja sen täytäntöönpanopöytäkirjassa määrättyjen kalastusmahdollisuuksien jakamisesta annetun asetuksen (EU) 2019/440 (EUVL 2019, L 77, s. 1; jäljempänä riidanalainen asetus). Asetuksen 2 artiklan mukaisesti kyseinen asetus tuli voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä; kyseinen asetus julkaistiin samaan aikaan riidanalaisen päätöksen kanssa 20.3.2019.

72 Riidanalaisen asetuksen 1 artiklan 1 kohdassa jaetaan täytäntöönpanopöytäkirjan nojalla vahvistetut kalastusmahdollisuudet seuraavasti:

Kalastusluokka	Alustyyppi	Jäsenvaltio	Lisenssien määrä tai kiintiö
Pohjoisen alueen perinteinen pienimuotoinen pelaginen kalastus	Nuotta-alukset < 150 bruttovetoisuutta (GT)	Espanja	22
Pohjoisen alueen perinteinen pienimuotoinen kalastus	Pohjasiima-alukset < 40 GT	Espanja	25
		Portugali	7
	Pohjasiima-alukset ≥ 40 GT < 150 GT	Portugali	3
Eteläisen alueen perinteinen pienimuotoinen kalastus	Siima ja vapa < 150 GT alusta kohti Yhteensä ≤ 800 GT	Espanja	10
Pohjakalastus	Pohjasiima-alukset ≤ 150 GT	Espanja	7
		Portugali	4
	Troolarit ≤ 750 GT Yhteensä ≤ 3 000 GT	Espanja	5
		Italia	0
Tonnikalan kalastus	Vapa-alukset	Espanja	23
		Ranska	4
Teollinen pelaginen kalastus	85 000 tonnia (t) ensimmäisenä vuonna 90 000 t toisena vuonna 100 000 t kolmantena ja neljäntenä vuonna Alusten, joilla on lupa kalastaa, jakautuminen: 10 alusta ≥ 3 000 GT ja < 7 765 GT 4 alusta ≥ 150 ja < 3 000 GT 4 alusta < 150 GT	Ensimmäinen vuosi: 85 000 t	
		Saksa	6 871,2 t
		Liettua	21 986,3 t
		Latvia	12 367,5 t
		Alankomaat	26 102,4 t
		Irlanti	3 099,3 t
		Puola	4 807,8 t
		Yhdistynyt kuningaskunta	4 807,8 t
		Espanja	496,2 t
		Portugali	1 652,2 t
		Ranska	2 809,3 t
		Toinen vuosi: 90 000 t	

		Saksa	7 275,4 t
		Liettua	23 279,6 t
		Latvia	13 095,0 t
		Alankomaat	27 637,9 t
		Irlanti	3 281,6 t
		Puola	5 090,6 t
		Yhdistynyt kuningaskunta	5 090,6 t
		Espanja	525,4 t
		Portugali	1 749,4 t
		Ranska	2 974,5 t
		Kolmas ja neljäs vuosi: 100 000 t	
		Saksa	8 083,8 t
		Liettua	25 866,3 t
		Latvia	14 550,0 t
		Alankomaat	30 708,8 t
		Irlanti	3 646,3 t
		Puola	5 656,3 t
		Yhdistynyt kuningaskunta	5 656,3 t
		Espanja	583,8 t
		Portugali	1 943,8 t
		Ranska	3 305,0 t

II Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten ja muiden osapuolten vaatimukset

73 Kantaja nosti nyt käsiteltävät kanteet unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 10.6. ja 12.6. 2019 jättämillään kannekirjelmillä, jotka kirjattiin yhtäältä asianumerolla T-344/19 ja toisaalta asianumerolla T-356/19.

74 Neuvosto toimitti vastinekirjelmänsä 19.9.2019 (asiassa T-344/19) ja 20.9.2019 (asiassa T-356/19).

75 Unionin yleisen tuomioistuimen jaostojen kokoonpanon muutoksen yhteydessä esittelevä tuomari sijoitettiin 16.10.2019 tehdyllä päätöksellä yhdeksänteen jaostoon ja näin ollen nyt käsiteltävät asiat siirrettiin kyseisen jaoston käsiteltäväksi työjärjestyksen 27 artiklan 5 kohdan mukaisesti.

76 Kantaja toimitti 8.11.2019 vastauskirjelmänsä asiassa T-344/19. Asiassa T-356/19 kantaja ei toimittanut vastauskirjelmää asetetussa määräajassa.

77 Unionin yleisen tuomioistuimen yhdeksännen jaoston puheenjohtaja hyväksyi 13.11.2019 tekemillään päätöksillä Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan ja komission väliintulijoiksi tukemaan neuvoston vaatimuksia molemmissa asioissa.

78 Unionin yleisen tuomioistuimen yhdeksännen jaoston puheenjohtaja hyväksyi 10.12.2019 antamallaan määräyksellä Front Polisario v. neuvosto (T-344/19, ei julkaistu, EU:T:2019:862) Marokon merikalastuskamarien – eli Chambre des pêches maritimes de la Méditerranéen (Välimeren merikalastuskamari), Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Nordin (Pohjois-Atlantin merikalastuskamari), Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Centren (Keski-Atlantin merikalastuskamari) ja Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Sudin (Etelä-Atlantin merikalastuskamari; jäljempänä yhdessä CPMM) – hakemuksen saada osallistua asian T-344/19 käsittelyyn väliintulijoina, jotka tukevat neuvoston vaatimuksia.

79 Komissio toimitti väliintulokirjelmänsä molemmissa asioissa 8.1.2020. Espanjan kuningaskunta ja Ranskan tasavalta toimittivat väliintulokirjelmänsä 9.1.2020.

80 Neuvosto toimitti 9.1.2020 vastauskirjelmänsä asiassa T-344/19.

81 CPMM toimittivat 4.3.2020 yhteisen väliintulokirjelmänsä asiassa T-344/19.

82 Kantaja esitti 9.3.2020 huomautuksensa yhtäältä Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan ja komission asiassa T-344/19 esittämistä väliintulokirjelmistä ja toisaalta Espanjan kuningaskunnan ja Ranskan tasavallan väliintulokirjelmistä asiassa T-356/19. Se esitti 20.6.2020 huomautuksensa CPMM:n väliintulokirjelmästä asiassa T-344/19.

83 Asiassa T-356/19 ei esitetty määräajassa pyyntöä istunnon järjestämisestä. Kantaja pyysi 22.9.2020 istunnon järjestämistä asiassa T-344/19.

84 Unionin yleinen tuomioistuin päätti 23.11.2020 yhdeksännen jaoston ehdotuksesta siirtää asiat työjärjestyksensä 28 artiklan nojalla laajennetun ratkaisukokoonpanon käsiteltäväksi.

85 Unionin yleinen tuomioistuin päätti 9.12.2020 työjärjestyksensä 106 artiklan 1 kohdan nojalla aloittaa asian käsittelyn suullisen vaiheen. Lisäksi se kehotti asianosaisia ja osapuolia ottamaan kantaa asioiden yhdistämiseen suullista vaihetta ja käsittelyn päätteeksi annettavaa ratkaisua varten.

86 Asiaa T-344/19 koskevilla 18.12.2020 päivätyillä prosessinjohtotoimillaan unionin yleinen tuomioistuin yhtäältä esitti asianosaisille ja osapuolille kirjallisia kysymyksiä ja kehotti kantajaa, neuvostoa ja komissiota toimittamaan sille lisätietoja ja toisaalta kehotti asianosaisia ja osapuolia täsmentämään istunnossa kantaansa tiettyihin periaatteellisiin kysymyksiin, joilla on merkitystä asiassa T-344/19.

87 Kantaja, neuvosto ja komissio jättivät 25.1.2021 kirjalliset vastauksensa unionin yleisen tuomioistuimen kysymyksiin ja toimittivat pyydetyt lisätiedot. Varsinaiset asianosaiset esittivät huomautuksensa asioiden yhdistämisestä 25.1.2021.

88 Unionin yleisen tuomioistuimen laajennetun yhdeksännen jaoston puheenjohtaja yhdisti käsiteltävät asiat asioiden käsittelyn suullista vaihetta ja käsittelyn päätteeksi annettavaa ratkaisua varten 28.1.2021 tekemällään päätöksellä.

89 Kantaja esitti 25.2.2021 työjärjestyksen 85 artiklan 3 kohdan nojalla pyynnön saada esittää uutta näyttöä. Komissio esitti siitä huomautuksensa 12.3.2021, ja neuvosto ja CPMM esittivät siitä huomautuksensa 15.3.2021.

90 Istunto asianosaisten kuulemiseksi pidettiin 3.3.2021. Unionin yleinen tuomioistuin kehotti istunnossa Espanjan kuningaskuntaa ja komissiota esittämään tiettyjä tosiseikkoja koskevia täsmennyksiä kirjallisesti.

91 Komissio pyysi 9.3.2021, että jos riidanalainen päätös kumotaan, unionin yleinen tuomioistuin pitää SEUT 264 artiklan toisen kohdan nojalla sen vaikutukset voimassa tiettyyn päivämäärään saakka tai, jos asiassa haetaan muutosta, siihen saakka, kunnes unionin tuomioistuin on antanut muutoksenhausta ratkaisun.

92 Espanjan kuningaskunta vastasi 10.3.2021 ja komissio 12.3.2021 unionin yleisen tuomioistuimen pyyntöihin tosiseikkojen täsmentämisestä. Kantaja puolestaan esitti omasta aloitteestaan uusia todisteita vastauksena tähän pyyntöön 12.3.2021. Espanjan kuningaskunta ja komissio esittivät huomautuksensa näistä todisteista 25.3.2021, kun taas neuvosto ja CPMM esittivät huomautuksensa tältä osin 29.3. ja 2.4.2021. Lisäksi Espanjan kuningaskunta esitti 25.3.2019 ja neuvosto 29.3.2021 huomautuksensa edellä 91 kohdassa tarkoitetusta komission pyynnöstä, ja kantaja ja Ranskan tasavalta esittivät huomautuksensa tästä pyynnöstä 2.4.2021. Asian käsittelyn suullinen vaihe julistettiin päättyneeksi 9.4.2021, ja asiat siirrettiin päätösharkintaan.

93 Tuomari Berken kuoltua 1.8.2021 tämän tuomion allekirjoittaneet kolme tuomaria jatkoivat asian käsittelyä työjärjestyksen 22 artiklan ja 24 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

94 Kantaja vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– kumoaa riidanalaisen päätöksen asiassa T-344/19

– kumoaa riidanalaisen asetuksen asiassa T-356/19, jos unionin yleinen tuomioistuin katsoo, että se on välissä oleva toimenpide, joka on esteenä sille, että riidanalainen päätös koskisi kantajaa suoraan, ja

– velvoittaa neuvoston ja väliintulijat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

95 Neuvosto vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– hylkää kanteet ja

– velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

96 Espanjan kuningaskunta vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– hylkää kanteet ja

– antaa ratkaisun oikeudenkäyntikuluista.

97 Ranskan tasavalta vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin hylkää kanteet.

98 Komissio ilmoittaa tukevansa neuvoston vaatimuksia. Lisäksi asiassa T-344/19 se pyytää unionin yleistä tuomioistuinta pitämään riidanalaisen päätöksen vaikutukset voimassa, jos se kumotaan, tiettyyn päivämäärään saakka tai, jos asiassa haetaan muutosta, siihen saakka, kunnes unionin tuomioistuin on antanut muutoksenhausta ratkaisun.

99 Asiassa T-344/19 CPMM vaativat, että unionin yleinen tuomioistuin

– hylkää kanteen ja

– velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

III Oikeudellinen arviointi

A Kanne asiassa T-344/19

100 Kantaja, joka väittää nostaneensa kanteensa ”Länsi-Saharan väestön puolesta”, vaatii asiassa T-344/19 esittämässään kanteessa riidanalaisen päätöksen kumoamista lähinnä sillä perusteella, että kun neuvosto hyväksyi riidanalaisen sopimuksen ilman kyseisen väestön suostumusta, se rikkoi unionin oikeuden ja kansainvälisen oikeuden mukaisia velvoitteita, joita unionin on noudatettava suhteissaan Marokon kuningaskuntaan. Kantajan mukaan riidanalaista sopimusta nimittäin sovelletaan Länsi-Saharaan ja sen lähivesiin, siinä määrätään siitä, että unionin kalastusalukset käyttävät Länsi-Saharan luonnonvaroja, ja sopimuksella edistetään edellä mainitun kolmannen maan harjoittamaa kyseisen alueen anneksointipolitiikkaa. Kantaja väittää erityisesti, että riidanalaisen sopimuksen tekeminen ei ole tuomiosta neuvosto v. Front Polisario ja tuomiosta Western Sahara Campaign UK ilmenevän unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukainen, sillä kyseisessä oikeuskäytännössä suljetaan pois sopimuksen tällainen alueellinen soveltaminen.

101 Esittämättä muodollista oikeudenkäyntiväitettä neuvosto, jota Espanjan kuningaskunta, Ranskan tasavalta, komissio ja CPMM tukevat, esittää nyt käsiteltävästä kanteesta ensisijaisesti kaksi kanteen tutkimatta jättämistä koskevaa vaatimusta, joista yhden mukaan kantajalla ei ole asianosaiskelpoisuutta unionin tuomioistuimissa ja toisen mukaan kantajalla ei ole asiavaltuutta nostaakseen kanteen riidanalaisesta päätöksestä. Näillä väitteillään neuvosto, jota Ranskan tasavalta, komissio ja CPMM tukevat, kyseenalaistaa erityisesti sen aseman laajuuden ja yksinomaisuuden, johon kantaja vetoaa, kun se väittää edustavansa Länsi-Saharan väestöä. Lisäksi CPMM kyseenalaistavat omalta osaltaan kantajan asianajajalleen antaman valtuutuksen pätevyyden. Neuvosto, Espanjan kuningaskunta, Ranskan tasavalta, komissio ja CPMM vaativat toissijaisesti kantajan väitteiden hylkäämistä aineellisesti. Neuvosto, jota Espanjan kuningaskunta ja Ranskan tasavalta tukevat, väittää erityisesti lähinnä, että se noudatti unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä, kun se hyväksyi kalastussopimuksen. Komissio ja CPMM yhtyvät tähän väitteeseen mutta katsovat omalta osaltaan joka tapauksessa, että kyseisellä oikeuskäytännöllä ei ole merkitystä kannetta arvioitaessa muun muassa siksi, että kyseinen oikeuskäytäntö koskee unionin Marokon kuningaskunnan kanssa tekemien sopimusten tulkintaa eikä niiden pätevyyttä. Neuvosto, Ranskan tasavalta, komissio ja CPMM katsovat lisäksi, että kansainvälisen oikeuden periaatteisiin, joihin kantajan väitteet perustuvat, ei voida vedota tässä asiassa.

102 Aluksi on yhtäältä todettava, että nyt käsiteltävässä kanteessa vaaditaan riidanalaisen päätöksen kumoamista siltä osin kuin sillä tehdään kalastussopimus, täytäntöönpanopöytäkirja ja kirjeenvaihto, joista kaksi viimeksi mainittua asiakirjaa ovat kalastussopimuksen 16 artiklan mukaisesti erottamaton osa kyseistä kalastussopimusta.

103 Toisaalta on todettava, että tänään annetulla tuomiollaan Front Polisario v. neuvosto (T-279/19) unionin yleinen tuomioistuin on ratkaissut kantajan kanteen, jolla on vaadittu kumoamaan Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Marokon kuningaskunnan välistä assosiointia koskevan Euro–Välimeri-sopimuksen pöytäkirjojen N:o 1 ja N:o 4 muuttamisesta Euroopan unionin ja Marokon kuningaskunnan välillä kirjeenvaihtona tehdyn sopimuksen tekemisestä 28.1.2019 annettu neuvoston päätös (EU) 2019/217 (EUVL 2019, L 34, s. 1). Kuten kyseisen tuomion perusteluista ilmenee, asiassa T-279/19 esitetyt kanneperusteet ja vastaajana olevan neuvoston, jota muun muassa Ranskan tasavalta ja komissio tukevat, esittämät kanteen tutkimatta jättämistä koskevat vaatimukset perustuvat suurelta osin samoihin oikeudellisiin perusteisiin ja samoihin perusteluihin kuin nyt käsiteltävässä asiassa esitetyt kanneperusteet ja kanteen tutkimatta jättämistä koskevat vaatimukset. Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin arvioi tässä asiassa esitettyjä kanneperusteita ja kanteen tutkimatta jättämistä koskevia vaatimuksia tarvittaessa mainitussa tuomiossa todetun valossa.

1. Kantajan vastauskirjelmän tiettyjen liitteiden tutkittavaksi ottaminen

104 Neuvosto väittää vastauskirjelmässään työjärjestyksen 85 artiklan nojalla, että liitteet C.1–C.3, C.5, C.6, C.8, C.9, C.12, C.14, C.15, C.17, C.21, C.22, C.24–C.40 ja C.42–C.53 on jätettävä tutkimatta, koska näiden todisteiden esittämiseen myöhässä ei ole pätevää syytä. Tältä osin on muistutettava, että työjärjestyksen 85 artiklan 2 kohdan mukaan varsinaiset asianosaiset voivat vielä kantajan vastauksessa ja vastaajan vastauksessa esittää lausumiensa tueksi uusia todisteita ja pyytää saada esittää näyttöä, jos niiden esittämiseen vasta silloin on pätevä syy. Näitä määräyksiä on kuitenkin luettava työjärjestyksen 92 artiklan 7 kohdan valossa, jossa määrätään nimenomaisesti, että vastanäytön esittäminen ja aiemmin esitetyn näytön täydentäminen on sallittua. Kuten vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, näin ollen edellä mainitussa 85 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu prekluusiosääntö ei koske vastanäytön esittämistä ja aiemmin esitetyn näytön täydentämistä sen jälkeen, kun vastapuoli on esittänyt vastanäyttöä (ks. tuomio 18.9.2017, Uganda Commercial Impex v. neuvosto, T-107/15 ja T-347/15, ei julkaistu, EU:T:2017:628, 72 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

105 Käsiteltävässä asiassa on riittävää todeta, että – kuten niihin viittaavista kantajan vastauskirjelmän osista ilmenee – neuvoston riitauttamiin liitteisiin sisältyvillä todisteilla voidaan vastata seikkoihin, joiden perusteella neuvosto väittää vastineessaan yhtäältä, että komission ja Euroopan ulkosuhdehallinnon (EUH) järjestämät kuulemiset ovat olleet pätevä keino hankkia Länsi-Saharan väestön suostumus, ja toisaalta, että kantaja ei ole asianosaiskelpoinen ja siltä puuttuu asiavaltuus. Näin ollen työjärjestyksen 85 artiklan 2 kohdassa määrättyä prekluusiosääntöä ei voida soveltaa näihin todisteisiin, jotka voidaan siis ottaa tutkittavaksi. Tästä seuraa, että neuvoston kyseisiä liitteitä koskeva tutkimatta jättämistä koskeva vaatimus on hylättävä.

2. Kanteen tutkittavaksi ottaminen

106 Ennen kuin tarkastellaan neuvoston tutkimatta jättämistä koskevia vaatimuksia ja CPMM:n epäilyjä siitä, onko kantajan asianajajalleen antama valtuutus pätevä, on todettava, että nyt käsiteltävän kanteen kohteeseen liittyy muitakin tutkittavaksi ottamista koskevia kysymyksiä,

jotka unionin yleisen tuomioistuimen on tutkittava omasta aloitteestaan. Nämä kysymykset liittyvät yhtäältä premissiin, johon kantaja perustaa asiavaltuutensa, eli siihen, että riidanalaisen sopimuksen alueellinen soveltamisala kattaa Länsi-Saharan ja sen lähivedet, ja toisaalta riidanalaisen päätöksen kumoamista koskevien vaatimusten ulottuvuuteen.

a) Riidanalaisen sopimuksen alueellinen soveltamisala

107 Kannekirjelmässä esitetyistä kanneperusteista ja väitteistä ilmenee, että nyt käsiteltävä kanne perustuu premissiin siitä, että riidanalaista sopimusta sovelletaan Länsi-Saharaan ja sen lähivesiin. Kanteen tutkittavaksi ottamisen osalta kantaja tukeutuu erityisesti siihen väitettyyn seikkaan, että riidanalainen päätös koskee sitä suoraan ja erikseen Länsi-Saharan väestön edustajana, koska kyseistä sopimusta sovelletaan alueellisesti tällä tavalla.

108 Aluksi on siis ratkaistava, pitääkö premissi, johon kantaja perustaa asiavaltuutensa nostaa kanne riidanalaisesta päätöksestä, paikkansa.

109 Tältä osin on ensinnäkin todettava, että kalastussopimuksen 1 artiklan h alakohdan sanamuodon mukaan kyseisessä sopimuksessa kalastusalueella tarkoitetaan ”itäisen Keski-Atlantin vesialueita, jotka sijaitsevat leveyspiirien 35° 47’ 1” pohjoista leveyttä ja 20° 46’ 13” pohjoista leveyttä välillä, mukaan lukien Länsi-Saharan lähivedet”, mutta tämä määritelmä ei vaikuta kolmansien maiden ja erityisesti kyseisen kalastusalueen viereisten valtioiden oikeuksiin (ks. edellä 61 kohta).

110 Lisäksi kuten edellä 69 kohdassa on todettu, täytäntöönpanopöytäkirjan lisäyksessä 2 olevissa kalastuksen teknisissä selvityksissä nro 3–6 mainitaan kunkin tarkoitetun kalastuksenhoitoalueen etelärajana leveyspiiri 20° 46’ 13”, ja kalastuksen teknisessä selvityksessä nro 6 viitataan aluksiin, jotka purkavat saalista Dakhlan satamassa, joka sijaitsee Länsi-Saharassa.

111 Näiden määräysten sanamuodosta voidaan päätellä, että niissä tarkoitetut maantieteelliset koordinaatit kattavat sekä Marokon kuningaskunnan suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvat vesialueet että Länsi-Saharan lähivedet, mitä havainnollistavat lisäksi julkisasiamies Wathelet’n ratkaisuehdotuksen Western Sahara Campaign UK (C-266/16, EU:C:2018:1) 66 kohdassa esitetyt kartat ja kyseisen ratkaisuehdotuksen 66–69 kohta. Komissio on vahvistanut unionin yleisen tuomioistuimen kysymykseen antamassaan kirjallisessa vastauksessa, että kyseisissä kartoissa esitetyt kalastusalueiden rajat vastaavat olennaisilta osin edellä 110 kohdassa mainituissa teknisissä selvityksissä tarkoitettujen kalastuksenhoitoalueiden rajoja.

112 Toiseksi on todettava, että kalastussopimuksen 12 artiklassa määrätään yhtäältä ”taloudellisesta korvauksesta”, joka kyseisen artiklan 2 kohdan mukaan käsittää muun muassa ”alakohtaisen tuen, jonka unioni maksaa[,]” ja toisaalta kyseisen 12 artiklan 4 kohdassa kyseisen sopimuksen osapuolet velvoitetaan tarkastelemaan ”tästä sopimuksesta johtuvien sosioekonomisten hyötyjen tasapuolista maantieteellistä ja sosiaalista jakautumista[,]” ”jotta voidaan varmistaa, että asianomaisten väestöryhmien saama hyöty on oikeassa suhteessa kalastustoimintaan” (ks. edellä 63 kohta).

113 Edellä 112 kohdassa mainittuja määräyksiä täsmennetään erityisesti täytäntöönpanopöytäkirjan 6 ja 7 artiklassa. Täytäntöönpanopöytäkirjan 6 artiklan 2 kohdassa määrätään muun muassa, että Marokon kuningaskunnan viranomaiset esittävät kyseisten sosioekonomisten hyötyjen maantieteelliseen ja sosiaaliseen jakautumiseen johtavan menetelmän ja jaettujen määrien jakoperusteen, jota on tarkasteltava kalastussopimuksen 13 artiklassa perustetussa

sekakomiteassa. Lisäksi täytäntöönpanopöytäkirjan 7 artiklan 2 kohdassa määrätään, että sekakomitea hyväksyy viimeistään kolmen kuukauden kuluttua tämän pöytäkirjan soveltamisen alkamispäivästä monivuotisen alakohtaisen ohjelman ja sen yksityiskohtaiset toteuttamissäännöt.

114 Kolmanneksi kalastussopimuksen 14 artiklassa, jonka otsikko on ”Soveltamisala”, määrätään, että kalastussopimusta sovelletaan alueisiin, joilla sovelletaan yhtäältä EU- ja EUT-sopimuksia ja toisaalta ”[kyseisen] sopimuksen 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja lakeja ja määräyksiä”, eli kyseisen 6 artiklan 1 kohdan mukaan Marokon lakeja ja määräyksiä, jotka koskevat kalastustoimintaa (ks. edellä 62 ja 65 kohta).

115 Neljänneksi kirjeenvaihdon toisen kappaleen 1 kohdassa todetaan, että ”Länsi-Saharan osalta” unioni ja Marokon kuningaskunta ”vahvistavat tukensa Yhdistyneiden kansakuntien prosessille”. Kirjeenvaihdon toisen kappaleen 2 kohdassa todetaan, että ”kalastussopimus tehdään rajoittamatta osapuolten seuraavia kantoja: – – unionin osalta: kanta – – vailla itsehallintoa olevan Länsi-Saharan alueen asemaan,” ja ”Marokon kuningaskunnan osalta: Saharan alue on olennainen osa Marokon kansallista aluetta, jolla Marokko käyttää täysimääräisesti itsemääräämisoikeuttaan” (ks. edellä 70 kohta).

116 Viidenneksi on todettava, että riidanalaisen päätöksen johdanto-osan kolmannesta–viidennestä perustelukappaleesta ilmenee nimenomaisesti (ks. edellä 60 kohta), että riidanalainen sopimus on tehty tuomion Western Sahara Campaign UK, jossa ”unionin tuomioistuin katsoi – –, että [vuoden 2006 kalastus]sopimusta ja [vuoden 2013] – – pöytäkirjaa ei sovelleta Länsi-Saharan alueen lähivesiin [tai Länsi-Saharaan]”, julistamisen jälkeen, jotta unionin kalastusaluksilla ”olisi – – mahdollisuus jatkaa – – harjoittamaansa kalastustoimintaa”, jotta kyseiset lähivedet sisältyisivät sopimuksen soveltamisalaan ja jotta jatkamalla ”kalastusalan kumppanuu[tta]” ”kyseinen alue voi[si] edelleen hyötyä sopimuksen mukaisesta alakohtaisesta tuesta unionin ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti, ihmisoikeudet mukaan lukien, ja asianomais[ten] väestö[ryhmien] hyväksi”.

117 Näin ollen yhtäältä on niin, että riidanalaisen sopimuksen määräyksistä kokonaisuutena tarkasteltuna ja riidanalaisen päätöksen perustelukappaleista ilmenee nimenomaisesti, että kyseisen sopimuksen tarkoituksena, jonka sopimuksen osapuolet siinä vahvistavat, on mahdollistaa se, että unionin kalastusalukset voivat harjoittaa kalastustoimintaansa alueella, joka kattaa sekä Marokon kuningaskunnan suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvat vesialueet että Länsi-Saharan lähivedet. Kyseisistä määräyksistä ilmenee toisaalta myös, että kyseistä sopimusta sovelletaan sekä Marokon kuningaskunnan että Länsi-Saharan alueeseen ainakin siltä osin kuin kyseinen alue on kyseisen kolmannen maan hallinnassa, sillä kyseisessä Länsi-Saharan osassa ”sovelletaan” kalastussopimuksen 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja ”Marokon lakeja ja määräyksiä”. Kyseiseen alueeseen sovelletaan erityisesti määräyksiä, jotka koskevat taloudellista korvausta, joka sisältää alakohtaisen tuen ja josta kyseisen alueen ”väestöryhmien” on tarkoitus hyötyä oikeassa suhteessa lähivesillä harjoitettuun kalastustoimintaan.

118 Tähän analyysiin ei vaikuta se, miten unionin tuomioistuin on tulkinnut yhtäältä assosiaatiosopimuksen ja vapautussopimuksen soveltamisalaa tuomionsa neuvosto v. Front Polisario 86–126 kohdassa ja toisaalta vuoden 2006 kalastussopimuksen ja vuoden 2013 pöytäkirjan soveltamisalaa tuomionsa Western Sahara Campaign UK 59–82 kohdassa (ks. edellä 36–40 ja 44–51 kohta).

119 Tuomion neuvosto v. Front Polisario 86–126 kohdasta ja tuomion Western Sahara Campaign UK 59–82 kohdasta nimittäin ilmenee, että unionin ja Marokon kuningaskunnan välistä sopimusta, joka on osa assosiaatiosopimukseen perustuvaa sopimuskokonaisuutta, ei voida tulkita siten, että Länsi-Saharan alue kuuluisi implisiittisesti kyseisen sopimuksen alueelliseen soveltamisalaan, sellaisena kuin se on määritelty assosiaatiosopimuksen 94 artiklassa (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 187 kohta). Lisäksi tuomion Western Sahara Campaign UK 73 ja 79 kohdasta ilmenee, että mainitun kahden osapuolen välistä kalastussopimusta ja sen täytäntöönpanopöytäkirjaa, jotka on tehty assosiaatiosopimuksen yhteydessä ja joissa viitataan ”Marokon kalastusalueeseen”, joka määritelmänsä mukaan viittaa Marokon kuningaskunnan suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluviin vesialueisiin, ei voida tulkita siten, että mainittu Marokon kalastusalue kattaisi Länsi-Saharan lähivedet.

120 Tuomiossaan neuvosto v. Front Polisario ja tuomiossaan Western Sahara Campaign UK unionin tuomioistuin ei sitä vastoin ottanut kantaa siihen, millaisia seurauksia olisi katsottava olevan unionin ja Marokon kuningaskunnan välisen sopimuksen määräyksellä, jossa nimenomaisesti määrättäisiin, että sopimuksen soveltamisala ulottuu Länsi-Saharan alueeseen ja sen lähivesiin. Kuten komissio ja Ranskan tasavalta toteavat, on erityisesti niin, että unionin tuomioistuin ei lähtökohtaisesti tulkinnut, että kyseistä aluetta ja kyseisiä lähivesiä ei voitaisi pätevästi sisällyttää kyseiseen soveltamisalaan tällä tavalla nimenomaisesti (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 187 ja 188 kohta).

121 Muutenkaan muun muassa Wienin yleissopimuksen 31 artiklan 3 kappaleen c kohdassa määrätty vaatimus, joka koskee sitä, että valtiosopimusten määräysten tulkinnassa tulee ottaa huomioon kaikki osapuolten välisissä suhteissa sovellettavissa olevan kansainvälisen oikeuden säännöt, ei voi olla perustana tällaisten määräysten sanamuodon vastaiselle tulkinnalle, kun näiden määräysten merkitys on selvä ja kun on lisäksi selvää, että tämä merkitys vastaa merkitystä, jonka sopimuspuolet ovat määräyksille halunneet antaa. Paitsi, että mainitun vaatimuksen soveltaminen ei nimittäin saa olla ristiriidassa kyseisen yleissopimuksen 31 artiklan 1 kappaleessa vahvistetun periaatteen kanssa, jonka mukaan valtiosopimusta on tulkittava vilpittömässä mielessä ja antamalla valtiosopimuksessa käytetyille sanonnoille niille kuuluvassa yhteydessä niiden tavallinen merkitys, sekä valtiosopimuksen tarkoituksen ja päämäärän valossa, tämän soveltamisen seurauksena ei myöskään voi olla niiden oikeuksien ja velvoitteiden aineellisen sisällön muuttaminen, joista unioni ja Marokon kuningaskunta ovat riidanalaisella sopimuksellaan sopineet (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 190 ja 192 kohta).

122 Koska riidanalaisen sopimuksen tarkoituksena on erityisesti luoda oikeudelliset puitteet sille, että Länsi-Saharan lähivedet sisällytetään kalastusalueeseen, jolla unionin kalastusalukset voivat harjoittaa toimintaansa, ja samalla sille, että unionin myöntämää taloudellista korvausta sovelletaan kyseiseen alueeseen oikeassa suhteessa kyseisen alusten harjoittamaan kalastustoimintaan, on välttämättä katsottava, että osapuolten tarkoituksena on ollut poiketa riidanalaisella sopimuksella assosiaatiosopimuksen 94 artiklasta kyseistä toimintaa ja kyseistä taloudellista korvausta koskevan oikeudellisen järjestelmän alueellisen soveltamisalan osalta. Mainitussa 94 artiklassa nimittäin rajoitetaan Marokon kuningaskunnan osalta assosiaatiosopimuksen soveltamisala Marokon kuningaskunnan alueeseen (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 189 kohta).

123 Premissi, johon kantaja perustaa asiavaltuutensa riidanalaisen päätöksen osalta, eli se, että riidanalaisella päätöksellä hyväksytään unionin ja Marokon kuningaskunnan välinen sopimus, jota sovelletaan nimenomaisesti Länsi-Saharan alueeseen ja sen lähivesiin, pitää siis paikkansa.

b) Kumoamisvaatimusten ulottuvuus

124 Unionin yleinen tuomioistuin toteaa, että nyt käsiteltävässä kanteessa esittämillään kanneperusteilla ja väitteillä kantaja riitauttaa riidanalaisen päätöksen laillisuuden yksinomaan sillä perusteella, että kyseisellä päätöksellä hyväksytään riidanalaisen sopimuksen soveltaminen Länsi-Saharan alueeseen ja sen lähivesiin, minkä seikan kantaja olennaisilta osin vahvisti istunnossa, kun unionin yleinen tuomioistuin kysyi siltä tästä. Kantaja ei näin ollen kiistä kanneperusteillaan ja väitteillään sitä, että näitä asiakirjoja voidaan laillisesti soveltaa Marokon kuningaskunnan alueeseen tai tämän kolmannen maan suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluviin vesialueisiin – eli riidanalaisen sopimuksen soveltamista kyseisiin alueisiin ei siis ole kyseenalaistettu nyt käsiteltävässä asiassa.

125 Kannekirjelmän ja erityisesti sen johdanto- ja päätelmät-osan tekstistä ilmenee kuitenkin, että vaatimuksissaan kantaja vaatii riidanalaisen päätöksen kumoamista rajaamatta nimenomaisesti tämän kumoamisen ulottuvuutta siihen, että kyseisellä päätöksellä hyväksytään riidanalaisen sopimuksen soveltaminen Länsi-Saharaan ja sen lähivesiin.

126 Kun kantajalta kysyttiin istunnossa sen vaatimusten ulottuvuudesta, kantaja totesi, että se vaatii kanteessaan ensisijaisesti riidanalaisen päätöksen kumoamista siltä osin kuin kyseisellä päätöksellä hyväksytään riidanalaisen sopimuksen soveltaminen Länsi-Saharaan ja sen lähivesiin, ja toissijaisesti, jos unionin yleinen tuomioistuin tulkitsee, ettei kyseistä alueellista soveltamista voida erottaa koko riidanalaisesta sopimuksesta, riidanalaisen päätöksen kumoamista kokonaisuudessaan.

127 Tältä osin on todettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin toimen osittainen kumoaminen on mahdollista vain silloin, kun osat, joiden kumoamista on vaadittu, ovat sellaisia, että ne voidaan erottaa toimen muista osista. Tässä yhteydessä on mainittava toistuvasti katsotun, että tämä erotettavuutta koskeva edellytys ei täyty, jos toimen osittaisella kumoamisella muutetaan sen pääsisältöä. Sen tarkistaminen, ovatko unionin toimen osat erotettavissa toisistaan, edellyttää niiden ulottuvuuden tutkimista, jotta voidaan arvioida, merkitsisikö niiden kumoaminen kyseisen toimen hengen ja pääsisällön muuttamista (ks. tuomio 9.11.2017, SolarWorld v. neuvosto, C-204/16 P, EU:C:2017:838, 36 ja 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

128 Kuten edellä 109–117 kohdassa todetusta ilmenee, neuvosto on riidanalaisella päätöksellään ilmaissut unionin puolesta unionin suostumuksen Marokon kuningaskunnan kanssa tehtyyn sopimukseen, jonka määräyksiä sovelletaan erotuksetta yhtäältä tämän kolmannen maan alueeseen ja sen suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluviin vesialueisiin ja toisaalta Länsi-Saharaan ja sen lähivesiin. Erityisesti on todettava, että vaikka kalastussopimuksessa määrätään nimenomaisesti, että Länsi-Saharan lähivedet ovat osa siinä tarkoitettua kalastusaluetta, kalastusalueen määritelmässä ja täytäntöönpanopöytäkirjan lisäyksessä 2 olevissa kalastuksen teknisissä selvityksissä tarkoitettujen kalastuksenhoitoalueiden määritelmissä kalastustoiminnan harjoittamista ei rajata sen mukaan, onko kyse kalastuksesta Länsi-Saharan lähivesillä vai Marokon vesialueilla. Myöskään kyseisen sopimuksen ja täytäntöönpanopöytäkirjan taloudellista korvausta ja erityisesti alakohtaista tukea koskevissa määräyksissä ei mitenkään erotella tuen osaa, joka myönnetään toiminnalle Marokon alueella, siitä tuen osasta, joka myönnetään toiminnalle edellä mainitulla itsehallintoa vailla olevalla alueella.

129 Näin ollen on pääteltävä, että riidanalaisella päätöksellä unionin puolesta annettua suostumusta siihen, että riidanalaista sopimusta sovelletaan Länsi-Saharaan ja sen lähivesiin, ei voida erottaa riidanalaisella päätöksellä annetusta suostumuksesta koko mainitun sopimuksen tekemiseen. Näin ollen kyseisen päätöksen kumoaminen ainoastaan siltä osin kuin sillä hyväksytään kyseisen sopimuksen soveltaminen kyseiseen itsehallintoa vailla olevaan alueeseen ja sen lähivesiin merkitsisi kyseisen toimen hengen ja pääsisällön muuttamista.

130 Lisäksi on muistutettava, että kantajalla ei ole lähtökohtaisesti oikeutta muuttaa kannekirjelmän alkuperäistä kohdetta korvaamalla kanteessa esitettyjä vaatimuksia vaatimuksilla, jotka esitetään ensimmäisen kerran suullisessa käsittelyssä (ks. vastaavasti ja analogisesti tuomio 27.1.2000, Mulder ym. v. neuvosto ja komissio, C-104/89 ja C-37/90, EU:C:2000:38, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 21.4.2005, Holcim (Saksa) v. komissio, T-28/03, EU:T:2005:139, 45 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Nyt käsiteltävässä asiassa on todettava, että ainoastaan vaatimus, jonka kantaja esitti istunnossa toissijaisesti ja joka koskee riidanalaisen päätöksen kumoamista kokonaisuudessaan, vastaa kannekirjelmässä kohdassa ”vaatimukset” esitettyjä vaatimuksia.

131 Näin ollen on jätettävä tutkimatta kantajan istunnossa ensisijaisena esittämä vaatimus riidanalaisen päätöksen osittaisesta kumoamisesta siltä osin kuin sillä hyväksytään riidanalaisen sopimuksen soveltaminen Länsi-Saharaan ja sen lähivesiin. On siis tutkittava ainoastaan kantajan vaatimukset – sellaisina kuin ne on esitetty kannekirjelmässä ja toissijaisina vaatimuksina istunnossa –, joissa vaaditaan riidanalaisen päätöksen kumoamista kokonaisuudessaan.

c) Neuvoston ensimmäinen tutkimatta jättämistä koskeva vaatimus, jonka mukaan kantaja ei ole asianosaiskelpoinen

132 Neuvosto väittää ensimmäisen kanteen tutkimatta jättämistä koskevan vaatimuksensa tueksi, että kantaja ei ole SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettu oikeushenkilö, joka olisi asianosaiskelpoinen unionin tuomioistuimissa. Neuvosto väittää ensinnäkin, että kantaja ei ole oikeuskelpoinen minkään jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön nojalla. Toiseksi neuvosto väittää, ettei kantaja ole kansainvälisen oikeuden oikeussubjekti. Kolmanneksi neuvosto väittää, että kantaja ei täytä unionin tuomioistuinten vahvistamia edellytyksiä sille, että yhteisöä, joka ei ole oikeuskelpoinen, voidaan pitää asianosaiskelpoisena, ja erityisesti edellytystä, jonka mukaan unionin on kohdeltava kyseistä yhteisöä erillisenä oikeussubjektina, jolla on oikeuksia ja velvollisuuksia.

133 Ranskan tasavalta, komissio ja CPMM vetoavat lähinnä samoihin perusteluihin kuin neuvostokin. CPMM väittävät lisäksi, ettei kantaja ole riittävän itsenäinen, jotta se voisi olla vastuullisena osapuolena oikeussuhteissa, kun otetaan huomioon kantajan suhde Saharan demokraattiseen arabitasavaltaan (SADR), jota YK tai unioni eivät ole tunnustaneet valtioksi.

134 Kantaja vetoaa asianosaiskelpoisuutensa tueksi siihen, että se on kansallinen vapautusliike, jonka oikeudet ja velvollisuudet perustuvat suoraan kansainväliseen oikeuteen Länsi-Saharan oman ja erillisen aseman ja Länsi-Saharan kansan itsemääräämisoikeuden vuoksi. Tämä asema ilmenee myös muun muassa siitä, että kantaja voi tehdä sopimuksia, ja siitä, että YK:n yleiskokous on tunnustanut kantajan Länsi-Saharan kansan ainoaksi edustajaksi. Koska kantaja on kansainvälisen oikeuden oikeussubjekti, se täyttää sitäkin suuremmalla syyllä oikeuskäytännössä vahvistetut edellytykset, joita soveltamalla ratkaistaan, voidaanko yhteisöä, joka ei ole oikeuskelpoinen, pitää SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettuna oikeushenkilönä.

135 Aluksi on muistutettava, että SEUT 263 artiklan neljännen kohdan mukaan luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi kyseisen artiklan ensimmäisessä ja toisessa kohdassa määrätyin edellytyksin nostaa kanteen hänelle osoitetusta säädöksestä tai säädöksestä, joka koskee häntä suoraan ja erikseen, sekä sääntelytoimesta, joka koskee häntä suoraan ja joka ei edellytä täytäntöönpanotoimenpiteitä.

136 Tämän jälkeen on todettava, että oikeuskäytännössä on katsottu, että vaikka SEUT 263 artiklan neljänteen kohtaan sisältyvä käsite ”oikeushenkilö” edellyttää lähtökohtaisesti oikeuskelpoisuutta, jonka olemassaolo on tarkistettava sen valtion oikeuden mukaisesti, jonka oikeuden mukaisesti kyseinen yhteisö on perustettu, kyseinen käsite ei välttämättä täysin vastaa jäsenvaltioiden eri oikeusjärjestyksien omia oikeushenkilön käsitteitä. Oikeuskäytännössä on siten tunnustettu asianosaiskelpoisuus unionin tuomioistuimissa yhteisöille riippumatta siitä, ovatko ne kansallisessa lainsäädännössä tarkoitettuja oikeushenkilöitä (ks. tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 83 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

137 Asianosaiskelpoisuus on tunnustettu tällaisille yhteisöille muun muassa silloin, kun yhtäältä kyseinen yhteisö oli riittävästi niitä henkilöitä edustava, joiden unionin oikeudesta johtuvia oikeuksia se väitti puolustavansa, sekä siten riittävällä tavalla itsenäinen ja vastuussa oleva taho, että se voi tehdä sitoumuksia unionin oikeudessa määritellyissä oikeussuhteissa, ja kun toisaalta toimielimet olivat tunnustaneet sen neuvottelukumppaniksi näitä oikeuksia koskevissa neuvotteluissa (ks. tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 84 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

138 Asianosaiskelpoisuus on tunnustettu tällaisille yhteisöille myös silloin, kun unionin toimielimet olivat kohdelleet yhteisöä erillisenä oikeussubjektina, jolla oli omia oikeuksia ja velvollisuuksia. On nimittäin johdonmukaista ja oikeudenmukaista tunnustaa, että tällainen yhteisö on siten asianosaiskelpoinen, että se voi riitauttaa toimielinten toimenpiteet, joilla rajoitetaan sen oikeuksia, tai sille annetut toimielinten päätökset, joilla on sille kielteisiä seurauksia (ks. tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 85 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

139 On lisättävä, että oikeuskäytännössä ei suljeta pois sitä mahdollisuutta, että edellä 137 ja 138 kohdassa mainituista tuomioista eroavissa olosuhteissa yhteisöllä katsottaisiin olevan asianosaiskelpoisuus unionin tuomioistuimissa riippumatta siitä, onko se oikeuskelpoinen kansallisen lainsäädännön nojalla, erityisesti, jos oikeus tehokkaaseen oikeussuojaan sitä edellyttää, sillä oikeushenkilön käsitettä ei ole tulkittava suppeasti (ks. tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 86 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

140 Lopuksi on todettava, että oikeuskäytännöstä ilmenee myös, että kolmansien maiden kaltaiset kansainvälisen julkisoikeuden oikeussubjektit ovat unionin oikeudessa tarkoitettuja oikeushenkilöitä (ks. tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 87 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

141 Nyt käsiteltävässä asiassa – kuten tänään annetussa tuomiossa Front Polisario v. neuvosto (T-279/19) kyseessä olleessa asiassa – on niin, että vaikka asianosaiset ja osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että kantaja ei ole oikeuskelpoinen minkään valtion oikeuden nojalla, ne ovat eri mieltä siitä, onko kantaja oikeuskelpoinen kansainvälisen julkisoikeuden mukaisesti ja erityisesti siitä, miten kantajan asema Länsi-Saharan itsemääräämisprosessissa vaikuttaa tähän oikeuskelpoisuuteen ja siihen, edustaako kantaja Länsi-Saharan väestöä rajoitetusti vai ei (tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 88 ja 89 kohta).

142 Asiassa on siis tutkittava edellä 136–140 kohdassa viitatun oikeushenkilön käsitettä koskevan oikeuskäytännön perusteella, ovatko kantajan asema ja edustavuus seikkoja, joiden perusteella se on asianosaiskelpoinen unionin tuomioistuimissa (tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 90 kohta).

143 Tältä osin on ensinnäkin muistutettava, että tuomionsa neuvosto v. Front Polisario 89 kohdassa, johon kantaja vetoaa nyt käsiteltävässä kanteessaan, unionin tuomioistuin totesi, että kansainväliseen tapaoikeuteen perustuva itsemääräämisoikeuden periaate on osa niitä kansainvälisen oikeuden sääntöjä, joita sovelletaan unionin ja Marokon kuningaskunnan välisissä suhteissa ja jotka unionin yleisen tuomioistuimen oli otettava huomioon. Unionin tuomioistuin muistutti kyseisen tuomionsa 105 kohdassa tarkemmin sanottuna, että kansainvälinen tuomioistuin korosti Länsi-Saharaa koskevassa neuvoa-antavassa lausunnossaan, että tämän alueen väestöllä oli yleisen kansainvälisen oikeuden nojalla itsemääräämisoikeus, kuten kyseisen tuomion 90 ja 91 kohdassa oli mainittu. Lisäksi unionin tuomioistuin totesi, että YK:n yleiskokous puolestaan suositti Länsi-Saharan kysymystä koskevan päätöslauselmansa 34/37 7 kohdassa, että kantaja, ”joka edustaa Länsi-Saharan kansaa, osallistuu täysimääräisesti oikeudenmukaisen, kestävän ja lopullisen poliittisen ratkaisun löytämiseen Länsi-Saharan kysymykseen”.

144 Näistä toteamuksista ilmenee siis, että kansainvälisessä oikeudessa tunnustetaan Länsi-Saharan kansan itsemääräämisoikeus, mikä unionin tuomioistuinten on otettava huomioon, ja että kyseisen itsemääräämisoikeuden perusteella YK:n yleiskokous on tunnustanut kantajan, joka edustaa Länsi-Saharan kansaa, oikeuden osallistua ”täysimääräisesti” poliittisen ratkaisun löytämiseen tämän alueen lopullista asemaa koskevaan kysymykseen. Lisäksi on muistutettava, että viimeksi mainitun oikeuden olemassaolo on vahvistettu päätöslauselmassa 35/19 (ks. edellä 16 kohta) ja että kantaja on käyttänyt sitä YK:n johdolla käydyissä neuvotteluissa, jonka osapuolia Marokon kuningaskunta ja kantaja ovat olleet vuodesta 1988 alkaen (ks. edellä 17, 18 ja 20 kohta; tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 92 kohta).

145 Neuvosto, Ranskan tasavalta, komissio ja CPMM eivät kiistä nyt käsiteltävän tutkimatta jättämistä koskevan vaatimuksen yhteydessä sitä, että kantaja on käyttänyt oikeuttaan osallistua Länsi-Saharan itsemääräämisprosessiin tämän alueen väestön edustajana, minkä kantajan oikeuden YK:n elimet ovat tunnustaneet (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 93 kohta).

146 Lisäksi, kuten kantaja toteaa, siihen sovelletaan tiettyjä kansainvälisoikeudellisia sitoumuksia Länsi-Saharan väestön edustajan ominaisuudessa erityisesti Mauritanian islamilaisen tasavallan kanssa tehdyn rauhansopimuksen (ks. edellä 15 kohta), Marokon kuningaskunnan ja kantajan välisten, tiettyjä YK:n pääsihteerin sovintoehdotusten soveltamista koskevia seikkoja koskevien sopimusten ja 12.8.1949 tehdyn neljän Geneven yleissopimuksen sekä 8.6.1977 allekirjoitetun kansainvälisten aseellisten selkkausten uhrien suojelemista koskevan 12.8.1949 tehtyjen Geneven yleissopimusten lisäpöytäkirjan (I pöytäkirja), joihin kantaja liittyi 23.6.2015, nojalla (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 94 kohta).

147 Neuvosto, Ranskan tasavalta, komissio ja CPMM eivät myöskään kiistä sitä, että kantaja osallistuu Länsi-Saharan kysymyksen käsittelyyn YK:n yleiskokouksen perustamassa erityiskomiteassa, jonka tehtävänä on tutkia kyseistä tilannetta Itsenäisyyden myöntämistä siirtomaille ja siirtomaakansoille koskevan julistuksen soveltamisen näkökulmasta, ja Yhdistyneiden kansakuntien talous- ja sosiaalineuvostoon perustetun Afrikan talouskomission (UNECA) ja

Afrikan unionin rahoitusta, rahapolitiikkaa, talouden suunnittelua ja integraatiota käsittelevän teknisen erityiskomitean yhteiseen työskentelyyn, kuten kantaja on väittänyt (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 95 kohta).

148 Kantaja tunnustetaan siis kansainvälisellä tasolla Länsi-Saharan väestön edustajaksi, vaikka oletettaisiin, että – kuten neuvosto, Ranskan tasavalta, komissio ja CPMM väittävät – tämä tunnustaminen on rajallista ja liittyy vain kyseisen alueen itsemääräämisprosessiin. Lisäksi kantajan osallistuminen kyseiseen prosessiin tarkoittaa, että se on riittävän itsenäinen ja riittävästi vastuussa oleva taho voidakseen toimia itsemääräämisprosessissa, mikä ilmenee lisäksi myös oikeudenkäyntiasiakirjoihin liitetyistä kantajan säännöistä. Sillä, että – kuten neuvosto, Ranskan tasavalta, komissio ja CPMM väittävät – kantajan oikeudet ja velvollisuudet eivät vastaa valtioiden tai kansainvälisten järjestöjen oikeuksia ja velvollisuuksia, mitä kantaja ei muutenkaan kiistä, ei ole ratkaisevaa merkitystä tältä osin (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 96 ja 97 kohta).

149 Toiseksi kantaja väittää perustellusti, että toimielimet ovat ottaneet huomioon kantajan aseman ja edustavuuden. Yhtäältä tuomionsa neuvosto v. Front Polisario 105 kohdassa unionin tuomioistuin totesi itsekin, että YK:n yleiskokous on tunnustanut tämän edustavuuden (ks. edellä 143 kohta). Toisaalta kantaja esittää todisteita, jotka osoittavat, että se käy säännöllisesti vuoropuhelua komission kanssa Länsi-Saharan tilannetta koskevista kysymyksistä. Lisäksi on todettava, että riidanalaisen päätöksen johdanto-osan 11 perustelukappaleessa (ks. edellä 60 kohta) tarkoitetun kuulemisen yhteydessä EUH ehdotti kantajalle näkemysten vaihtoa riidanalaisesta sopimuksesta, kuten ilmenee unionin ja Marokon kuningaskunnan välisestä kestävää kalastusta koskevasta sopimuksesta ja sen täytäntöönpanopöytäkirjasta Länsi-Saharan väestölle koituvia etuja ja kyseisen väestön kuulemista koskevasta komission arviointiraportista, joka oli Euroopan unionin ja Marokon kuningaskunnan välisen kestävää kalastusta koskevan kumppanuussopimuksen, sen täytäntöönpanopöytäkirjan sekä mainittuun sopimukseen liitetyn kirjeenvaihdon allekirjoittamisesta unionin puolesta 8.10.2018 tehdyn komission ehdotuksen neuvoston päätökseksi (SWD(2018) 433 final; jäljempänä 8.10.2018 päivätty kertomus) liitteenä. Kantaja väittää siis perustellusti, että unionin toimielimet pitävät sitä legitiiminä keskustelukumppanina, kun on kyse kyseistä aluetta mahdollisesti koskevista kysymyksistä, mukaan lukien siten, että unionin toimielinten mukaan kantaja voi legitiimisti ottaa kantaa riidanalaisen sopimuksen tekemiseen (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 98 kohta).

150 Kolmanneksi on muistutettava, että unionin tuomioistuin katsoi tuomionsa neuvosto v. Front Polisario 106 kohdassa, että kun otetaan huomioon kyseisen tuomion 105 kohdassa mainitut seikat (ks. edellä 143 kohta), Länsi-Saharan väestöä on pidettävä sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteessa tarkoitetulla tavalla ”kolmantena osapuolena”, johon assosiaatiosopimuksen täytäntöönpano voi vaikuttaa, jos Länsi-Saharan alue sisällytetään mainitun sopimuksen soveltamisalaan, joten mainitulle täytäntöönpanolle on joka tapauksessa saatava kantajan suostumus (tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 99 kohta).

151 Lisäksi tuomionsa Western Sahara Campaign UK 63 ja 64 kohdassa unionin tuomioistuin viittasi tuomiossa neuvosto v. Front Polisario ja erityisesti sen 105 ja 106 kohdassa todettuun ja katsoi tämän perusteella, että vuoden 2006 kalastussopimuksen soveltamisalaa ei voitu tulkita siten, että siihen sisältyy Länsi-Saharan alue, sillä muuten rikottaisiin itsemääräämisoikeuden periaatetta ja sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatetta. Vastaavasti kyseisen tuomionsa 69–73 kohdassa unionin tuomioistuin viittasi merioikeusyleissopimuksen määräyksiin ja katsoi edellä todetun

perusteella, että olisi mainittujen periaatteiden vastaista katsoa, että kyseisen itsehallintoa vailla olevan alueen lähivedet kuuluvat Marokon kuningaskunnan suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kyseisessä kalastussopimuksessa tarkoitetulla tavalla.

152 Nyt käsiteltävässä kanteessaan kantaja pyrkii puolustamaan Länsi-Saharan väestön itsemääräämisoikeutta vetoamalla lähinnä siihen, että riidanalainen päätös on ristiriidassa tämän oikeuden kanssa, koska sillä hyväksytään Länsi-Saharan alueeseen ja sen lähivesiin sovellettavan sopimuksen tekeminen Marokon kuningaskunnan kanssa ilman kyseisen väestön suostumusta, mikä on ristiriidassa unionin tuomioistuimen toteaman kanssa (ks. edellä 100 kohta). Näin ollen on katsottava, että tässä erityistilanteessa tehokkaan oikeussuojan vaatimukset edellyttävät joka tapauksessa sitä, että kantajalla katsotaan olevan mahdollisuus nostaa kanne unionin yleisessä tuomioistuimessa tämän oikeuden puolustamiseksi (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 100 kohta).

153 Kaikkien näiden seikkojen perusteella kantajaa on pidettävä SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettuna oikeushenkilönä, jolla on käsiteltävänä olevan kanteen nostamisen edellyttämä asianosaiskelpoisuus unionin tuomioistuimissa, mikä ei vaikuta sen velvollisuuteen osoittaa, että kanne täyttää muut tutkittavaksi ottamisen edellytykset, ja erityisesti, että kantajalla on asiavaltuus kanteen nostamiseen (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 101 kohta).

154 Neuvoston, Ranskan tasavallan, komission ja CPMM:n esittämät väitteet eivät horjuta tätä päätelmää.

155 Ensinnäkin on joka tapauksessa todettava, että väitteillä siitä, että kantaja ei ole Länsi-Saharan väestön ainoa edustaja ja että se edustaa kyseistä väestöä ainoastaan itsemääräämisprosessissa, ei ole ratkaisevaa merkitystä, kun otetaan huomioon edellä 143–149 kohdassa tarkoitetut olosuhteet. Sama pätee väitteisiin, joiden mukaan YK:n elimet eivät ole nimenomaisesti määritelleet kantajaa kansalliseksi vapautusliikkeeksi, joiden mukaan sille ei ole annettu tarkkailijan asemaa näissä elimissä tai joiden mukaan kantaja on oikeuskelpoinen korkeintaan ”funktionaalisesti” tai ”siirtymävaiheessa” (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 103 kohta).

156 Toiseksi CPMM:n väite, jonka mukaan kantaja ei ole SADR:stä itsenäinen, on hylättävä, kun otetaan huomioon, että kantaja on itsemääräämisprosessin osapuoli itsenäisenä poliittisena järjestönä eikä SADR:n edustajana ja että CPMM:n väitteensä tueksi viittaamassa tekstissä joka tapauksessa tunnustetaan kantajan itsenäisyys SADR:stä (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 104 kohta).

157 Kolmanneksi väitteestä, jonka mukaan kantajan ja unionin tai kantajan ja jäsenvaltioiden välillä ei vallitse mitään oikeussuhdetta, jonka nojalla kantajalla olisi oikeuksia ja velvollisuuksia ja joka merkitsisi, että unioni tai sen jäsenvaltiot ovat ”kansainvälisesti tunnustaneet” kantajan, on riittävää todeta, että tässä asiassa unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltävänä on kanne, jossa vaaditaan kumoamaan unionin toimi ja jonka unionin yleinen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan, että kantaja väittää, että riidanalainen toimi koskee sitä suoraan ja erikseen Länsi-Saharan väestön edustajana ja että tässä asiassa nostamallaan kanteella kantaja pyrkii puolustamaan Länsi-Saharan väestön itsemääräämisoikeutta, jota toimielinten on kunnioitettava. Näin ollen tässä vaiheessa ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että unionin ja kantajan välillä vallitsisi jonkinlainen oikeussuhde, jonka olemassaolo on tarkistettava, kun tutkitaan, koskeeko riidanalainen toimi kantajaa suoraan ja erikseen. Kun joka tapauksessa on niin, että toimielimet

ovat ottaneet huomioon kantajan edustavuuden ja että ne kohtelevat sitä legitiiminä keskustelukumppanina Länsi-Saharan kysymyksen osalta, sillä, ettei kantajalle ole osoitettu mitään unionin toimea, jolla olisi oikeusvaikutuksia, ei ole ratkaisevaa merkitystä (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 105–108 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

158 Neljänneksi on todettava, että – toisin kuin komissio väittää – se, että unionin yleinen tuomioistuin katsoo, että kantajalla on asianosaiskelpoisuus siinä vireillä olevassa oikeudenkäynnissä, ei tee unionin yleisestä tuomioistuimesta ”puolikansainvälistä” tuomioistuinta. Aluksi on nimittäin todettava, että käsiteltävässä asiassa ei ole kyse siitä kansainvälisestä ”riidasta”, jonka osapuoli kantaja on, vaan unionin toimesta nostetusta kumoamiskanteesta. Tämän jälkeen on todettava, että koska on yksinomaan unionin yleisen tuomioistuin tehtävä tarkistaa, täyttääkö kanne unionin oikeudessa määritellyt kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset ja erityisesti edellytykset, jotka perustuvat oikeushenkilön käsitteeseen, unionin yleinen tuomioistuin vahvistaa kantajan kanteen tutkittavaksi ottamisen sen tiukasti säännellyn toimivaltansa puitteissa, joka sille on unionin oikeudessa annettu. Lopuksi on todettava, että kun unionin toimielimille kansainvälisellä tasolla annetun toimivallan käyttäminen ei voi jäädä tuomioistuinten harjoittaman laillisuusvalvonnan ulkopuolelle, se, että unionin yleinen tuomioistuin katsoo, että kantaja on asianosaiskelpoinen, ei merkitse, että unionin yleinen tuomioistuin asettuisi unionin ulkosuhteita hoitavien toimielinten sijaan ja tekisi ”poliittisen” päätöksen. Unionin yleinen tuomioistuin ei myöskään voi asettaa kansainväliseen politiikkaan liittyviä näkökulmia tai opportunistisia seikkoja SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa vahvistettujen tutkittavaksi ottamista koskevien sääntöjen yläpuolelle (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 109–113 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

159 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että neuvoston esittämä kanteen tutkimatta jättämistä koskeva vaatimus, jonka mukaan kantaja ei ole asianosaiskelpoinen, on hylättävä.

d) Kantajan asianajajalleen antaman valtuutuksen pätevyys

160 CPMM ovat kyseenalaistaneet kantajan asianajajalleen antaman valtuutuksen pätevyyden. Ne nimittäin pohtivat, voiko kantajan ”poliittinen sihteeri” pätevästi allekirjoittaa tämän valtuutuksen, kuten käsiteltävässä asiassa on tehty. CPMM vaativat unionin yleistä tuomioistuinta tarkistamaan, että kyseinen valtuutus on asianmukainen. Ne väittävät, että jos ei, kanne on jätettävä tutkimatta erityisesti työjärjestyksen 51 artiklan 3 kohdan perusteella.

161 Kun kantajalta tiedusteltiin tästä 18.12.2020 päivätyllä prosessinjohtotoimella, kantaja totesi ensinnäkin, ettei se ole työjärjestyksen 51 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu ”yksityisoikeudellinen oikeushenkilö”. Toiseksi kantaja väittää, että kaikki sen vuodesta 2012 alkaen nostamat kanteet ovat perustuneet sen ”poliittisen sihteerin” allekirjoittamiin valtuutuksiin, eikä näiden valtuutusten pätevyyttä ole koskaan kyseenalaistettu. Kolmanneksi ”Poliittisen järjestön sihteeristö”, jonka johtaja valtuutuksen allekirjoittaja on, on yksi ”Frontin pääelimistä” ja siitä määrätään kantajan sääntöjen 119–130 artiklassa. Neljänneksi tämä allekirjoittaja ja hänen tehtävänsä on selvästi yksilöity internetissä saatavilla olevissa asiakirjoissa. Kaikista näistä seikoista seuraa, että oikeuskäytännössä edellytetyllä tavalla asiassa ei ole mitään epäilystä kantajan aikomuksesta nostaa nyt käsiteltävänä oleva kanne. Kantaja on toimittanut väitteidensä tueksi Front Polisarion säännöt, jotka hyväksyttiin sen 16.–23.12.2015 pidetyssä 14. kongressissa, kokonaisuudessaan sekä sen mainitsemat internetissä saatavilla olevat asiakirjat.

162 Käsiteltävässä asiassa on todettava, että – vastaavasti kuin kantajan asianajajalleen antama valtuutus tänään annetussa tuomiossa Front Polisario v. neuvosto (T-279/19) kyseessä olleessa asiassa – myös tässä tapauksessa kantajan esittämä 20.5.2019 päivätty asiakirja, johon CPMM viittaavat, näyttää kantajan asianajajalle annetulta valtuutukselta, jossa pyydetään asianajajaa nostamaan kumoamiskanne kantajan nimissä, joka on annettu kantajan nimissä ja jonka on allekirjoittanut A, joka valtuutuksen mukaan on kyseisen järjestön ”poliittinen sihteeri”. Lisäksi CPMM kyseenalaistavat kyseisen valtuutuksen pätevyyden samoilla perusteilla kuin mainittuun tuomioon johtaneessa asiassa väliintulijana ollut Confédération marocaine de l’agriculture et du développement rural (Comader), ja kantaja on käsiteltävässä asiassa esittänyt tältä osin huomautukset, joiden sisältö vastaa kantajan mainitussa asiassa esittämiä tätä koskevia huomautuksia (tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 115, 116 ja 123 kohta).

163 Tältä osin on aluksi todettava, että työjärjestyksen 51 artiklan 3 kohdassa määrätyistä edellytyksistä riippumatta kantajana esiintyvän tahon on osoitettava paitsi asianosaiskelpoisuutensa myös se, että se on todella tehnyt päätöksen kanteen nostamisesta ja että asianajajille, jotka väittävät toimivansa sen edustajina, on todella annettu tätä koskeva valtuutus (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 120–122 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

164 Käsiteltävässä asiassa edellä 143–159 kohdassa todetusta ilmenee, että kantaja on asianosaiskelpoinen unionin tuomioistuimissa. On kuitenkin tarkistettava, ettei ole epäilystäkään siitä, että kantaja on todella tehnyt päätöksen kanteen nostamisesta, koska unionin yleinen tuomioistuin voi joka tapauksessa tutkia tämän kysymyksen omasta aloitteestaan (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 117 ja 119 kohta).

165 Yhtäältä kuten kantajan selityksistä ja niiden tueksi esitetyistä asiakirjoista, joiden sisältöä ei ole kiistetty, ilmenee, ilmaisulla ”poliittinen sihteeri” tarkoitetaan henkilöä, joka johtaa elintä, jota kantajan säännöissä kutsutaan ”Poliittisen järjestön sihteeristöksi”. Lisäksi mainituista asiakirjoista ilmenee nimenomaisesti, että kantajan asianajajalleen antaman valtuutuksen allekirjoittanut henkilö hoiti tosiasiallisesti kantajan ”poliittisen sihteerin” tehtäviä päivänä, jona kanne nostettiin, mitä myöskään ei ole kiistetty (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 125 kohta).

166 Toisaalta kantajan sääntöjen 92 artiklan 7 kohdassa määrätään, että kansallisen sihteeristön – joka on kyseisten sääntöjen 76 artiklan mukaan kantajan ”ylin elin kahden kongressin välisenä aikana” – tehtävänä on muun muassa ”edustaa Frontia sen suhteissa poliittisiin puolueisiin, hallituksiin, vapautusliikkeisiin ja muihin järjestöihin”. Samojen sääntöjen 120 artiklan mukaan ”Poliittisen järjestön sihteeristö huolehtii kansallisen sihteeristön ja sen puhemiehistön Poliittisen järjestön luonteeseen ja tehtäviin liittyvien päätösten ja ohjelmien täytäntöönpanosta ja valvonnasta” (tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 126 kohta).

167 Näistä kantajan sääntöjen artikloista voidaan siis päätellä, kuten kantaja on istunnossa vahvistanut, että kansallisen sihteeristön päätösten täytäntöönpano kantajan suhteissa hallituksiin ja muihin järjestöihin, muun muassa unioniin, voi kuulua poliittisen järjestön sihteeristön toimivaltaan ja että tällä perusteella A:lla oli kelpoisuus allekirjoittaa kantajan asianajajan valtuutus (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 127 kohta).

168 On lisättävä, että vaikka se, että ”poliittinen sihteeri” edustaa kantajaa kansainvälisissä järjestöissä, kuten unionissa, tai tuomioistuimissa, kuten unionin yleisessä tuomioistuimessa, ei käy ilmi poliittisen järjestön sihteeristön tehtävien luettelosta, josta määrätään kantajan sääntöjen 122 ja 131 artiklassa, kantajan sääntöjen 120 artiklassa mainitulle elimelle annetaan toimivalta panna täytäntöön kansallisen sihteeristön päätökset ja ohjelmat ja valvoa niitä, eikä mainituista 122 ja 131 artiklasta ilmene, että niissä vahvistettu poliittisen järjestön sihteeristön tehtäväluettelo olisi tyhjentävä (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 128 ja 129 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

169 Näistä seikoista on siis pääteltävä, että käsiteltävässä asiassa A:lla, joka oli kantajan ”poliittinen sihteeri”, oli kelpoisuus panna täytäntöön kantajan ”ylimmän elimen” eli kansallisen sihteeristön päätös nostaa käsiteltävänä oleva kanne. Lisäksi kantajan asianajaja, joka on jäsenvaltion asianajajayhteisön jäsen, jota tämän johdosta sitovat ammattieettiset säännöt, on todennut unionin yleisen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin 25.1.2021 annetussa vastauksessa, että kantajan ”tarkoituksena oli nostaa [kanne]” ja että ”kantaja [oli] täysin sitoutunut varmistamaan, että unionin tuomioistuimen tuomioita noudatetaan tosiasiallisesti” (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 130 ja 131 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

170 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että CPMM:n väitteet siitä, että kantajan asianajajalleen antama valtuutus ei mahdollisesti olisi pätevä, on hylättävä.

e) Neuvoston toinen tutkimatta jättämistä koskeva vaatimus, jonka mukaan kantajalla ei ole asiavaltuutta

171 Neuvosto, jota Espanjan kuningaskunta, Ranskan tasavalta, komissio ja CPMM tukevat, väittää toisen tutkimatta jättämistä koskevan vaatimuksensa yhteydessä, että riidanalainen päätös, jota ei ole osoitettu kantajalle, ei koske kantajaa suoraan eikä erikseen.

172 Kantaja väittää puolestaan, että riidanalainen päätös koskee sitä suoraan ja erikseen, koska riidanalaista sopimusta sovelletaan Länsi-Saharan alueeseen ja sen lähivesiin ja se vaikuttaa näin ollen Länsi-Saharan väestöön.

173 Aluksi on yhtäältä muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan riidanalaisen päätöksen kaltaisesta toimesta, jolla unionin tekemä kansainvälinen sopimus hyväksytään, voidaan nostaa kanne. Toisaalta on muistutettava, että SEUT 263 artiklassa tehdään selvä ero unionin toimielinten ja jäsenvaltioiden kanneoikeuden ja luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden kanneoikeuden välillä, sillä kyseisen artiklan neljännessä kohdassa määrätään, että luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat nostaa kanteen niille osoitetusta säädöksestä tai säädöksestä, joka koskee niitä suoraan ja erikseen, sekä sääntelytoimesta, joka koskee niitä suoraan ja joka ei edellytä täytäntöönpanotoimenpiteitä (tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 135 ja 136 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

174 Käsiteltävässä asiassa riidanalaista päätöstä tai riidanalaista sopimusta ei ole osoitettu kantajalle. Kun otetaan huomioon kansainvälisten sopimusten erityinen asema unionin oikeusjärjestyksessä ja riidanalaisen päätöksen oikeusperusta eli SEUT 218 artiklan 6 kohdan a alakohdan i alakohta, jonka mukaan tällaisen päätöksen antaminen edellyttää Euroopan parlamentin hyväksyntää, kantajan riidanalaisesta päätöksestä nostamaan kanteeseen ei voida soveltaa lievempiä tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä kuin joita sovelletaan lainsäätämisjärjestyksessä hyväksytyistä

säädöksistä nostettuihin kanteisiin. Kantajan on siis osoitettava, että riidanalainen päätös koskee sitä suoraan ja erikseen, mitä kantaja ei myöskään kiistä (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 137–140 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

175 Tämän tutkimatta jättämistä koskevan vaatimuksen tarkastelu on aloitettava tarkastelemalla kysymystä siitä, koskeeko toimi kantajaa suoraan.

1) Kysymys siitä, koskeeko toimi kantajaa suoraan

176 Neuvosto väittää, että kantaja ei täytä oikeuskäytännössä vahvistettuja edellytyksiä, joiden mukaan ratkaistaan, koskeeko riidanalainen toimi luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä suoraan. Tältä osin neuvosto väittää yhtäältä siltä osin kuin on kyse ensimmäisestä näistä edellytyksistä, että riidanalaista toimea ei ole osoitettu kantajalle eivätkä riidanalaisen toimen oikeusvaikutukset kohdistu kantajaan. Neuvoston mukaan on nimittäin ensinnäkin niin, että riidanalaisen päätöksen oikeusvaikutukset kohdistuvat ainoastaan unioniin tai sen toimielimiin eivätkä kolmansiin osapuoliin. Neuvosto katsoo toiseksi, että riidanalaisen päätöksen vaikutukset eivät ulotu perussopimusten soveltamisalueen ulkopuolelle. Kolmanneksi se väittää, että jos unionin yleinen tuomioistuin tukeutuu riidanalaisen sopimuksen vaikutuksiin unionin ulkopuoliseen alueeseen, kun se ratkaisee, koskeeko päätös kantajaa suoraan, se joutuu ottamaan kantaa Marokon kuningaskunnan kyseisen sopimuksen – johon kyseinen kolmas maa on vapaasti ja suvereenisti antanut suostumuksensa – mukaisten oikeuksien ja velvollisuuksien laillisuuteen, ja tällöin se ylittää toimivaltansa. Toisaalta – siltä osin kuin on kyse toisesta näistä edellytyksistä – neuvosto toteaa, että myöskään kyseisellä sopimuksella ja kirjeenvaihdolla ei ole oikeusvaikutuksia kolmansiin ja ne on pantava täytäntöön täytäntöönpanopöytäkirjan välityksellä, joka sekin edellyttää lisätäytäntöönpanotoimenpiteitä. Neuvosto lisää vastauskirjelmässään, että vaikka riidanalaisella päätöksellä olisikin vaikutuksia unionin alueen ulkopuolella, riidanalainen sopimus voi vaikuttaa ainoastaan kyseisillä talouden aloilla liiketoimintaa harjoittaviin toimijoihin.

177 Kantaja puolestaan väittää, että riidanalainen päätös koskee sitä suoraan. Kantaja väittää täyttävänsä ne kaksi edellytystä, jotka sen on täytettävä täyttääkseen edellytyksen siitä, että toimen on koskettava sitä suoraan. Yhtäältä se nimittäin katsoo tuomion neuvosto v. Front Polisario perusteella, että koska riidanalaisella päätöksellä tehdään sopimus, jonka soveltamisalaan nimenomaisesti sisällytetään Länsi-Saharan alue ja sen lähivedet sekä luonnonvarat ilman kyseisen alueen väestön suostumusta, kyseinen sopimus koskee kyseisen alueen väestöä suoraan sopimuksen kannalta kolmantena osapuolena. Sopimuksella on vaikutuksia kantajan oikeusasemaan jo pelkästään tällä perusteella, koska kantaja on kyseisen väestön ainoa edustaja. Toisaalta se väittää, että riidanalaista asetusta, joka on annettu ennen riidanalaista päätöstä ja jossa ainoastaan jaetaan täytäntöönpanopöytäkirjan 3 artiklan 1 kohdan mukaiset kalastusmahdollisuudet, ei voida pitää välissä olevana toimenpiteenä, joka estäisi sen, että riidanalainen päätös koskisi kantajaa suoraan.

178 Espanjan kuningaskunta, Ranskan tasavalta, komissio ja CPMM esittävät lähinnä samat perustelut kuin neuvostokin.

179 Aluksi on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa määrätty edellytys, jonka mukaan kanteen kohteena olevan päätöksen on koskettava luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä suoraan, edellyttää kahden kumulatiivisen edellytyksen täyttymistä. Ensinnäkin riidanalaisella unionin toimenpiteellä on oltava välittömiä vaikutuksia yksityisen oikeusasemaan. Toiseksi se ei saa jättää niille, joille se on osoitettu ja

joiden tehtävänä on sen toimeenpano, ollenkaan harkintavaltaa, jolloin toimeenpano on täysin automaattista ja perustuu yksinomaan unionin lainsäädäntöön eikä edellytä välissä olevien sääntöjen soveltamista (ks. tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 144 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

180 On siis tutkittava erikseen, täyttääkö kantaja kummatkin näistä edellytyksistä.

i) Kysymys siitä, täyttääkö kantaja ensimmäisen edellytyksen sille, että toimi koskee sitä suoraan, ja jona on, että riidanalaisella toimenpiteellä on oltava välittömiä vaikutuksia kantajan oikeusasemaan

181 Siltä osin kuin on kyse siitä, täyttyykö ensimmäinen edellytys sille, että toimi koskee kantajaa suoraan, neuvoston, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, komission ja CPMM:n väitteistä voidaan päätellä, että ne esittävät lähinnä kolmeosaiset perustelut kiistääkseen sen, että riidanalaisella päätöksellä on välittömiä vaikutuksia kantajan oikeusasemaan. Ensinnäkin ne vetoavat sellaisen päätöksen luontaisiin oikeusvaikutuksiin, jolla tehdään kansainvälinen sopimus unionin puolesta. Toiseksi ne vetoavat nimenomaan riidanalaisen päätöksen oikeusvaikutuksiin, kun otetaan huomioon sen alueellinen soveltamisala. Kolmanneksi ne vetoavat siihen, ettei riidanalainen päätös vaikuta kantajan oikeusasemaan, kun otetaan huomioon kantajan asema, joka rajoittuu siihen, että kantaja osallistuu Länsi-Saharan itsemääräämisprosessiin (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 146 kohta).

– Neuvoston perustelujen ensimmäinen osa, joka koskee kansainvälisen sopimuksen tekemistä unionin puolesta koskevan päätöksen luontaisia oikeusvaikutuksia

182 Neuvosto, jota Ranskan tasavalta tukee, väittää yhtäältä lähinnä, että kansainvälisen sopimuksen tekemistä unionin puolesta koskevalla päätöksellä ei ole kolmansiin osapuoliin kohdistuvia vaikutuksia ja että kantaja ei voi vedota riidanalaisen sopimuksen väitetysti siihen kohdistuviin vaikutuksiin osoittaakseen, että kyseinen päätös vaikuttaa kantajan oikeusasemaan. Toisaalta neuvosto, jota Ranskan tasavalta ja komissio käytännössä tukevat, väittää, että tällaisella päätöksellä voi olla oikeusvaikutuksia ainoastaan unionin alueella.

183 Kantaja puolestaan väittää, että riidanalaista päätöstä ei voida erottaa riidanalaisesta sopimuksesta, koska sillä hyväksytään riidanalaisen sopimuksen tekeminen, sillä muutoin tällainen toimi, joka on kannekelpoinen, jäisi tuomioistuinten harjoittaman laillisuusvalvonnan ulkopuolelle. Lisäksi kantaja väittää, että on joka tapauksessa riidatonta, että riidanalaisella päätöksellä hyväksytyn riidanalaisen sopimuksen alueellinen soveltamisala kattaa Länsi-Saharan väestön alueen ja sen lähivedet sekä luonnonvarat. Kantajan mukaan neuvoston viittauksella Marokon kuningaskunnan vapaasti ja suvereenisti annettuun suostumukseen kyseenalaistetaan unionin tuomioistuinten toimivalta harjoittaa riidanalaista päätöstä koskevaa tuomioistuinvalvontaa.

184 Ensinnäkin on todettava, että SEUT 218 artiklan 6 kohdan nojalla annettua kansainvälisen sopimuksen tekemistä koskevaa päätöstä ei pidä sekoittaa SEUT 218 artiklan 3 ja 4 kohdan nojalla annettuihin päätöksiin, jotka koskevat kansainvälisten neuvottelujen käymistä ja joilla on näin ollen lähtökohtaisesti oikeusvaikutuksia ainoastaan unionin ja sen jäsenvaltioiden välisissä suhteissa sekä unionin toimielinten välisissä suhteissa. Kansainvälisen sopimuksen tekemistä koskevalla päätöksellä sen sijaan annetaan konkreettisesti unionin suostumus siihen, että sopimus sitoo sitä. Tällainen päätös on siis osa kyseistä sopimusta ja sillä on siten oikeusvaikutuksia sopimuksen muihin osapuoliin nähden, koska sillä unioni hyväksyy

muodollisesti kyseisen sopimuksen mukaiset sitoumuksensa kyseisiin osapuoliin nähden (ks. tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 149 ja 150 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

185 Jos lisäksi tällaisella päätöksellä tehty kansainvälinen sopimus sitoo sopimuksen osapuolia toiseen alueeseen kuin niiden omaan alueeseen nähden kansainvälisessä oikeudessa määritellyin edellytyksin, kyseinen sopimus voi vaikuttaa yleiseen kansainväliseen oikeuteen kuuluvassa sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteessa tarkoitettuun kolmanteen osapuoleen. Kyseisen sopimuksen täytäntöönpanon vaikutuksilla kyseisen kolmannen oikeusasemaan on näin ollen merkitystä arvioitaessa sitä, koskeeko unionin puolesta annettu kyseisen sopimuksen tekemistä koskeva päätös kyseistä kolmatta osapuolta suoraan (ks. tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 151 ja 152 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

186 Tästä seuraa, että neuvosto on väärässä, kun se väittää, että riidanalaisella päätöksellä on luonteensa vuoksi vaikutuksia ainoastaan unioniin ja sen toimielimiin. Samoilla perusteilla on hylättävä Ranskan tasavallan väite, jonka mukaan riidanalaisella päätöksellä ei yksin ole oikeusvaikutuksia kantajaan, koska pelkästään sen antaminen ei riitä, jotta riidanalainen sopimus tulisi voimaan (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 153 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

187 Toiseksi on todettava, että unionin tekemät kansainväliset sopimukset sitovat paitsi unionin toimielimiä myös kyseisten sopimusten osapuolina olevia kolmansia valtioita. Tästä syystä, kuten Ranskan tasavalta itsekin muistuttaa, kansainvälisestä sopimuksesta nostetun kumoamiskanteen on katsottava kohdistuvan päätökseen, jolla sopimus on tehty unionin puolesta. Unionin tuomioistuin on vastaavasti katsonut, että ennakkoratkaisupyynnön, joka koski unionin tekemän kansainvälisen sopimuksen pätevyyttä, oli ymmärrettävä kohdistuvan toimeen, jolla unioni oli tehnyt kyseisen kansainvälisen sopimuksen (ks. tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 154 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

188 Unionin tuomioistuin on kuitenkin katsonut, että kun unionin tuomioistuimella on sekä kumoamiskanteen että ennakkoratkaisupyynnön yhteydessä toimivalta arvioida, soveltuuko unionin tekemä kansainvälinen sopimus yhteen perussopimusten ja unionia sitovien kansainvälisen oikeuden sääntöjen kanssa, kansainvälisen sopimuksen tekemistä koskevan päätöksen pätevyyden valvonta, jota unionin tuomioistuin harjoittaa ennakkoratkaisupyynnön perusteella, voi koskea kyseisen toimen laillisuutta kyseessä olevan kansainvälisen sopimuksen sisällönkin perusteella (ks. tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 155 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

189 Näitä toteamuksia voidaan soveltaa tilanteeseen, jossa SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettu oikeushenkilö on nostanut tällaisesta päätöksestä käsiteltävänä olevan kanteen kaltaisen kumoamiskanteen. Kuten kantaja lähinnä toteaa, muunlainen tulkinta johtaisi siihen, että riidanalaisen päätöksen aineellista laillisuutta ei suurelta osin voitaisi tutkia, mikä olisi ristiriidassa tehokkaan oikeussuojan periaatteen kanssa (ks. tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 156 ja 157 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

190 Tästä seuraa, että kun arvioidaan, koskeeko tällainen päätös kyseistä oikeushenkilöä suoraan ja erikseen, on tarvittaessa otettava huomioon ne vaikutukset, joita tämän päätöksen nojalla tehdyllä kansainvälisellä sopimuksella on sen oikeusasemaan (ks. tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 158 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

191 Käsiteltävässä asiassa on todettu, että kun otetaan huomioon kantajan asema Länsi-Saharan väestön edustajana, kantaja on asianosaiskelpoinen kumoamiskanteen nostamiseen riidanalaisesta päätöksestä, jotta kantaja voi puolustaa oikeuksia, joita tällä väestöllä on unionia sitovien kansainvälisen oikeuden sääntöjen nojalla (ks. edellä 152 kohta). Näin ollen – kuten kantaja lähinnä väittää – kantajan on voitava vedota siihen, miten riidanalainen sopimus vaikuttaa näihin oikeuksiin, osoituksena siitä, että riidanalainen päätös koskee sitä suoraan ja erikseen, koska muuten mainittujen oikeuksien tehokkaalta oikeussuojalta poistettaisiin suuri osa sen tehokkaasta oikeusvaikutuksesta (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 160 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

192 Kolmanneksi riidanalaisen päätöksen alueellisesta soveltamisalasta on todettava yhtäältä, että riidanalaisen päätöksen tarkoituksena on tuottaa oikeusvaikutuksia unionin ja Marokon kuningaskunnan välisessä suhteessa osana näiden kahden kansainvälisen oikeuden oikeussubjektin yhteisymmärryksen ilmaisua ja että näin ollen sillä on väistämättä vaikutuksia kansainvälisessä oikeusjärjestyksessä. Kuten oikeuskäytännöstä toisaalta ilmenee, kyseisen sopimuksen oikeusvaikutuksilla sopimuksen toisen osapuolen alueella tai kolmannella alueella voi olla merkitystä ratkaistaessa, koskeeko riidanalainen päätös suoraan ja erikseen luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, koska riidanalaisella päätöksellä ilmaistaan unionin suostumus siihen, että kyseisellä sopimuksella on tällaisia vaikutuksia (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 161–165 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

193 Käsiteltävässä asiassa kantaja, joka vetoaa tuomioon neuvosto v. Front Polisario ja tuomioon Western Sahara Campaign UK, tukeutuu riidanalaisen sopimuksen soveltamiseen Länsi-Saharan alueeseen ja sen lähivesiin sekä siihen, että tämän alueen väestöä on pidettävä sopimuksen kannalta kolmantena osapuolena sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteessa tarkoitetulla tavalla, ja väittää, että riidanalainen päätös koskee sitä suoraan tämän väestön edustajan ominaisuudessa (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 166 kohta).

194 Sillä, että – kuten neuvosto ja Ranskan tasavalta korostavat – sopimuksen vaikutukset ja sen täytäntöönpano Marokon kuningaskunnan alueella kuuluvat Marokon kuningaskunnan suvereeniin toimivaltaan, ei ole merkitystä.

195 Yhtäältä käsiteltävässä asiassa on nimittäin niin, että kantaja ei vetoa riidanalaisen sopimuksen vaikutuksiin tuomiossa Western Sahara Campaign UK tarkoitetuilla Marokon alueella tai Marokon kuningaskunnan suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvilla vesialueilla (ks. edellä 44–50 kohta), vaan vaikutuksiin, joita riidanalaisella sopimuksella on kolmannella alueella ja sen lähivesillä. Muutenkin on niin, kuten oikeuskäytännössä on katsottu, että unionin yleinen tuomioistuin ei ota kantaa siihen, onko Marokon kuningaskunta suostunut laillisesti siihen, että sitä sitovat kyseisen sopimuksen mukaiset oikeudet ja velvollisuudet, vaan ainoastaan siihen, onko unionin kyseisiä oikeuksia ja velvollisuuksia koskeva suostumus annettu laillisesti (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 168 ja 169 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

196 Edellä esitetystä seuraa, että kun otetaan huomioon kansainvälisen sopimuksen tekemistä koskevan päätöksen luonne ja sen omat oikeusvaikutukset, sitä, että riidanalainen päätös voi riidanalaisen sopimuksen sisällön vuoksi vaikuttaa suoraan kantajan oikeusasemaan, ei voida suoralta kädeltä sulkea pois. Neuvoston perustelujen ensimmäinen osa on siis hylättävä.

– Neuvoston perustelujen toinen osa, joka koskee nimenomaan riidanalaisen sopimuksen oikeusvaikutuksia, kun otetaan huomioon sen alueellinen soveltaminen Länsi-Saharaan ja sen lähivesiin

197 Neuvosto, komissio ja CPMM kiistävät lähinnä sen, että riidanalaisella päätöksellä tai riidanalaisella sopimuksella olisi oikeusvaikutuksia kantajaan sillä perusteella, että kyseistä sopimusta sovelletaan Länsi-Saharan alueeseen ja sen lähivesiin. Yhtäältä kalastussopimus edellyttää sen täytäntöönpanopöytäkirjan antamista ja muiden lisätoimenpiteiden toteuttamista, jotta sillä olisi oikeusvaikutuksia kolmansiin. Toisaalta kyseisten toimien vaikutukset tällä alueella ovat puhtaasti taloudellisia eivätkä oikeudellisia. Kyseisillä toimilla ei siis anneta oikeuksia tai aseteta velvoitteita kyseisen alueen väestölle, eikä niihin voida vedota sitä vastaan.

198 Kantaja puolestaan väittää, että koska Länsi-Saharan alue, sen lähivedet ja sen luonnonvarat on nimenomaisesti sisällytetty riidanalaisen sopimuksen soveltamisalaan, kyseinen sopimus ja siis myös riidanalainen päätös vaikuttavat tämän alueen väestöön, kun otetaan huomioon sen itsemääräämisoikeus. Kantaja väittää lisäksi, että kyseisen sopimuksen täytäntöönpanotoimenpiteillä ei ole merkitystä, koska kyseisen alueen sisällyttäminen sopimuksen soveltamisalaan on sellaisenaan vastoin itsemääräämisoikeuden periaatetta ja sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatetta ja koska sillä on oikeusvaikutuksia kyseiseen väestöön, mikä vaikuttaa kantajaan suoraan, koska kantaja on kyseisen väestön edustaja.

199 Tältä osin on muistutettava aluksi, että – kuten edellä 109–123 kohdassa on todettu – premissi, johon kantaja perustaa asiavaltuutensa, eli se, että riidanalaisella päätöksellä hyväksytään unionin ja Marokon kuningaskunnan välinen sopimus, jota sovelletaan nimenomaisesti Länsi-Saharan alueeseen ja sen lähivesiin, pitää paikkansa.

200 Näin ollen on ainoastaan ratkaistava, voidaanko katsoa, että riidanalainen päätös vaikuttaa Länsi-Saharan alueen väestöön, koska riidanalaista sopimusta sovelletaan kyseiseen alueeseen ja sen lähivesiin.

201 Tältä osin on ensinnäkin todettava, että – kuten edellä 150 kohdassa on muistutettu – unionin tuomioistuin katsoi tuomionsa neuvosto v. Front Polisario 106 kohdassa, että Länsi-Saharan väestöä on pidettävä sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteessa tarkoitetulla tavalla ”kolmantena osapuolena”, johon assosiaatiosopimuksen täytäntöönpano voi vaikuttaa, jos Länsi-Saharan alue sisällytetään mainitun sopimuksen soveltamisalaan. Toiseksi on todettava, että unionin tuomioistuin katsoi tällä perusteella samassa kyseisen tuomionsa kohdassa, että tällainen sisällyttäminen edellyttää muutenkin Länsi-Saharan väestön suostumusta sekä siinä tapauksessa, että tällaisesta täytäntöönpanosta on haittaa kyseiselle väestölle, että siinä tapauksessa, että siitä on etua kyseiselle väestölle. Kolmanneksi on todettava, että tuomionsa Western Sahara Campaign UK 63 kohdassa unionin tuomioistuin viittasi muun muassa tuomion neuvosto v. Front Polisario 106 kohtaan ja katsoi, että vuoden 2006 kalastussopimusta ei voitu soveltaa Länsi-Saharan alueeseen, sillä muuten rikottaisiin itsemääräämisoikeuden periaatetta ja sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatetta. Neljänneksi on todettava, että tulkittuaan ensin kyseisessä kalastussopimuksessa tarkoitettua käsitettä ”suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvat vesialueet” merioikeusyleissopimuksen valossa unionin tuomioistuin katsoi tuomionsa Western Sahara Campaign UK 69 kohdassa, että kun otetaan huomioon se, että Länsi-Saharan alue ei ole osa Marokon kuningaskunnan aluetta, kuten kyseisen tuomion 62–64 kohdassa oli huomautettu, Länsi-Saharan alueen lähivedet eivät kuuluneet kyseisessä sopimuksessa määriteltyyn kalastusalueeseen.

202 Tämän oikeuskäytännön perusteella on siis katsottava, että tuomion neuvosto v. Front Polisario 106 kohdassa todetulla on merkitystä riidanalaisen sopimuksen määräysten kannalta, sillä kyseistä sopimusta – vaikka se on osa assosiaatiosopimukseen liittyvää sopimuskokonaisuutta – sovelletaan nimenomaisesti Länsi-Saharan alueeseen ja sen lähivesiin. Tästä seuraa, että riidanalaisen sopimuksen tällainen alueellinen soveltaminen vaikuttaa kyseisen alueen väestöön ja se edellyttää kyseisen väestön suostumusta (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 194 ja 195 kohta).

203 Neuvoston, komission ja CPMM:n väitteet eivät vaikuta tähän analyysiin.

204 Ensinnäkin väitteistä, joiden mukaan riidanalaisen sopimuksen oikeusvaikutukset kolmansiin nähden edellyttävät täytäntöönpanotoimenpiteitä, on aluksi todettava, että – kuten edellä 125 ja 131 kohdassa on todettu – kantaja vaatii riidanalaisen päätöksen kumoamista kokonaisuudessaan. Kyseisellä päätöksellä tehdään sekä kalastussopimus että täytäntöönpanopöytäkirja ja kirjeenvaihto, ja kaksi viimeksi mainittua asiakirjaa ovat muutenkin erottamaton osa kyseistä sopimusta (ks. edellä 102 kohta). Näin ollen sillä, että kalastussopimuksen oikeusvaikutukset kolmansiin nähden edellyttävät täytäntöönpanopöytäkirjaa, mihin neuvosto on vedonnut, ei ole merkitystä.

205 Tämän jälkeen on todettava, että – kuten kantaja korostaa – kalastussopimuksessa Länsi-Sahara ja sen lähivedet otetaan kalastussopimuksen ja täytäntöönpanopöytäkirjan alueelliseen soveltamisalaan pelkästään mainitun sopimuksen ja mainitun pöytäkirjan tätä soveltamisalaa koskevilla määräyksillä, luettuna kirjeenvaihdon valossa (ks. edellä 109–117 kohta).

206 On totta, että unionin ja Marokon kuningaskunnan tehokas mahdollisuus käyttää niitä vastavuoroisia oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan, joista ne ovat sopineet kalastussopimuksessa ja täytäntöönpanopöytäkirjassa, edellyttää eri täytäntöönpanotoimenpiteiden toteuttamista sekä siltä osin kuin on kyse kalastusoikeuksien myöntämisestä unionin aluksille että siltä osin kuin on kyse yhtäältä kyseisen sopimuksen 12 artiklassa tarkoitetun taloudellisen korvauksen maksamisesta sen eri muodoissa ja toisaalta kyseisen korvauksen ja muun muassa alakohtaisen tuen jakamisesta.

207 Yhtäältä on kuitenkin todettava, että käsiteltävässä asiassa juuri se, että riidanalaisella sopimuksella otetaan käyttöön Länsi-Saharaan ja sen lähivesiin sovellettava kalastusoikeuksia ja taloudellista korvausta koskeva oikeudellinen järjestelmä, vaikuttaa kyseisen alueen väestöön kyseisen sopimuksen kannalta kolmantena osapuolena sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteessa tarkoitetulla tavalla – riippumatta sopimuksen tosiasiallisesta täytäntöönpanosta. Samoin kyseiseen väestöön vaikuttaa jo pelkästään sekin, että tämän sopimuksen nojalla unionilla ja Marokon kuningaskunnalla on tähän oikeudelliseen järjestelmään liittyvät vastavuoroiset oikeudet ja velvoitteet Länsi-Saharan alueella ja sen lähivesillä.

208 Toisaalta ja joka tapauksessa erityisesti kalastussopimuksen 1 artiklan h alakohdan sanamuodosta ilmenee, että Länsi-Sahara ja sen lähivedet on otettu kyseisen sopimuksen ja täytäntöönpanopöytäkirjan alueelliseen soveltamisalaan ehdottomalla tavalla. Siihen, että kyseiset lähivedet kuuluvat kalastussopimuksessa määriteltyyn kalastusalueeseen, ei nimittäin sovelleta minkäänlaisia erityisiä rajoituksia.

209 Lopuksi on todettava, että – kuten täytäntöönpanopöytäkirjan liitteessä olevasta II luvusta ja kyseisen pöytäkirjan lisäyksessä 2 olevista kalastuksen teknisistä selvityksistä ilmenee – unioni ja Marokon kuningaskunta ovat tosin erotelleet kalastusalueen sisäisiä eri kalastuksenhoitoalueita,

joihin sovelletaan erityisiä rajoituksia. Siten mainitussa luvussa annetaan Marokon kuningaskunnan tehtäväksi määritellä kyseisten kalastuksenhoitoalueiden ja niiden sisällä olevien kalastuskieltoalueiden tarkat koordinaatit, kun taas edellä mainituissa kalastuksen teknisissä selvityksissä vahvistetaan ainoastaan kyseisillä kalastuksenhoitoalueilla sovellettavat enimmäisrajat.

210 Lisäksi ainoastaan kalastuksen teknisissä selvityksissä nro 3–6 tarkoitetut kalastusluokat kuuluvat kalastuksenhoitoalueisiin, joiden rajat on määritelty niin, että Länsi-Saharan lähivedet kuuluvat niiden alaan (ks. edellä 110 kohta).

211 Edellä 208 ja 209 kohdassa mainituista määräyksistä ilmenee kuitenkin, että Marokon kuningaskunnalla on harkintavaltaa kalastuksenhoitoalueiden ja mahdollisten kalastuskieltoalueiden tarkkojen rajojen suhteen mutta ei itse kalastusalueen osalta. Länsi-Saharan alueen väestöön vaikuttaa jo pelkästään se, että näissä määräyksissä Marokon kuningaskunnalle annetaan oikeus päättää, voivatko Länsi-Saharan lähivedet kuulua edellä mainittujen kalastusluokkien kalastuksenhoitoalueisiin.

212 Lisäksi kuten julkisasiamies Wathelet muistuttaa ratkaisuehdotuksensa Western Sahara Campaign UK (C-266/16, EU:C:2018:1) 69 kohdassa, Länsi-Saharan ja Marokon kuningaskunnan välinen raja sijaitsee leveyspiirillä 27° 42’N (Pointe Stafford). Kun otetaan huomioon kalastuksen teknisissä selvityksissä nro 4 ja nro 6 tarkoitettujen kalastuksenhoitoalueiden rajojen koordinaatit, tästä on pääteltävä yhtäältä, että suurin osa kalastuksen teknisessä selvityksessä nro 4 tarkoitetun kalastuksenhoitoalueen rajojen sisällä olevasta alueesta kuuluu Länsi-Saharan lähivesiin, ja toisaalta, että kalastuksen teknisessä selvityksessä nro 6 tarkoitetun kalastuksenhoitoalueen rajojen sisällä oleva alue sijaitsee kokonaisuudessaan Länsi-Saharan lähivesillä. Nämä rajat on lisäksi määritelty riidanalaisella päätöksellä hyväksytyissä asiakirjoissa eivätkä ne siis edellytä myöhempiä täytäntöönpanotoimenpiteitä.

213 Lisäksi kalastussopimuksen 12 artiklan 4 kohdassa vahvistetun kalastustoiminnasta johtuvien hyötyjen oikeasuhteista jakamista koskevan periaatteen mukaisesti osapuolet sitoutuvat huolehtimaan siitä, että asianomaisten väestöryhmien, mukaan lukien Länsi-Saharan väestöryhmien, saamat hyödyt ovat oikeassa suhteessa kalastustoimintaan kyseisessä sopimuksessa määritellyllä kalastusalueella, joka sisältää Länsi-Saharan lähivedet, eikä tähän periaatteeseen ole säädetty poikkeuksia.

214 Tältä osin on todettava, että – kuten kantajan esittämistä selityksistä ja todisteista ilmenee – Länsi-Saharan lähivesien kalavarat ovat erityisen runsaat. Lisäksi 8.10.2018 päivätyssä kertomuksessaan komissio toteaa, että vuonna 2012 Marokon vesialueilla ja Länsi-Saharan lähivesillä yhteensä kalastetusta kalasta 78 prosenttia oli peräisin Länsi-Saharan lähivesiltä. Kyseisestä kertomuksesta ilmenee myös, että vuosina 2014–2018 66 prosenttia alakohtaisesta tuesta kohdennettiin Marokon kuningaskunnan hallinnassa olevalle Länsi-Saharan osalle. Tästä voidaan siis päätellä, että edellä 213 kohdassa mainitun periaatteen mukaisesti Länsi-Saharan lähivesillä kalastetun kalan osuus koko riidanalaisessa sopimuksessa määritellyllä kalastusalueella kalastetuista määristä merkitsee, että huomattava osa alakohtaisesta tuesta on kohdennettava kyseisen itsehallintoa vailla olevan alueen kalastusalalle.

215 Kuten muun muassa kalastussopimuksen 12 artiklan 4 kohdasta ja täytäntöönpanopöytäkirjan 6 artiklan 2 kohdasta ja 7 artiklan 2 kohdasta ilmenee, taloudellisen korvauksen – ja erityisesti alakohtaisen tuen – tasapuolisen maantieteellisen ja sosiaalisen jakautumisen tarkasteleminen kuuluu riidanalaisen sopimuksen osapuolten yhteiseen toimivaltaan. Tarkemmin sanottuna

mainitun pöytäkirjan 4 ja 6–8 artiklasta sekä sen liitteessä olevan 1 luvun E kohdasta ilmenee, että – kuten kantaja on todennut – kyseinen taloudellinen korvaus maksetaan Marokon kuningaskunnalle ja että Marokon kuningaskunta on vastuussa sen käytöstä kalastussopimuksen 13 artiklalla perustetun sekakomitean valvonnassa.

216 Näin ollen – kuten kantaja perustellusti väittää – se, että riidanalainen päätös koskee Länsi-Saharan väestöä, ja velvollisuus hankkia kyseisen väestön suostumus perustuvat yksinomaan riidanalaisen sopimuksen ja täytäntöönpanopöytäkirjan määräyksiin täydentävistä täytäntöönpanotoimenpiteistä riippumatta. On erityisesti syytä korostaa sitä, että – kuten YK:n yleiskokouksen päätöslauselmasta 50/33 (ks. edellä 19 kohta) ilmenee ja kuten kantaja on esittänyt – mainittu elin on toistuvasti vahvistanut itsehallintoa vailla olevien alueiden kansojen oikeuden nauttia alueidensa luonnonvaroista ja määrätä niiden käytöstä, mukaan lukien meriluonnonvarojen käytöstä, itselleen parhaiten sopivalla tavalla, ja muistuttanut toistuvasti tarpeesta huolehtia siitä, että kyseisten alueiden väestöryhmien pysyvää suvereniteettia kyseisiin luonnonvaroihin kunnioitetaan täysimääräisesti ja että se turvataan. Lisäksi julkisasiamies Wathelet totesi ratkaisuehdotuksensa Western Sahara Campaign UK (C-266/16, EU:C:2018:1) 130–134, 145 ja 146 kohdassa, että tällä oikeudella oli merkitystä, kun oli kyse unionin ja Marokon kuningaskunnan välisestä sopimuksesta, joka koski Länsi-Saharan kalavarojen hyödyntämistä, ja että se, että loukattiin Länsi-Saharan väestön oikeutta määrätä vapaasti tällaisista luonnonvaroistaan, merkitsi kyseisen väestön itsemääräämisoikeuden loukkaamista.

217 Toiseksi väitteestä, jonka mukaan riidanalaisen sopimuksen vaikutukset Länsi-Saharan alueeseen ovat puhtaasti taloudellisia eivätkä oikeudellisia, on riittävää todeta, että edellä 201–216 kohdassa esitetyistä syistä kalastussopimuksella ja täytäntöönpanopöytäkirjalla, luettuina yhdessä kirjeenvaihdon kanssa, on oikeusvaikutuksia kyseisen alueen väestöön sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteessa tarkoitetulla tavalla sopimuksen kannalta kolmantena osapuolena jo pelkästään siksi, että kalastussopimusta sovelletaan kyseiseen alueeseen ja sen lähivesiin. Lisäksi voidaan yhtäältä todeta, että näiden sopimusasiakirjojen ja niiden liitteiden määräyksissä vahvistetaan kyseisen alueen lähivesiin sovellettavia täsmällisiä ja ehdottomia sääntöjä, jotka koskevat kalastusalueen ja kalastuksenhoitoalueiden rajaamista sekä kalastustoiminnassa noudatettavia velvollisuuksia ja rajoituksia. Kyseiseen alueeseen sovellettavista täsmällisistä ja ehdottomista säännöistä on myös kyse kyseisten sopimusasiakirjojen määräyksissä, jotka koskevat taloudellisen korvauksen määrää, taloudellisen korvauksen eri osatekijöitä ja riidanalaisen sopimuksen sosioekonomisten hyötyjen tasapuolista maantieteellistä ja sosiaalista jakautumista ja joilla määritellään oikeudelliset puitteet, joiden mukaisesti osa kyseisestä taloudellisesta korvauksesta ohjataan kyseisellä alueella harjoitettavaan liiketoimintaan. Näillä määräyksillä on siis luonteensa puolesta oikeusvaikutuksia toimijoihin, jotka saavat rahoitusta kyseisen korvauksen ja erityisesti alakohtaisen tuen perusteella, mukaan lukien toimijoihin, jotka harjoittavat toimintaansa kyseisellä alueella (ks. vastaavasti ja analogisesti määräys 10.12.2019, Front Polisario v. neuvosto, T-344/19, ei julkaistu, EU:T:2019:862, 24–35 kohta).

218 Kolmanneksi väitteestä, jonka mukaan riidanalaisella sopimuksella ei anneta oikeuksia tai aseteta velvoitteita Länsi-Saharan väestölle, on riittävää todeta tässä vaiheessa, että riippumatta siitä, ovatko kyseisen sopimuksen osapuolet aikoneet myöntää kyseiselle väestölle oikeuksia, kyseisessä sopimuksessa ilmaistaan sopimuspuolten eli unionin ja Marokon kuningaskunnan tahto hyväksyä ja panna täytäntöön kyseisen alueen lähivesien kalavarojen hyödyntämistä ja taloudellisen korvauksen jakamista koskeva oikeudellinen järjestelmä muun muassa kyseisellä alueella harjoitettavan toiminnan hyväksi. Koska tällä oikeudellisella järjestelmällä käyttöön otettuja sääntöjä sovelletaan kyseiseen alueeseen, niistä seuraa siis, että kyseiseen sopimuksen kannalta

kolmanteen osapuoleen sovelletaan muun muassa sääntöjä, joissa määrätään kyseisen sopimuksen osapuolten ja niiden viranomaisten toimivallasta kyseisen sopimuksen täytäntöönpanossa. Nämä säännöt ovat erityisesti esteenä sille, että Länsi-Saharan väestö päättäisi vapaasti tätä hyödyntämistä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ja kyseisestä hyödyntämisestä aiheutuvien hyötyjen jakamisesta. Riidanalaisella sopimuksella asetetaan siis kyseiselle kolmannelle osapuolelle velvoitteita (ks. vastaavasti ja analogisesti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 322 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

219 Neljänneksi väitteestä, jonka mukaan riidanalaiseen sopimukseen ei missään tapauksessa voida vedota Länsi-Saharan väestöä vastaan, on riittävää todeta yhtäältä, että se, voidaanko kumoamiskannetta tutkia, ratkaistaan yksinomaan SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa määriteltyjen edellytysten mukaan, sellaisina kuin niitä on tulkittu oikeuskäytännössä. Toisaalta siitä kansainvälisen julkisoikeuden professorin lausunnosta, johon CPMM nojautuvat, on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin ei voi kyseenalaistaa unionin tuomioistuimen vahvistamaa kansainvälisen oikeuden tulkintaa tällaisen lausunnon perusteella (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 198 ja 199 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

220 Viidenneksi sitä, että riidanalaisen sopimuksen Länsi-Saharan lähivesiin sovellettavat määräykset koskevat kyseisen itsehallintoa vailla olevan alueen väestöä ja että sopimuksen tekeminen edellyttää Länsi-Saharan väestön suostumusta, ei voida kyseenalaistaa komission väliintulokirjelmän alustavilla huomautuksilla, joiden mukaan kansainvälisessä oikeudessa ja erityisesti merioikeusyleissopimuksessa ei ”selvästi” määrätä itsehallintoa vailla olevan alueen ja sen rannikkovesien välisestä ”tarkasta” oikeussuhteesta.

221 Aluksi on todettava, että – kuten kantaja perustellusti korostaa – merioikeusyleissopimus ilmentää merialueita koskevan kansainvälisen tapaoikeuden nykytilaa, kuten erityisesti kansainvälisen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee (ks. vastaavasti kansainvälisen tuomioistuimen tuomio 12.10.1984, Delimitation of the Maritime Boundary in the Gulf of Maine Area, kansainvälisen tuomioistuimen oikeustapauskokoelma 1984, s. 246, 94 kohta).

222 Tältä osin Yhdistyneiden kansakuntien III merioikeuskonferenssin 30.4.1982 päivätyn päätösasiakirjan liitteenä olevan III päätöslauselman 1 kappaleen a kohdasta, johon komissio viittaa, ilmenee nimenomaisesti, että itsehallintoa vailla olevan alueen osalta ”yleissopimuksessa tarkoitettuja oikeuksia ja etuja koskevia määräyksiä sovelletaan tämän alueen väestön hyväksi sen hyvinvoinnin ja kehityksen edistämiseksi”. Tästä on siis pääteltävä, että aina, kun merioikeusyleissopimuksen määräyksissä viitataan kyseisen yleissopimuksen sopimusvaltioiden oikeuksiin tai intresseihin, kyseisiä määräyksiä sovelletaan analogisesti itsehallintoa vailla olevien alueiden väestöjen oikeuksiin ja intresseihin, ja kyseisiä määräyksiä on sovellettava, jos ei kyseisten väestöjen toimesta niin ainakin niiden hyväksi. Kyseisen päätöslauselman 1 kappaleen b kohdasta, johon komissio myös viittaa, on todettava, että – kuten kantaja toteaa komission väliintulokirjelmästä esittämissään huomautuksissa – kyseistä kappaletta ei voida soveltaa Länsi-Saharaan, koska se koskee ”tilannetta, jossa valtioiden välillä on riita, joka koskee suvereniteettia [itsehallintoa vailla olevalla] alueella”. Kun otetaan huomioon kantajan asema, Marokon kuningaskunnan ja kantajan tätä aluetta koskevien erimielisyyksien ei voida katsoa liittyvän ”valtioiden” väliseen riitaan.

223 Kyseisten itsehallintoa vailla olevien alueiden lähivesissä sijaitsevien luonnonvarojen hyödyntämistä koskevien oikeuksien osalta Yhdistyneiden kansakuntien III merioikeuskonferenssin päätösasiakirjan liitteenä olevaa III päätöslauselmaa on kuitenkin

tulkittava tällaisia luonnonvaroja koskevan pysyvän suvereniteetin periaatteen ja itsemääräämisoikeuden periaatteen, joka on kyseisen suvereniteetin perusta, valossa (ks. edellä 216 kohta) siten, että kolmas oikeussubjekti, esimerkiksi hallintovallan käyttäjä, ei voi käyttää kyseisiä oikeuksia itsehallintoa vailla olevan alueen väestön hyväksi antamatta kyseiselle väestölle mahdollisuutta ottaa kantaa kyseiseen oikeuksien käyttöön.

224 On erityisesti todettava, että – kuten unionin tuomioistuin muistutti tuomionsa Western Sahara Campaign UK 6–9 kohdassa – merioikeusyleissopimuksessa määritellään muun muassa rantavaltion oikeudet aluemereen ja talousvyöhykkeeseen. Tältä osin yhtäältä merioikeusyleissopimuksen 2 artiklan 1 kappaleessa määrätään, että rantavaltion täysivaltaisuus ulottuu sen maa-alueen ja sisäisten aluevesien edustalla olevaan merialueeseen, jota nimitetään aluemereksi. Kyseisen yleissopimuksen 2 artiklan 3 kappaleessa määrätään, että aluemerta koskevaa täysivaltaisuutta harjoitetaan tämän yleissopimuksen ja muiden kansainvälisen oikeuden sääntöjen mukaisesti. Toisaalta yleissopimuksen 55 artiklassa määrätään, että ”talousvyöhyke on aluemeren edustalla sijaitseva alue, johon sovelletaan tämän osan mukaista oikeudellista erityisjärjestelyä, jonka mukaan rantavaltion oikeuksia ja lainkäyttövaltaa sekä muiden valtioiden oikeuksia ja vapauksia sääntelevät tämän yleissopimuksen asianomaiset määräykset”. Yleissopimuksen 56 artiklan 1 kappaleen a kohdassa määrätään muun muassa, että ”rantavaltiolla on talousvyöhykkeellä täysivaltaiset oikeudet merenpohjan yläpuolisten vesien ja merenpohjan ja sen sisustan elollisten ja elottomien luonnonvarojen tutkimiseen, hyödyntämiseen, säilyttämiseen ja hoitamiseen”.

225 Edellä esitetystä voidaan siis päätellä, että itsehallintoa vailla olevilla alueilla on muun muassa luonnonvarojen hyödyntämistä koskevia oikeuksia kyseisen alueen edustalla olevalla merialueella, jota pidetään merioikeusyleissopimuksessa vahvistetun määritelmän mukaan aluemerenä, sekä kyseisen merialueen edustalla sijaitsevalla merialueella niiden oikeuksien rajoissa, joita rantavaltioilla kyseisen yleissopimuksen mukaan on talousvyöhykkeen osalta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta viereisten kolmansien valtioiden merialueiden rajaamista tai niiden oikeuksia.

226 Nyt käsiteltävässä asiassa on todettava, että kalastussopimuksen 1 artiklan h alakohdassa määrätyn määritelmän mukaan kalastusalue kattaa ”Länsi-Saharan lähivedet” eikä siinä täsmennetä, vastaako lähivesien käsite ainoastaan merioikeusyleissopimuksessa tarkoitettua aluemeren määritelmää vai kattaako se myös aluemeren edustalla sijaitsevat merialueet kyseisessä yleissopimuksessa rantavaltioille talousvyöhykkeen osalta myönnettyjen oikeuksien rajoissa. Koska mainitussa artiklassa todetaan, että kalastusalueen määritelmä ei vaikuta mahdollisiin neuvotteluihin, jotka koskevat kalastusalueen viereisten valtioiden merialueiden rajaamista, tai ylipäätään kolmansien maiden oikeuksiin, on joka tapauksessa katsottava, että Länsi-Saharan väestöllä voidaan katsoa olevan luonnonvarojen hyödyntämisoikeuksia kalastussopimuksessa tarkoitetuilla Länsi-Saharan lähivesillä.

227 Tämän jälkeen on todettava, kuten kantaja muistuttaa ja kuten kansainvälisen tuomioistuimen ja pysyvän välitystuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että merta koskeviin oikeuksiin sovelletaan kansainvälisen tapaoikeuden periaatetta, jonka mukaan ”maa hallitsee merta maan rantaviivan tai rannikkoalueiden takia”, eli tarkemmin sanottuna merta koskevat oikeudet johdetaan rantavaltion maa-alueita koskevasta suvereniteetista, ja oikeudet merialueeseen johtuvat erottamattomalla tavalla maa-alueesta (ks. vastaavasti pysyvän välitystuomioistuimen tuomio 23.10.1909, Grisbådarna-tapaus (Norja, Ruotsi), Välitystuomioiden oikeustapauskokoelma, XI nide, s. 159, kansainvälisen tuomioistuimen tuomio 8.10.2007, Territorial and Maritime Dispute between Nicaragua and Honduras in the Caribbean Sea

(Nicaragua v. Honduras), kansainvälisen tuomioistuimen oikeustapauskokoelma 2007, s. 659, 126 kohta ja kansainvälisen tuomioistuimen tuomio 3.2.2009, Maritime Delimitation in the Black Sea (Romania v. Ukraine), kansainvälisen tuomioistuimen oikeustapauskokoelma 2009, s. 61, 77 kohta).

228 Kuten kantajan selityksistä ilmenee, Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokous on implisiittisesti soveltanut tätä periaatetta itsehallintoa vailla oleviin alueisiin muun muassa, kun se on päätöslauselmassaan 50/33 todennut, että itsehallintoa vailla olevien alueiden meriluonnonvarojen hyväksikäyttö ja ryöväämineen uhkaavat ”kyseisten alueiden koskemattomuutta ja taloudellista hyvinvointia”, ja kehottanut ”kaikkia hallituksia ja YK:n järjestöjä huolehtimaan siitä, että [kyseisten alueiden kansojen] pysyvää suvereniteettia niiden luonnonvaroihin kunnioitetaan täysimääräisesti ja että se turvataan” (ks. edellä 19 kohta). Näin ollen YK:n yleiskokous olettaa, että merialueilla sijaitsevia luonnonvaroja koskevat oikeudet, jotka johtuvat erottamattomalla tavalla kyseisten itsehallintoa vailla olevien alueiden maa-alueesta, kuuluvat kyseisten alueiden väestöjen pysyvään suvereniteettiin.

229 Kuten kantaja toteaa, muutenkin se, että kyseistä periaatetta sovelletaan itsehallintoa vailla oleviin alueisiin, on pääteltävissä myös unionin kansainvälisestä käytännöstä, kuten käy ilmi Euroopan yhteisöjen sekä Länsirannan ja Gazan alueen palestiinalaishallinnon puolesta toimivan Palestiinan vapautusjärjestön väliaikaisesta Euro–Välimeri-assosiaatiosopimuksesta kaupasta ja yhteistyöstä, joka allekirjoitettiin Brysselissä 24.2.1997 (EYVL 1997, L 187, s. 3). Käsitteen ”peräisin olevat tuotteet” (”alkuperätuotteet”) määrittelystä ja hallinnollisen yhteistyön menetelmistä tehdyn kyseisen sopimuksen pöytäkirjan N:o 3 1 artiklan m alakohdassa olevan määritelmän mukaan sopimuspuolten ”alueilla” tarkoitetaan myös ”aluevesiä”.

230 Lopuksi on todettava, että tuomiossaan Western Sahara Campaign UK unionin tuomioistuin implisiittisesti sovelsi näitä periaatteita Länsi-Saharaan ja sen lähivesiin.

231 Unionin tuomioistuin nimittäin totesi yhtäältä, että vesialueet, joilla rantavaltiolla on oikeus käyttää merioikeusyleissopimuksen nojalla täysivaltaisia oikeuksia tai lainkäyttövaltaa, rajoittuvat pelkästään niihin sen alueen lähivesiin, jotka kuuluvat sen aluemereen tai sen talousvyöhykkeeseen, ja toisaalta, että kun otetaan huomioon se, että Länsi-Saharan alue ei ole osa Marokon kuningaskunnan aluetta, Länsi-Saharan alueen lähivedet eivät kuulu Marokon kalastusalueeseen (tuomio Western Sahara Campaign UK, 68 ja 69 kohta).

232 Tästä voidaan siis päätellä, että unionin tuomioistuin on katsonut, että Länsi-Saharan lähivesiä koskevat oikeudet on määriteltävä kyseisen itsehallintoa vailla olevan alueen maa-alueita koskevien oikeuksien ja erityisesti Länsi-Saharan väestön oikeuksien mukaan.

233 Edellä esitetystä seuraa siis, että – toisin kuin komissio esittää – merioikeusyleissopimuksessa vahvistettuja rantavaltioiden oikeuksia ja muun muassa tässä yleissopimuksessa määritellyillä alueilla sijaitsevien luonnonvarojen, kalavarat mukaan lukien, hyödyntämistä koskevia oikeuksia voidaan käyttää sellaisten itsehallintoa vailla olevien alueiden, joilla – kuten Länsi-Saharalla – on merenrannikko, väestöjen hyväksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta viereisten rannikkovaltioiden oikeuksia.

234 Koska riidanalaista sopimusta ei sovelleta ainoastaan Länsi-Saharan lähivesiin vaan myös Länsi-Saharan alueeseen, on joka tapauksessa niin, että kyseisen sopimuksen alueellinen soveltaminen vaikuttaa Länsi-Saharan väestöön riippumatta siitä, millainen mainitun alueen ja kyseisten lähivesien välinen suhde on.

235 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että koska riidanalaisen sopimuksen alueellinen soveltamisala kattaa Länsi-Saharan alueen ja sen lähivedet, kyseinen sopimus voi vaikuttaa tämän alueen väestöön ja voi siis edellyttää sen suostumusta.

– Neuvoston perustelujen kolmas osa, jonka mukaan riidanalainen päätös ei vaikuta kantajan oikeusasemaan, kun otetaan huomioon kantajan asema, joka rajoittuu siihen, että kantaja osallistuu Länsi-Saharan itsemääräämisprosessiin

236 Neuvoston, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, komission ja CPMM:n mukaan kantajalle Länsi-Saharan itsemääräämisprosessissa annettu rooli ei merkitse sitä, että riidanalainen päätös ja riidanalainen sopimus vaikuttaisivat välittömästi kantajan oikeusasemaan. Tämän asianosaisen ja näiden osapuolten mukaan kantajan edustusvalta on nimittäin rajoitettu eikä yksinomainen, eikä kantaja ole taloudellinen toimija. Riidanalainen päätös ja riidanalainen sopimus eivät myöskään vaikuta tämän prosessin lopputulokseen. Riidanalaisen päätöksen vaikutukset kantajaan ovat siten korkeintaan välillisiä ja poliittisia.

237 Kantaja puolestaan väittää, että kun riidanalainen päätös vaikuttaa Länsi-Saharan väestöön tuomion neuvosto v. Front Polisario 106 kohdassa tarkoitetulla tavalla, sillä on jo pelkästään tällä perusteella välittömiä oikeusvaikutuksia kantajan oikeusasemaan Länsi-Saharan väestön ainoana edustajana. Lisäksi kantaja esittää, että on ”ilmeistä”, että poliittinen itsemääräämisprosessi koskee myös taloudellisia kysymyksiä, jotka liittyvät luonnonvarojen hyödyntämiseen, ja että riidanalaisen sopimuksen yhteydessä nousee joka tapauksessa esiin ”alueellinen” kysymys, joten nyt käsiteltävä oikeusriita liittyy kaikilta osin siihen asiayhteyteen, jossa kantaja hoitaa tehtäväänsä.

238 Tältä osin on aluksi palautettava mieleen Länsi-Saharan erityistilanne, sellaisena kuin se on edellä 2–20 kohdassa tiivistetysti esitetyn kansainvälisen kontekstin kehityksen tuloksena. Vaikka nimittäin tämän itsehallintoa vailla olevan alueen itsemääräämisprosessi on edelleen kesken, alueen Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan 73 artiklassa tarkoitettu hallintovallan käyttäjä eli Espanjan kuningaskunta on luopunut 26.2.1976 kaikesta kansainvälisestä vastuusta tämän alueen hallinnosta, minkä YK:n elimet ovat ottaneet huomioon (ks. edellä 13 kohta). Näin ollen YK:n johdolla tapahtuvan itsemääräämisprosessin osapuolia ovat yhtäältä Marokon kuningaskunta, joka vaatii suvereeneja oikeuksia kyseiseen alueeseen, ja toisaalta kantaja tämän alueen väestön edustajan ominaisuudessaan. Kuten komissio väliintulokirjelmässään lähinnä esittää, Marokon kuningaskunnan ja kantajan välillä vallitsee siis ”legitimiteettikonflikti” kyseisen alueen ja sen väestön edustamisen osalta (tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 203 kohta).

239 Tämän jälkeen siitä, kuinka laajasti kantajan on katsottava edustavan Länsi-Saharan väestöä, ja siitä, miten tämä vaikuttaa siihen, koskeeko nimenomaisesti Länsi-Saharaan ja sen lähivesiin sovellettavan unionin ja Marokon kuningaskunnan välisen sopimuksen tekemistä koskeva päätös kantajaa suoraan, on todettava, että unionin tuomioistuimet eivät ole ottaneet kantaa tähän kysymykseen tuomiossa neuvosto v. Front Polisario, tuomiossa Western Sahara Campaign UK tai edellä 52 kohdassa tarkoitetuissa määräyksissä (ks. vastaavasti ja analogisesti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 204 kohta).

240 Neuvosto viittaa sen sijaan julkisasiamies Wathelet’n ratkaisuehdotuksen neuvosto v. Front Polisario 183–194 kohtaan (C-104/16 P, EU:C:2016:677), joissa julkisasiamies totesi, että hänen käsityksensä mukaan YK on tunnustanut kantajan Länsi-Saharan väestön edustajaksi vain

poliittisessa prosessissa, jonka tarkoituksena on ratkaista kansan itsemääräämisoikeutta tällä alueella koskeva kysymys, eikä käsiteltävänä ollut riita kuulunut kyseiseen poliittiseen prosessiin (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 205 kohta).

241 Päätöslauselman 34/37 7 kohdasta ja päätöslauselman 35/19 10 kohdasta (ks. edellä 16 kohta) voidaan kuitenkin päätellä, että YK:n elimet ovat loogisesti katsoneet kantajan edustavan Länsi-Saharan väestöä ennen kuin ne ovat katsoneet, että kantajalla on oikeus osallistua tämän alueen itsemääräämisprosessiin yhtenä osapuolena, ja että kyseiset elimet ovat katsoneet nimenomaan kyseisen edustavuuden perusteella, että kantajalla on kyseinen oikeus. Tästä seuraa, että vaikka on totta, että Länsi-Saharan itsemääräämisprosessi ei koske alueen kalavarojen hoitamista ja siitä saatavien hyötyjen jakamista, kantajan osallistuminen tähän prosessiin ei merkitse, etteikö kantaja voisi edustaa Länsi-Saharan väestöä, kun on kyse unionin ja Marokon kuningaskunnan välisestä kalastussopimuksesta, koska kyseistä sopimusta sovelletaan kyseiseen alueeseen ja sen lähivesiin ja se vaikuttaa näin ollen kyseiseen väestöön (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 206 ja 207 kohta).

242 Muutenkin – kuten YK:n yleiskokouksen tätä kysymystä koskevista päätöslauselmista ja julkisasiamies Wathelet'n ratkaisuehdotuksesta Western Sahara Campaign UK (C-266/16, EU:C:2018:1; ks. edellä 216 kohta) ilmenee – itsehallintoa vailla olevien alueiden kansojen ja erityisesti Länsi-Saharan kansan oikeus määrätä vapaasti luonnonvaroistaan on erottamaton osa niiden itsemääräämisoikeutta.

243 Lopuksi siitä, edustaako kantaja yksin Länsi-Saharan väestöä, on riittävää todeta tässä vaiheessa, ettei oikeudenkäyntiasiakirjoista ilmene, että YK:n elimet olisivat muuttaneet päätöslauselmissa 34/37 ja 35/19 ilmaistua kantaa ja tunnustaneet kantajan lisäksi muita järjestöjä, jotka edustavat kyseessä olevaa väestöä – kuten kantaja lähinnä toteaa. Toisin kuin komissio ja CPMM väittävät, sillä, että itsemääräämisprosessin seurannan yhteydessä nämä elimet mandaattinsa mukaisesti ylläpitävät suhteita ja pitävät yhteyttä muihin järjestöihin kuin kantajaan, muun muassa kansalaisjärjestöihin ja Marokon viranomaisiin, ei ole tältä osin ratkaisevaa merkitystä. Myöskään se, että Espanjan kuningaskunta on mahdollisesti edelleenkin sen 26.2.1976 päivätystä ilmoituksesta huolimatta Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan 73 artiklassa tarkoitettu hallintovallan käyttäjä, ei missään tapauksessa voi olla esteenä sille, että kantaja ilmaisisi kyseisen alueen väestön suostumuksen (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 208 ja 209 kohta).

244 Joka tapauksessa on todettava, että sillä, että unioni tekee riidanalaisen sopimuksen Länsi-Saharan alueen itsemääräämisprosessin toisen osapuolen kanssa, joka vaatii suvereeneja oikeuksia kyseiseen alueeseen ja sen lähivesiin ja – kuten kirjeenvaihdosta ilmenee (ks. edellä 70 kohta) – joka on itse tehnyt kyseisen sopimuksen tällä perusteella, on väistämättä oikeusvaikutuksia, jotka kohdistuvat kyseisen prosessin toiseen osapuoleen, kun otetaan huomioon näiden osapuolten välinen tätä aluetta koskeva ”legitimiteettikonflikti” (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 210 kohta).

245 Lisäksi kirjeenvaihdon perusteluista ja riidanalaisen päätöksen perustelukappaleista ilmenee, että sopimuspuolet ja erityisesti unioni ovat tietoisia siitä, että sopimuksen tekeminen ei ole vailla yhteyttä Länsi-Saharassa käynnissä olevaan itsemääräämisprosessiin.

246 Tästä on osoituksena se, että kirjeenvaihdon toisen kappaleen 1 kohdassa sopimuspuolet ”vahvistavat tukensa Yhdistyneiden kansakuntien prosessille” ja kyseisen toisen kappaleen 2 kohdassa ne toteavat, että kalastussopimus tehdään rajoittamatta niiden kantoja

Länsi-Saharan ja sen lähivesien asemaan – eli yhtäältä unionin kantaa siitä, että kyse on itsehallintoa vailla olevasta alueesta, jolla on itsemääräämisoikeus, ja Marokon kuningaskunnan kantaa siitä, että kyse on ”olennaisesta osasta” sen kansallista aluetta. Lisäksi unioni toteaa, että vaikka kyseisen alueen lähivedet kuuluvat kalastussopimuksen 1 artiklan h alakohdassa määriteltyyn kalastusalueeseen, ”[viittaukset], jotka kalastussopimuksessa tehdään Marokon lakeihin ja määräyksiin, [eivät vaikuta unionin] kantaan”. Vastaavasti Marokon kuningaskunta toteaa katsovansa, että ”kaikkien tätä alueellista riitaa koskevien ratkaisujen olisi perustuttava sen tekemään itsehallintoa koskevaan aloitteeseen”.

247 Tästä on siis pääteltävä, että sopimuspuolet katsoivat, että oli olemassa riski siitä, että riidanalaisen sopimuksen tekemisen tulkittaisiin ilmentävän yhteistä kantaa Länsi-Saharan asemaan ja vahingoittavan kyseistä itsemääräämisprosessia, ja että mainitut täsmennykset olivat tarpeen tällaisen riskin poistamiseksi (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 212 kohta).

248 Nämä huolenaiheet ilmenevät myös riidanalaisen päätöksen johdanto-osan neljännestä ja 12 perustelukappaleesta (ks. edellä 60 kohta). Erityisesti viimeksi mainitussa perustelukappaleessa neuvosto vastaa kantajalle ja ”eräille muille osapuolille”, jotka eivät ”suostuneet osallistumaan kuulemisprosessiin” ja jotka ”eivät hyväksyneet kalastussopimuksen ja sen täytäntöönpanopöytäkirjan soveltamista Länsi-Saharan lähivesiin, koska niiden mielestä nämä asiakirjat vahvistaisivat Marokon kuningaskunnan asemaa Länsi-Saharan alueella”. Tässä yhteydessä neuvosto toteaa, että ”mikään kalastussopimuksen tai sen täytäntöönpanopöytäkirjan sanamuoto ei kuitenkaan anna ymmärtää, että sopimuksessa tunnustettaisiin Marokon kuningaskunnan suvereniteetti tai täysivaltaiset oikeudet Länsi-Saharan ja sen lähivesien osalta[,]” ja että ”unioni jatkaa myös toimiensa tehostamista tukeakseen Yhdistyneiden kansakuntien johdolla aloitettua ja toteutettua prosessia riidan ratkaisemiseksi rauhanomaisesti”.

249 Vaikka lisäksi on niin, kuten neuvosto toteaa riidanalaisen päätöksen johdanto-osan 11 perustelukappaleessa, että kantaja ei ole suostunut osallistumaan edellä 248 kohdassa tarkoitettuihin kuulemisiin, 8.10.2018 päivätystä kertomuksesta ilmenee, että ”[kantajalle] lähetettiin kutsu kokoukseen, jossa se voisi ottaa kantaa [riidanalaisen sopimuksen] soveltamisen ulottamiseen myös Länsi-Saharan lähivesiin”. Tästä seuraa, että vaikka kantaja ei ole tämän sopimuksen osapuoli eikä se osallistunut sopimuksen tekemistä koskeviin neuvotteluihin, joihin osallistuivat ainoastaan unionin ja Marokon viranomaiset, toimielimet ovat pitäneet kantajaa legitiiminä keskustelukumppanina, joka voi ottaa kantaa kyseiseen sopimukseen (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 214 kohta).

250 Tästä seuraa, että koska riidanalaisen sopimuksen tekeminen vaikuttaa Länsi-Saharan väestöön ja sopimuksen tekeminen edellyttää kyseisen väestön suostumusta, riidanalaisella päätöksellä on välittömiä vaikutuksia kantajan oikeusasemaan kyseisen väestön edustajana. Kun kyseinen sopimus on tehty Marokon kuningaskunnan kanssa, riidanalainen päätös koskee kantajaa lisäksi suoraan kyseisen alueen itsemääräämisprosessin osapuolena. Yhtäältä on nimittäin riidatonta, että kantaja ei ole antanut suostumustaan riidanalaisen sopimuksen tekemiseen, ja toisaalta se väittää nyt käsiteltävän kanteen yhteydessä, että Länsi-Saharan väestön suostumusta ei ole hankittu pätevällä tavalla erityisesti, koska kantaja ei ole itse antanut kyseistä suostumusta (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 215 kohta).

251 Sillä, että kantaja ei ole taloudellinen toimija, ei ole merkitystä, koska kantaja ei vetoa tällaiseen asemaan ja kantaja perustelee sitä, että riidanalainen päätös koskee sitä suoraan, kyseisen sopimuksen alueellisella soveltamisalalla eikä sillä, että kantajaan sovellettaisiin kyseisen

sopimuksen mukaisia sääntöjä. Erityisesti tämän asian ja 20.9.2019 annetun tuomion Venezuela v. neuvosto (T-65/18, EU:T:2019:649, josta valitettiin) vertailusta, johon neuvosto ja komissio ovat vedonneet väitteidensä tueksi, on todettava paitsi, että unionin tuomioistuin kumosi 22.6.2021 antamallaan tuomiolla Venezuela v. neuvosto (Vaikutus kolmannen valtion intresseihin) (C-872/19 P, EU:C:2021:507) unionin yleisen tuomioistuimen tuomion, johon neuvosto on viitannut, myös, että kyseinen kolmannen maan ja neuvoston välinen riita-asia koski yksipuolisia toimia, joita sovellettiin yksinomaan unionin alueella, eikä kyseisten toimien toteuttaminen edellyttänyt kolmannen osapuolen suostumusta. Tällä vertailulla ei siten muutenkaan ole merkitystä (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 217 kohta).

252 Lisäksi se neuvoston väittämä seikka, että riidanalaisella sopimuksella ja riidanalaisella päätöksellä ei oteta ennalta kantaa itsemääräämisprosessin lopputulokseen, ei merkitse, etteivätkö nämä toimet voisi muuttaa kantajan oikeusasemaa kyseisen sopimuksen kannalta kolmannen osapuolen edustajana, joka on kyseisen prosessin osapuoli (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 218 kohta).

253 Kaiken edellä todetun perusteella on hylättävä neuvoston, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, komission ja CPMM:n perustelujen kaikki kolme osaa, jotka koskevat ensimmäistä edellytystä sille, että toimi koskee kantajaa suoraan, ja on katsottava, että kantaja täyttää kyseisen edellytyksen.

ii) Kysymys siitä, täyttääkö kantaja toisen edellytyksen sille, että toimi koskee sitä suoraan, ja jona on, että riidanalaisen toimenpiteen täytäntöönpanon on oltava täysin automaattista ja perustuttava yksinomaan unionin lainsäädäntöön

254 Kuten edellä 176 kohdassa on todettu, neuvosto väittää, että riidanalainen sopimus edellyttää täytäntöönpanotoimenpiteitä, jotta sillä voisi olla oikeusvaikutuksia suhteessa kolmansiin osapuoliin, kun taas kantaja väittää, että riidanalainen päätös vaikuttaa suoraan kantajan oikeusasemaan jo pelkästään sillä perusteella, että sillä tehdään sopimus, jota sovelletaan Länsi-Saharan alueeseen ja sen lähivesiin, eikä tämä vaikutus edellytä täytäntöönpanotoimenpiteitä.

255 Tältä osin on muistutettava, että edellä 179 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaan toisena edellytyksenä sille, että toimi koskee kantajaa suoraan, on, että riidanalainen toimenpide ei jätä niille, joille se on osoitettu, ollenkaan harkintavaltaa, jolloin toimeenpano on täysin automaattista ja perustuu yksinomaan unionin lainsäädäntöön eikä edellytä välissä olevien sääntöjen soveltamista.

256 Käsiteltävässä asiassa edellä 204–216 kohdassa on arvioitu ensimmäistä edellytystä sille, että toimi koskee kantajaa suoraan, ja todettu, että se, että riidanalainen päätös koskee Länsi-Saharan väestöä suoraan ja että riidanalaisen sopimuksen tekeminen edellyttää sen suostumusta, johtuu yksinomaan kalastussopimuksen ja täytäntöönpanopöytäkirjan määräyksistä, luettuina yhdessä kirjeenvaihdon kanssa, ja kyseiset kolme sopimusta on kaikki hyväksytty riidanalaisella päätöksellä riippumatta siitä, mitä muita täytäntöönpanotoimenpiteitä on mahdollisesti toteutettu. On erityisesti niin – kuten kantaja väittää – että asiassa T-356/19 riitautettu asetus ei voi estää sitä, että riidanalainen päätös koskisi kantajaa suoraan, koska kyseinen asetus on tekninen toimenpide, joka koskee täytäntöönpanopöytäkirjan yksittäistä seikkaa eli mainitun pöytäkirjan nojalla myönnettyjen kalastusmahdollisuuksien jakamista jäsenvaltioiden kesken.

257 Lisäksi vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan toinen edellytys sille, että toimi koskee kantajaa suoraan, täyttyy, kun niillä, joille toimi on osoitettu, on puhtaasti teoreettinen mahdollisuus olla ryhtymättä unionin toimen edellyttämiin toimenpiteisiin, eikä niiden tahdosta tehdä kyseisen toimen mukaisia päätelmiä ole epäilystäkään (ks. tuomio 4.12.2019, PGNiG Supply & Trading v. komissio, C-117/18 P, ei julkaistu, EU:C:2019:1042, 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

258 Koska käsiteltävässä asiassa riidanalainen sopimus on tehty nimenomaan tarkoituksessa, että unionin alukset voivat jatkaa kalastustoimintaansa Länsi-Saharan lähivesillä ja että tämän alueen väestöryhmille maksettaisiin tästä taloudellinen korvaus, on todettava, että unionin ja Marokon kuningaskunnan viranomaisten tahto olla ryhtymättä kyseisen sopimuksen mukaisten sitoumusten edellyttämiin toimenpiteisiin on puhtaasti teoreettinen.

259 Näin ollen on todettava, että riidanalainen päätös koskee kantajaa suoraan.

2) Kysymys siitä, koskeeko toimi kantajaa erikseen

260 Neuvosto väittää, että se, että kantajan osallistuu Länsi-Saharan asemaa koskeviin neuvotteluihin, ei merkitse, että se olisi yksilöitävissä tahoksi, jota riidanalainen päätös koskee, ja että riidanalainen sopimus ei vaikuta sen asemaan näissä neuvotteluissa. Neuvosto lisää vastauskirjelmässään, että vaikka oletettaisiin, että kantajalla on toimivalta Länsi-Saharan taloudellisten kysymysten osalta, erityisesti 10.4.2003 annetun tuomion komissio v. Nederlandse Antillen (C-142/00 P, EU:C:2003:217) 69 kohdasta ilmenee, että tämä toimivalta ei riitä osoittamaan, että riidanalainen sopimus koskee sitä erikseen.

261 Komissio, Ranskan tasavalta, Espanjan kuningaskunta ja CPMM esittävät pääosin samat perustelut kuin neuvostokin.

262 Kantaja väittää, että riidanalainen päätös koskee sitä erikseen, koska tuomion neuvosto v. Front Polisario 100–106 kohdasta ilmenee, että Saharan alueeseen sovellettavien kansainvälisten sopimusten tekeminen edellyttää Länsi-Saharan väestön, jonka edustaja se on, suostumusta. Kun otetaan huomioon kantajan asema tämän väestön suhteen ja erityisesti, että kantajan on ilmaistava kyseisen väestön suostumus siihen, että kansainvälinen sopimus sitoo kyseistä väestöä, kantajalla on siis sille tunnusomaisia erityispiirteitä, joiden perusteella se erottuu kaikista muista, joten riidanalainen päätös koskee sitä erikseen. Kantaja lisää vastauskirjelmässään, että kun neuvosto toteutti riidanalaisen päätöksen 11 kohdassa tarkoitetut kuulemiset, se esti kantajaa käyttämästä toimivaltaansa ilmaista Länsi-Saharan väestön suostumus, ja toistaa lähinnä samat väitteet, jotka se esitti osoittaakseen, että kyseinen päätös koskee sitä suoraan.

263 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan päätös voi koskea erikseen muita kuin niitä, joille se on osoitettu, ainoastaan silloin, kun se vaikuttaa niihin niille tunnusomaisten erityispiirteiden tai sellaisen tosiasiallisen tilanteen takia, jonka perusteella ne erottuvat kaikista muista ja ne voidaan näin ollen yksilöidä samalla tavalla kuin se, jolle päätös on osoitettu (ks. tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 228 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

264 Nyt käsiteltävässä asiassa on todettava, että kantajalla on itsehallintoa vailla olevan alueen väestön, jolla on itsemääräämisoikeus, edustajana kansainvälisen oikeuden nojalla riidanalaisen sopimuksen osapuolten toimivaltuuksiin nähden omat ja erilliset toimivaltuutensa. Näin ollen kantaja voi osoittaakseen, että riidanalainen päätös koskee sitä erikseen, tehokkaasti väittää, että päätös estää sitä käyttämästä kyseisiä toimivaltuuksia haluamallaan tavalla (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 229 kohta).

265 Edellä on katsottu arvioitaessa sitä, koskeeko päätös kantajaa suoraan, että koska riidanalaisen sopimuksen tekeminen vaikuttaa Länsi-Saharan väestöön ja edellyttää sen suostumusta, riidanalaisella päätöksellä on välittömiä vaikutuksia kantajan oikeusasemaan kyseisen väestön edustajana ja kyseisen alueen itsemääräämisprosessin osapuolena (ks. edellä 241–250 kohta). Näin ollen riidanalaisen päätöksen on katsottava vaikuttavan kantajaan sille tunnusomaisten erityispiirteiden vuoksi, joiden perusteella se voidaan yksilöidä samalla tavalla kuin se, jolle tämä päätös on osoitettu (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 230 ja 231 kohta).

266 Neuvoston, komission ja CPMM:n viittaaman 10.4.2003 annetun tuomion komissio v. Nederlandse Antillen (C-142/00 P, EU:C:2003:217) taustalla olleita olosuhteita ei voida verrata nyt käsiteltävän asian olosuhteisiin. Yhtäältä nimittäin mainitussa tuomiossa riidanalaiset toimenpiteet eivät koskeneet nimenomaan kantajien aluetta. Toisaalta ja joka tapauksessa näiden toimenpiteiden toteuttaminen ei edellyttänyt kyseisen alueen väestön suostumusta (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 233–235 kohta).

267 Oikeuskäytännöllä, joka koskee sitä, koskeeko päätös erikseen yhdistystä (ks. tuomio 18.1.2007, PKK ja KNK v. neuvosto, C-229/05 P, EU:C:2007:32, 70 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja määräys 3.4.2014, ADEAS v. komissio, T-7/13, ei julkaistu, EU:T:2014:221, 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), ja johon komissio ja Ranskan tasavalta ovat viitanneet, ei ole myöskään ole merkitystä, koska sitä, että toimi koskee erikseen yhdistystä, joka edustaa jäsentensä yksityisiä intressejä, ei voida verrata tilanteeseen, jossa toimi koskee erikseen yhteisöä, joka edustaa itsehallintoa vailla olevan alueen väestöä. Kun lisäksi otetaan huomioon kantajan asema Länsi-Saharan väestön edustajana ja edellä 241–250 kohdassa mainitut seikat, joiden perusteella kantaja on riidanalaisen päätöksen kannalta yksilöitävissä, kantajaa vastaan ei voida vedota siihen, ettei kantaja ole osallistunut riidanalaisen sopimuksen tekemistä koskeviin neuvotteluihin (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 236 ja 237 kohta).

268 Tästä seuraa, että riidanalainen päätös koskee kantajaa paitsi suoraan myös erikseen. Näin ollen on hylättävä neuvoston tutkimatta jättämistä koskeva vaatimus, jonka mukaan kantajalla ei ole asiavaltuutta, ja kanne on tutkittava aineellisesti.

3. Kanteen tutkiminen

269 Kantaja esittää kanteensa tueksi yksitoista kanneperustetta. Ensimmäinen kanneperuste perustuu siihen, ettei neuvostolla ollut toimivaltaa antaa riidanalaista päätöstä, toinen siihen, ettei neuvosto noudattanut velvollisuuttaan tutkia perusoikeuksien ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamista koskeva kysymys, kolmas siihen, että neuvosto on laiminlyönyt velvollisuutensa panna täytäntöön unionin tuomioistuimen tuomiot, neljäs siihen, että neuvosto on loukannut perusoikeuksia periaatteina ja arvoina, joiden on ohjattava unionin toimintaa sen ulkosuhteissa, viides siihen, että neuvosto on rikkonut luottamuksensuojan periaatetta, kuudes siihen, että neuvosto on soveltanut virheellisesti suhteellisuusperiaatetta, seitsemäs siihen, että neuvosto ei ole noudattanut kalastuspolitiikkaa, kahdeksas siihen, että neuvosto on loukannut itsemääräämisoikeutta, yhdeksäs siihen, että neuvosto on rikkonut sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatetta, kymmenes siihen, että neuvosto on rikkonut kansainvälistä humanitaarista oikeutta ja yhdestoista siihen, että neuvosto on rikkonut unionin velvoitteita kansainvälistä vastuuta koskevan oikeuden osalta.

a) Ensimmäinen kanneperuste, jonka mukaan neuvostolla ei ollut toimivaltaa antaa riidanalaista päätöstä

270 Kantaja väittää, ettei neuvostolla unionin elimenä ollut toimivaltaa antaa riidanalaista päätöstä, koska se koski sellaisen kansainvälisen sopimuksen tekemistä, jota sovelletaan kolmannen väestön suvereniteettiin kuuluvaan alueeseen, jonka puolesta unionilla tai sen sopimuskumppanilla ei ole toimivaltaa tehdä kansainvälisiä sopimuksia.

271 Neuvosto väittää, että tällä kanneperusteellaan kantaja kiistää todellisuudessa unionin toimivallan itsemääräämisoikeuden ja sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteen rikkomisen perusteella, ja viittaa vastaukseensa kahdeksanteen ja yhdeksänteen kanneperusteeseen. Neuvosto toteaa lisäksi, että sille on annettu toimivalta tehdä kansainvälisiä sopimuksia SEUT 218 artiklan 6 kohdassa.

272 Komissio puolestaan väittää, että kansainvälinen oikeus ei ole esteenä sille, että itsehallintoa vailla olevan alueen hallintovallan käyttäjä tekee kansainvälisen sopimuksen, jota sovelletaan mainittuun alueeseen. Nyt käsiteltävässä asiassa Marokon kuningaskunnan on katsottava olevan de facto hallintovallan käyttäjä Länsi-Saharan alueella. Ranskan tasavalta esittää olennaisilta osin saman kannan. CPMM käytännössä puoltavat neuvoston tähän kanneperusteeseen antamaa vastausta.

273 Tältä osin on riittävää todeta, että käsiteltävässä asiassa kantajan esittämistä seikoista tai oikeudenkäyntiasiakirjoista ei ilmene, että riidanalaisen sopimuksen tekeminen olisi mahdotonta joko sillä perusteella, että unioni on kansainvälinen järjestö, tai sellaisen kansainvälisen oikeuden säännön perusteella, jolla kiellettäisiin nimenomaisesti tällaisen sopimuksen tekeminen ja joka perustuisi esimerkiksi YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmaan tai kansainvälisen tuomioistuimen tuomioon. Lisäksi on muistutettava siitä, että – kuten tuomion neuvosto v. Front Polisario 98 kohdasta ja tuomion Western Sahara Campaign UK 70–72 kohdasta ilmenee – unionin tuomioistuin ei ole lähtökohtaisesti katsonut, etteivät unioni ja Marokon kuningaskunta voisi tehdä kansainvälistä sopimusta, jota sovelletaan Länsi-Saharan alueeseen tai sen lähivesiin (ks. vastaavasti ja analogisesti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 247 ja 248 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

274 Näistä syistä ensimmäinen kanneperuste on hylättävä.

275 Seuraavaksi on syytä tutkia kolmas kanneperuste.

b) Kolmas kanneperuste, joka perustuu lähinnä siihen, että neuvosto on laiminlyönyt velvollisuutensa noudattaa niitä vaatimuksia, jotka oikeuskäytännössä on johdettu itsemääräämisoikeuden periaatteesta ja sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteesta

276 Kantaja väittää, että kun neuvosto on tehnyt Marokon kuningaskunnan kanssa sopimuksen, jota nimenomaisesti sovelletaan Länsi-Saharan alueeseen ja sen lähivesiin, ilman kantajan suostumusta, neuvosto ei ole noudattanut SEUT 266 artiklan mukaista velvollisuuttaan panna täytäntöön unionin tuomioistuimen tuomiot. Kantajan mukaan unionin tuomioistuin on nimittäin katsonut, että kun otetaan huomioon itsemääräämisoikeuden periaate ja sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaate, on oikeudellisesti mahdotonta implisiittisesti sisällyttää kyseinen alue unionin ja Marokon kuningaskunnan välillä tehtyjen sopimusten soveltamisalaan. Kantaja päättelee tästä, että samoilla perusteilla täytyy varsinkin olla niin, ettei tällaisia sopimuksia voida soveltaa kyseiseen alueeseen ja sen lähivesiin nimenomaisesti. Lisäksi kantaja

väittää kannekirjelmänsä ensimmäisessä osassa, vastauskirjelmänsä alustavissa huomautuksissa ja väliintulokirjelmiä koskevissa huomautuksissaan erityisesti, että riidanalaisen sopimuksen tekeminen on oikeuskäytännön vastaista, koska sopimuksen tekemisellä loukataan Länsi-Saharan omaa ja erillistä asemaa ja koska sopimus on tehty ilman kyseisen alueen väestön suostumusta.

277 Neuvosto väittää, että se on noudattanut tuomiota neuvosto v. Front Polisario ja tuomiota Western Sahara Campaign UK, kun se on Länsi-Saharan alueen väestöryhmien suostumuksen saatuaan tehnyt sopimuksen, jonka soveltamisala nimenomaisesti kattaa Länsi-Saharan alueen lähivedet.

278 Tarkemmin ottaen neuvosto väittää vastinekirjelmänsä alustavissa huomautuksissa, joiden otsikko on ”Horisontaaliset kysymykset”, ensinnäkin, että komission ja EUH:n toteuttamassa kuulemismenettelyssä, jonka tarkoituksena oli huolehtia siitä, että mahdollisimman monet kyseisiä väestöryhmiä edustavat elimet ja järjestöt osallistuvat sopimuksen tekemiseen ottamatta ennalta kantaa itsemääräämisprosessin lopputulokseen, on saatu kyseisten väestöryhmien suostumus tuomiossa neuvosto v. Front Polisario edellytetyllä tavalla ja merkityksellisten kansainvälisen oikeuden periaatteiden mukaisesti. Toiseksi neuvosto väittää, että Länsi-Saharan nykytilanteessa asianomaista väestöä on mahdotonta kuulla suoraan tai kyseisen alueen väestön institutionaalisen edustajan välityksellä. Kolmanneksi neuvosto väittää, että toimielimet ovat voineet käyttää harkintavaltaansa ja järjestää kuulemisia, jotka perustuivat kyseisen alueen väestöryhmille koituvia etuja koskevaan objektiiviseen kriteeriin, ja että ne ovat tältä osin noudattaneet asiaan sovellettavia kansainvälisen oikeuden periaatteita. Neljänneksi neuvosto väittää vastauskirjelmässään, että vain Marokon kuningaskunnalla, joka on Länsi-Saharan alueen ”de facto hallintovallan käyttäjä”, on oikeudellinen toimivalta sekä hallinnolliset ja tulliresurssit tehdä kalastussopimus unionin kanssa. Viidenneksi neuvosto väittää, että kantaja ei täytä oikeuskäytännössä asetettuja edellytyksiä sille, että se voisi vedota kansainvälisen oikeuden sääntöihin.

279 Komissio esittää lähinnä vastaavan analyysin kuin neuvosto riidanalaisen sopimuksen tekemiseen johtaneesta menettelystä, siitä, voiko kantaja vedota kansainvälisen oikeuden periaatteisiin, ja kyseisten sopimusten tekemistä koskevia päätöksiä koskevasta tuomioistuinvalvonnasta. Kahdeksannen ja yhdeksännen kanneperusteen yhteydessä komissio kyseenalaistaa erityisesti myös kantajan mahdollisuuden vedota itsemääräämisoikeuteen ja sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteeseen. Komissio lisää alustavien huomautustensa 1.2 kohdassa, että riidanalainen sopimus on Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan 73 artiklassa ja Yhdistyneiden kansakuntien III merioikeuskonferenssin päätösasiakirjan liitteenä olevassa III päätöslauselmassa vahvistettujen kansainvälisen julkisoikeuden periaatteiden mukainen. Se väittää lähinnä, että kyseiset määräykset eivät ole esteenä sille, että Marokon kuningaskunta ja unioni hallinnoivat Länsi-Saharan lähivesien luonnonvaroja kansainvälisen sopimuksen perusteella, koska luonnonvaroja hallinnoidaan ottaen huomioon kyseisen alueen väestön intressit, ja että kantajan väitteistä seuraisi, että kyseisten vesien hallinnoinnista ei olisi oikeudellisia määräyksiä. Lisäksi merioikeusyleissopimuksessa ei mainita suostumuksen käsitettä. Lopuksi komissio väittää, että kantaja on väärässä sen suhteen, millaisia päätelmiä on tehtävä tuomiosta neuvosto v. Front Polisario ja tuomiosta Western Sahara Campaign UK, sillä mainituissa tuomioissa ainoastaan tulkitaan Marokon kuningaskunnan alueella ja sen suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvilla merialueilla sovellettavia sopimuksia merkityksellisten kansainvälisen oikeuden periaatteiden valossa, eivätkä kyseiset tuomiot koske kyseisten sopimusten pätevyyttä.

280 Espanjan kuningaskunta ja Ranskan tasavalta esittävät olennaisilta osin neuvoston ja komission väitteitä vastaavat perustelut kansainvälisen oikeuden periaatteiden soveltamisen, riidanalaiseen päätökseen kohdistuvan tuomioistuinvalvonnan ja komission ja EUH:n toteuttaman kuulemismenettelyn pätevyyden osalta.

281 CPMM yhtyvät osittain neuvoston analyysiin, joka koskee riidanalaisen sopimuksen tekemistä edeltänyttä kuulemismenettelyä. Lisäksi CPMM väittävät, että kuulemisiin osallistuneet vaaleilla valitut edustajat ovat Länsi-Saharan väestön legitiimit edustajat ja niillä on demokraattinen legitimiteetti. Lisäksi ne väittävät erityisesti kolmannen kanneperusteen osalta muun muassa, ettei SEUT 266 artiklaa voida soveltaa käsiteltävässä asiassa. Lopuksi CPMM väittävät yhdeksännen kanneperusteen osalta, että sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatetta ei voida soveltaa tässä asiassa ja että riidanalaiseen sopimukseen ei voida muutenkaan vedota kantajaa vastaan.

282 Aluksi on todettava, että osassa neuvoston, Ranskan tasavallan, komission ja CPMM:n väitteistä nostetaan viime kädessä esiin kysymys siitä, onko nyt käsiteltävä kanneperuste tehoton. Tämä kysymys on siis tutkittava ennen kuin tarvittaessa ratkaistaan, onko kanneperuste perusteltu.

1) Neuvoston, Ranskan tasavallan, komission ja CPMM:n väitteet, joiden mukaan kolmas kanneperuste on tehoton

283 Neuvoston ja väliintulijoiden esittämillä väitteillä kyseenalaistetaan nyt käsiteltävänä olevan kanneperusteen oikeusperustat kolmen seikan perusteella. Ensinnäkään SEUT 266 artiklaa ei voida soveltaa asiassa. Toiseksi kantajan mainitsemiin tuomioihin ei voida tehokkaasti vedota unionin ja Marokon kuningaskunnan välisten sopimusten pätevyyden riitauttamiseksi. Kolmanneksi kantaja ei voi vedota niihin kansainvälisen tapaoikeuden periaatteisiin, joita hän väittää käsiteltävässä asiassa rikotun.

284 Ensinnäkin SEUT 266 artiklan sovellettavuudesta on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin totesi tänään antamassaan tuomiossa Front Polisario v. neuvosto (T-279/19), että kolmannessa kanneperusteessaan, joka perustui samoihin oikeudellisiin perusteisiin kuin nyt käsiteltävä kanneperuste, kantaja ei voinut johtaa SEUT 266 artiklasta toimielimille asetettua velvollisuutta panna täytäntöön edellä mainitut tuomio neuvosto v. Front Polisario ja tuomio Western Sahara Campaign UK tai edellä 52 kohdassa tarkoitetut unionin yleisen tuomioistuimen määräykset muun muassa, koska yhdelläkään näistä unionin tuomioistuinten ratkaisuista ei kumottu unionin tointa tai todettu tällaista tointa pätemättömäksi. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi näin ollen, että kanneperuste oli tehoton siltä osin kuin se perustui kyseisessä artiklassa määrättyyn (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 262–265 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

285 Siltä osin kuin kyseisen kanneperusteen perustelut perustuivat lähinnä väitteeseen siitä, että toimielimet olivat rikkoneet velvollisuuttaan noudattaa unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä, joka koskee asiassa kyseessä olleeseen sopimukseen sovellettavia kansainvälisen oikeuden sääntöjä, unionin yleinen tuomioistuin totesi kuitenkin, että kantaja saattoi tehokkaasti vedota tähän rikkomiseen, koska unionin tuomioistuimilla on kumoamiskanteen yhteydessä toimivalta tutkia, soveltuuko riidanalainen toimi yhteen unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön kanssa, ja koska asiassa riidanalainen päätös oli annettu nimenomaan kyseisen oikeuskäytännön ja erityisesti tuomion neuvosto v. Front Polisario noudattamiseksi. Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että vaikka kantaja oli virheellisesti viitannut SEUT 266

artiklaan, kyseinen kolmas kanneperuste ei ollut tehoton siltä osin kuin se perustui lähinnä edellä mainittuun väitteeseen (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 267–272 kohta).

286 Koska kantaja viittaa nyt käsiteltävän kanneperusteensa yhteydessä unionin tuomioistuinten niiden ratkaisujen täytäntöönpanoon, joihin se vetosi myös tänään annetun tuomion Front Polisario v. neuvosto (T-279/19) taustalla olleessa asiassa, myös nyt käsiteltävä kanneperuste on hylättävä edellä 284 kohdassa esitetyillä perusteilla siltä osin kuin se perustuu SEUT 266 artiklaan.

287 Sitä vastoin on todettava, että – kuten edellä 276 kohdasta ilmenee – kantaja vetoaa nyt käsiteltävän kanneperusteensa yhteydessä lähinnä siihen, että toimielimet eivät ole noudattaneet velvollisuuttaan noudattaa unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä, joka koskee unionin ja Marokon kuningaskunnan välisten sopimusten tulkintaa sovellettavien kansainvälisen oikeuden sääntöjen valossa ja joka ilmenee tuomiosta neuvosto v. Front Polisario ja tuomiosta Western Sahara Campaign UK. Lisäksi – kuten riidanalaisen päätöksen johdanto-osan kolmannesta ja viidennestä perustelukappaleesta ilmenee (ks. edellä 116 kohta) – toimielimet neuvottelivat ja tekivät riidanalaisen sopimuksen noudattaakseen tuomiota Western Sahara Campaign UK, jossa katsottiin, ettei vuoden 2006 kalastussopimusta ja vuoden 2013 pöytäkirjaa voitu soveltaa Länsi-Saharan alueeseen ja sen lähivesiin, koska tällainen soveltaminen olisi ristiriidassa itsemääräämisoikeuden periaatteen ja sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteen kanssa, sellaisina kuin niitä on tulkittu tuomiossa neuvosto v. Front Polisario. Tästä seuraa, että tänään annetun tuomion Front Polisario v. neuvosto (T-279/19) 267–272 kohdassa esitetyille perusteille analogisilla perusteilla nyt käsiteltävä kanneperuste ei ole tehoton siltä osin kuin se perustuu siihen, että toimielimet ovet edellä esitetyllä tavalla rikkoneet niille asetettuja velvollisuuksia.

288 Toiseksi on hylättävä komission ja CPMM:n väitteet, jotka perustuvat siihen, että tuomiossaan neuvosto v. Front Polisario ja tuomiossaan Western Sahara Campaign UK unionin tuomioistuin tulkitsi itsemääräämisoikeuden periaatetta ja sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatetta tulkitessaan kyseisissä asioissa käsiteltävinä olleita sopimuksia eikä arvioidessaan niiden pätevyyttä. Yhtäältä toimielinten on nimittäin noudatettava paitsi unionin oikeussääntöjä myös unionia sitovia kansainvälisen oikeuden sääntöjä koskevia unionin tuomioistuimen vahvistamia tulkintoja, ja unionin tuomioistuimilla on toimivalta arvioida, soveltuuko unionin tekemä kansainvälinen sopimus yhteen kyseisten tulkintojen kanssa. Toisaalta niillä kansainvälisen oikeuden säännöillä, joita unionin tuomioistuin arvioi mainituissa asioissa ja joilla oli merkitystä ratkaistaessa, voitiinko tällaista Marokon kuningaskunnan kanssa tehtyä sopimusta soveltaa implisiittisesti Länsi-Saharaan, on sitä suuremmalla syyllä merkitystä, kun arvioidaan, onko samojen sopimuspuolten väliseen kansainväliseen sopimukseen otettu määräys, jossa määrätään nimenomaisesti sopimuksen tällaisesta alueellisesta soveltamisesta, lainmukainen (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 273–275 kohta).

289 Kolmanneksi siitä, voiko kantaja vedota itsemääräämisoikeuden periaatteeseen tai sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteeseen, on muistutettava, että arvioidessaan kauppapolitiikkaa koskevaa kansainvälistä sopimusta, joka oli tehty unionin puolesta unionin tuomioistuimen tuomiossaan neuvosto v. Front Polisario esittämien edellä mainittuja periaatteita koskevien tulkintojen noudattamiseksi, unionin yleinen tuomioistuin on todennut, että mainitussa tuomiossaan unionin tuomioistuin tulkitsi assosiaatiosopimusta kyseisten periaatteiden valossa ja johti niistä selviä, täsmällisiä ja ehdottomia velvoitteita, joita on sovellettava unionin ja Marokon kuningaskunnan välisissä suhteissa, nimittäin yhtäältä velvoitteen kunnioittaa Länsi-Saharan

omaa ja erillistä asemaa ja toisaalta velvoitteen varmistua siitä, että Länsi-Saharan väestö on antanut suostumuksensa, jos assosiaatiosopimusta sovelletaan Länsi-Saharaan (ks. tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 281 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

290 Unionin yleinen tuomioistuin päätteli tästä, että kun kantaja puolustaa oikeuksia, joita Länsi-Saharan väestöllä on itsemääräämisoikeuden periaatteen ja sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteen nojalla, sen on voitava vedota tänään annetun tuomion Front Polisario v. neuvosto (T-279/19) taustalla olleessa asiassa riitautettua päätöstä vastaan siihen, että edellä mainittuja selkeitä, täsmällisiä ja ehdottomia velvoitteita on rikottu, koska kyseisten velvoitteiden väitetty rikkominen voi vaikuttaa Länsi-Saharan väestöön unionin ja Marokon kuningaskunnan välisen sopimuksen kannalta kolmantena osapuolena. Lisäksi unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että 21.12.2011 annetun tuomion Air Transport Association of America ym. (C-366/10, EU:C:2011:864) 107–109 kohdasta ilmenevä oikeuskäytäntö, joka koskee mahdollisuutta vedota kansainvälisen tapaoikeuden periaatteisiin, ei ollut esteenä tälle päätelmälle. Unionin yleinen tuomioistuin nimittäin totesi, että kyseisen tuomion mainituissa kohdissa esitetyt toteamukset perustuivat käsiteltävänä olleen asian sellaisten erityisten olosuhteiden arviointiin, jotka koskivat niiden kansainvälisen oikeuden periaatteiden luonnetta, joihin asiassa oli vedottu, asiassa riidanalaisen toimen luonnetta ja kyseisen tuomion pääasian kantajien oikeusasemaa, eivätkä kyseiset olosuhteet olleet rinnastettavissa asian T-279/19 erityisiin olosuhteisiin (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 282–291 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

291 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi myös, että edellä 290 kohdassa esitettyyn päätelmään eivät vaikuttaneet komission ja Comaderin väitteet, jotka koskivat mahdollisuutta vedota nimenomaan yhtäältä itsemääräämisoikeuden periaatteeseen ja toisaalta sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteeseen. Ensinnäkin unionin yleinen tuomioistuin nimittäin totesi itsemääräämisoikeuden periaatteesta, että sillä, että itsemääräämisoikeuden periaatteella vahvistetaan kollektiivinen oikeus, jonka perusteella aloitetaan poliittinen prosessi, jonka lopputulos ei ole ennalta määrätty, ei ollut missään tapauksessa merkitystä kyseisessä asiassa, koska tämän oikeuden haltija on nimenomaan se kolmas oikeussubjekti, jota kantaja edusti, ja koska sillä on kyseinen oikeus tosiasiallisesti riippumatta meneillään olevan prosessin lopputuloksesta. Toisaalta sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteesta unionin yleinen tuomioistuin katsoi lähinnä, että se, että tullietuuksia koskevaan sopimukseen ei mahdollisesti voida vedota Länsi-Saharan väestöä vastaan kansainvälisessä oikeusjärjestyksessä, ei voinut olla esteenä sille, että kantaja vetosi kyseiseen periaatteeseen unionin tuomioistuimissa (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 293–296 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

292 Edellä 289–291 kohdassa esitettyä voidaan soveltaa mahdollisuuteen vedota itsemääräämisoikeuden periaatteeseen ja sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteeseen riidanalaista päätöstä vastaan, kun otetaan huomioon, että kyseisiä periaatteita sovelletaan unionin ja Marokon kuningaskunnan välillä tehdyn kalastussopimuksen yhteydessä, kuten unionin tuomioistuin totesi tuomionsa Western Sahara Campaign UK 63–72 kohdassa.

293 Joka tapauksessa on niin, että kantaja esittää tämän kanneperusteen yhteydessä väitteen, joka koskee lähinnä sitä, että toimielimet ovat rikkoneet velvollisuuttaan noudattaa unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä, joka koskee sitä, miten unionin ja Marokon kuningaskunnan välisiä sopimuksia on tulkittava, kun otetaan huomioon sovellettavat kansainvälisen oikeuden säännöt, ja erityisesti velvollisuuttaan noudattaa tuomiota Western Sahara Campaign UK, ja kantaja esittää kyseisen väitteen sellaisen kanteen tueksi, jolla se vaatii kumoamaan päätöksen, joka on annettu tarkoituksessa noudattaa kyseisessä tuomiossa todettua. Näin ollen kantajalta ei

voida tässä yhteydessä evätä oikeutta kyseenalaistaa riidanalaisen päätöksen laillisuus vetoamalla tämän väitteensä yhteydessä tällaisiin luonteeltaan perustavanlaatuisiin sääntöihin, kun kyseiset säännöt sitovat unionia ja kun kyseinen päätös on annettu tarkoituksessa noudattaa unionin tuomioistuimen vahvistamaa kyseisiä sääntöjä koskevaa tulkintaa (ks. analogisesti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 292 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

294 Näin ollen kantaja voi nyt käsiteltävän kanneperusteensa yhteydessä ja sen tueksi vedota tehokkaasti tuomioon neuvosto v. Front Polisario ja tuomioon Western Sahara Campaign UK sekä unionin tuomioistuimen kyseisissä tuomioissaan vahvistamaan itsemääräämisoikeuden periaatetta ja sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatetta koskevaan tulkintaan. Tämä kanneperuste ei siis ole tehoton.

2) Kantajan nyt käsiteltävän kanneperusteensa tueksi esittämät väitteet

295 Kantaja esittää nyt käsiteltävän kanneperusteensa tueksi lähinnä kolmeosaiset perustelut, jotka koskevat ensinnäkin sitä, että unioni ja Marokon kuningaskunta eivät voi tehdä Länsi-Saharaan ja sen lähivesiin sovellettavaa sopimusta, toiseksi sitä, että neuvosto on itsemääräämisoikeuden periaatteen vastaisesti loukannut kyseisen alueen omaa ja erillistä asemaa, ja kolmanneksi sitä, että neuvosto on rikkonut vaatimusta siitä, että sopimuksen tekeminen edellyttää kyseisen alueen väestön suostumusta, koska kyseinen väestö on riidanalaisen sopimuksen kannalta kolmas osapuoli sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteessa tarkoitetulla tavalla.

i) Kolmannen kanneperusteen ensimmäinen osa, jonka mukaan unioni ja Marokon kuningaskunta eivät voi tehdä Länsi-Saharaan ja sen lähivesiin sovellettavaa sopimusta

296 Perustelujensa ensimmäisessä osassa kantaja esittää, että tuomiosta neuvosto v. Front Polisario ja tuomiosta Western Sahara Campaign UK ilmenee, että unionin ja Marokon kuningaskunnan välisen sopimuksen soveltaminen Länsi-Saharaan ja sen lähivesiin on oikeudellisesti mahdotonta erityisesti, koska sillä rikottaisiin itsemääräämisoikeuden periaatetta ja sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatetta. Erityisesti tuomion Western Sahara Campaign UK osalta kantaja väittää, että unionin tuomioistuin olisi kyseisen tuomionsa 72 kohdassa katsonut, että tällaista sopimusta ei voida tehdä, koska Marokon kuningaskunta on kiistänyt, että sitä voitaisiin missään olosuhteissa pitää muuna kuin kyseisellä alueella suvereenina valtiona. Kantajan mukaan riidanalaisen sopimuksen tarkoituksena on todellisuudessa ”pysyttää” edellä mainitussa tuomiossa mahdottomana pidetty vuoden 2006 kalastussopimuksen ja sen pöytäkirjojen de facto soveltaminen siihen osaan kyseistä aluetta, joka on kyseisen kolmannen maan hallinnassa, ja sen lähivesiin.

297 Neuvosto, jota Ranskan tasavalta, komissio ja CPMM tukevat, väittää, että edellä 296 kohdassa mainituissa tuomioissa ei ole suljettu pois mahdollisuutta soveltaa unionin ja Marokon kuningaskunnan välisiä sopimuksia Länsi-Saharaan.

298 Tältä osin on riittävää todeta, että unionin tuomioistuimet eivät ole oikeuskäytännössään, joka koskee unionin puolesta Marokon kuningaskunnan kanssa tehtyjä assosiaatiosopimukseen liittyviä sopimuksia, ottaneet kantaa oikeusriitoihin, jotka koskevat unionin ja Marokon kuningaskunnan välisiä sopimuksia, joissa on nimenomainen määräys, jolla Länsi-Sahara sisällytetään kyseisen sopimuksen alueelliseen soveltamisalaan. Siten kyseisessä oikeuskäytännössään unionin tuomioistuin ja unionin yleinen tuomioistuin ovat katsoneet vain, että sovellettavat kansainvälisen oikeuden säännöt olivat esteenä sille, että kyseisen itsehallintoa

vailla olevan alueen katsottaisiin implisiittisesti kuuluvan unionin ja Marokon kuningaskunnan välisen sopimuksen alueelliseen soveltamisalaan, vaikka kyseinen soveltamisala oli kyseisen kolmannen maan osalta nimenomaisesti rajattu siten, että se kattoi vain kyseisen kolmannen maan alueen sekä sen suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvat merialueet (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 300–304 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

299 Lisäksi kuten tänään annetun tuomion Front Polisario v. neuvosto (T-279/19) 301 ja 305 kohdassa on todettu, tuomionsa neuvosto v. Front Polisario 94–98 kohdassa unionin tuomioistuin totesi, että Wienin yleissopimuksen 29 artiklaan otettu sääntö ei ole esteenä sille, että sopimus sitoo valtiota toiseen alueeseen nähden, jos tällainen aikomus käy ilmi kyseisestä sopimuksesta.

300 On siis katsottava, että – toisin kuin kantaja väittää – riidanalaisella sopimuksella ei voida katsoa ”pysytettävän” käytäntöä, joka on kielletty oikeuskäytännössä. Yhtäältä oikeuskäytännössä ei nimittäin ole kokonaan suljettu pois sitä mahdollisuutta, että unionin ja Marokon kuningaskunnan välistä sopimusta voitaisiin laillisesti soveltaa Länsi-Saharaan ja sen lähivesiin. Toisaalta sopimuksen tällainen soveltaminen ei käsiteltävässä asiassa perustu pelkkään ”käytäntöön” vaan riidanalaisen sopimuksen nimenomaiseen sanamuotoon, joka heijastaa sopimuspuolten yhteistä tahtoa ja erityisesti unionin tahtoa (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 305 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

301 Käsiteltävässä asiassa näihin päätelmiin ei vaikuta tuomion Western Sahara Campaign UK (ks. edellä 48 kohta) 72 kohdassa todettu. Kyseisessä kohdassa unionin tuomioistuin nimittäin ainoastaan hylkäsi neuvoston ja komission tulkinnan siitä, että Länsi-Saharan lähivesien voitaisiin mahdollisesti katsoa kuuluvan Marokon kuningaskunnan lainkäyttövaltaan, koska Marokon kuningaskunta on kyseisen alueen ”de facto” hallintovallan käyttäjä tai miehitysvalta, sillä perusteella, että Marokon kuningaskunta oli ”ehdottomasti” kiistänyt olevansa Länsi-Saharan hallintovallan käyttäjä tai miehitysvalta. Kyseisessä kohdassa unionin tuomioistuin ei sen sijaan sulkenut pois sitä mahdollisuutta, että kyseiset vesialueet voitaisiin sisällyttää unionin ja Marokon kuningaskunnan väliseen kalastussopimukseen, jossa ne erotetaan nimenomaisesti kyseisen kolmannen maan suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvista vesialueista.

302 Kolmannen kanneperusteen ensimmäinen osa on näin ollen hylättävä.

303 Kanneperusteen käsittelyä on syytä jatkaa sen perustelujen kolmannesta osasta.

ii) Kolmannen kanneperusteen kolmas osa, jonka mukaan neuvosto ei ole noudattanut vaatimusta siitä, että riidanalaisen sopimuksen tekeminen edellyttää Länsi-Saharan väestön suostumusta, koska Länsi-Saharan väestö on kyseisen sopimuksen kannalta sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteessa tarkoitettu kolmas osapuoli

304 Kolmannen kanneperusteensa kolmannessa osassa kantaja riitauttaa sekä kannekirjelmässään että vastauskirjelmässään komission ja EUH:n järjestämien kuulemisten pätevyyden ja sen, että 8.10.2018 päivätyllä kertomuksella, jossa kerrotaan muun muassa kyseisten kuulemisten tuloksista, olisi merkitystä riidanalaisen päätöksen kannalta. Kantajan mukaan kyseisissä kuulemisissa ja kyseisessä kertomuksessa on nimittäin keskitytty riidanalaisen sopimuksen hyötyihin, vaikka ainoa unionin tuomioistuimen vahvistama merkityksellinen arviointiperuste on Länsi-Saharan väestön suostumus kyseisen sopimuksen tekemiseen. Kantaja toteaa lisäksi, että näiden kuulemisten, joiden osalta toimielimet tai Marokon kuningaskunta eivät kantajan mukaan olleet toimivaltaisia, tarkoituksena tai vaikutuksena ei ole voinut olla kyseisen suostumuksen saaminen,

erityisesti koska yhtäältä Länsi-Saharan väestön suostumusta kyseisen sopimuksen tekemiseen ei voida saada epämuodollisessa kuulemismenettelyssä ja koska toisaalta kuulemismenettelyssä kuultiin Marokon lain nojalla perustettuja yhteisöjä eikä siinä kuultu sitä osaa Länsi-Saharan väestöstä, joka asuu Marokon kuningaskunnan hallitseman alueen ulkopuolella. Lisäksi neuvosto on riidanalaisen päätöksen johdanto-osan 11 perustelukappaleessa muuttanut kyseisten kuulemisten luonnetta ja ulottuvuutta, kun se katsoi, että kuulemiset ilmensivät ”asianomaisten väestöryhmien” suostumusta. Nämä neuvoston toteamukset eivät kantajan mukaan sovellu yhteen tuomion neuvosto v. Front Polisario tai tuomion Western Sahara Campaign UK kanssa eivätkä erityisesti tuomion neuvosto v. Front Polisario 106 kohdan kanssa.

305 Neuvosto, Espanjan kuningaskunta, Ranskan tasavalta, komissio ja CPMM väittävät lähinnä, että kuulemiset olivat kansainvälisen oikeuden sovellettavien periaatteiden mukaisia, kun otetaan huomioon Länsi-Saharan erityistilanne, jossa Länsi-Saharan väestön suostumusta ei voida hankkia suoraan, ja toimielimillä asiassa oleva huomattava harkintavalta (ks. edellä 277–281 kohta).

306 Arvioitaessa tätä kantajan perustelujen osaa on tutkittava ensinnäkin, miten sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatetta on sovellettava käsiteltävässä asiassa, toiseksi, miten toimielimet ovat tässä tapauksessa tarkoittaneet noudattaa – lainataksemme riidanalaisen päätöksen johdanto-osan 11 perustelukappaleessa käytettyä ilmaisua – tuomiossa Western Sahara Campaign ”esitettyjä seikkoja”, ja kolmanneksi, ovatko edellä 304 kohdassa esitetyt kantajan väitteet perusteltuja.

– *Sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteen soveltaminen käsiteltävässä asiassa*

307 Aluksi on muistutettava, että – toisin kuin CPMM väittävät ja kuten tuomion neuvosto v. Front Polisario 100–107 kohdasta sekä tuomion Western Sahara Campaign UK 63, 69, 71 ja 72 kohdasta ilmenee – käsiteltävässä asiassa on sovellettava sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatetta. Erityisesti se väitetty seikka, että kun otetaan huomioon Marokon kuningaskunnan Länsi-Saharaa koskeva kanta, Marokon kuningaskunnan tarkoituksena ei ole ollut antaa oikeuksia tai asettaa velvoitteita tämän alueen väestölle, ei mitenkään vaikuta siihen, onko kyseistä periaatetta sovellettava, kun unionin tuomioistuimet tulkitsevat riidanalaisen sopimuksen kaltaista unionin ja Marokon kuningaskunnan välistä sopimusta, jota sovelletaan Länsi-Saharaan ja sen lähivesiin, kansainvälisen oikeuden perusteella (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 310 kohta).

308 Siihen, että asiassa voidaan soveltaa sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatetta, eivät myöskään vaikuta komission alustavat huomautukset, jotka koskevat sitä, että kansainvälisessä oikeudessa ei väitetysti ole ratkaistu itsehallintoa vailla olevan alueen ja sen lähivesien välistä suhdetta, eivätkä erityisesti komission väitteet siitä, että merioikeusyleissopimuksessa ja erityisesti Yhdistyneiden kansakuntien III merioikeuskonferenssin päätösasiakirjan liitteenä olevassa III päätöslauselmassa ei viitata suostumuksen käsitteeseen.

309 On nimittäin riittävää muistuttaa, että – kuten edellä 233 kohdassa todettiin – merioikeusyleissopimuksessa ja tämän yleissopimuksen määräyksissä, sellaisina kuin muun muassa unionin tuomioistuin on niitä tulkinnut (ks. edellä 221–232 kohta), vahvistetuista tapaoikeuden periaatteista on katsottava, että merioikeusyleissopimuksessa vahvistettuja rantavaltioiden oikeuksia ja erityisesti tässä yleissopimuksessa määritellyillä alueilla sijaitsevien kalavarojen hyödyntämistä koskevia oikeuksia voidaan käyttää sellaisten itsehallintoa vailla olevien alueiden, joilla – kuten Länsi-Saharalla – on merenrannikko, väestöjen hyväksi. Jotta

kolmannet maat voivat käyttää kyseisen väestön oikeuksia kyseisen väestön hyväksi, itsemääräämisoikeuden periaatteen ja sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteen nojalla edellytetään kuitenkin, että kyseinen väestö on antanut suostumuksensa siihen, että kyseinen kolmas maa käyttää kyseisiä oikeuksia. Joka tapauksessa on niin, kuten tässä tuomiossa on toistuvasti todettu, että riidanalaista sopimusta sovelletaan paitsi kyseisen alueen lähivesiin myös sen maalla sijaitsevaan osaan.

310 Seuraavaksi on todettava, että kun unionin tuomioistuin tai YK:n elimet eivät ole ottaneet kantaa edellytyksiin, jotka koskevat sitä, miten Länsi-Saharan väestö antaa suostumuksensa, on muistutettava, että yleiseen kansainväliseen oikeuteen kuuluvan sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteen nojalla, josta Wienin yleissopimuksen 34 artiklassa mainittu sääntö on erityinen ilmaisu, sopimuksesta ei saa olla haittaa tai etua kolmansille ilman niiden suostumusta (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 311–313 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

311 Tältä osin Wienin yleissopimuksen 35 ja 36 artiklassa määrätystä voidaan päätellä, että Länsi-Saharan väestön voidaan olettaa antaneen suostumuksensa riidanalaiseen sopimukseen, jollei se toisin ilmoita, vain, jos kyseisen sopimuksen osapuolet ovat tarkoittaneet antaa sille oikeuksia, ja että kyseisen väestön suostumuksen on sitä vastoin oltava nimenomainen, jos kyseisten osapuolten tarkoituksena on asettaa sille velvoitteita. Paitsi, että Wienin yleissopimukseen otettuja valtiosopimuksia koskevia periaatteita voidaan soveltaa muihin kansainvälisen oikeuden subjekteihin, tuomion neuvosto v. Front Polisario 106 kohdasta ei nimittäin ilmene, että käsite ”kolmas osapuoli”, jota unionin tuomioistuin sovelsi kyseiseen väestöön, ja Wienin yleissopimuksessa tarkoitettu käsite ”kolmas valtio” eroaisivat sisällöllisesti toisistaan (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 314–317 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

312 Vaikka käsiteltävässä asiassa kantaja on kieltäytynyt osallistumasta komission ja EUH:n ennen riidanalaisen sopimuksen tekemistä järjestämiin kuulemisiin, on todettava, että riidanalaisella sopimuksella ei myönnetä Länsi-Saharan väestölle mitään oikeuksia sopimuksen kannalta kolmantena osapuolena ja että Länsi-Saharan väestön suostumusta ei siis voida olettaa annetuksi Wienin yleissopimuksen 36 artiklan 1 kappaleessa ilmaistun periaatteen mukaisesti (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 318 ja 323 kohta).

313 Yhtäältä kalastussopimuksen nojalla Länsi-Saharan lähivesiä koskevat kalastusoikeudet nimittäin myönnetään unionille ja sen jäsenvaltioille. Lisäksi Marokon viranomaiset hallinnoivat kalastustoimintaa näillä vesialueilla erityisesti määrittelemällä kyseisiin vesialueisiin sovellettavat kalastuksenhoitoalueet kalastussopimuksen 6 artiklan 1 kohdassa määrätyllä tavalla kansallisten lakiensa ja määräystensä mukaisesti.

314 Toisaalta, kuten edellä 215 kohdassa on muistutettu, taloudellisen korvauksen eri osatekijät maksetaan Marokon viranomaisille, kuten täytäntöönpanopöytäkirjan 4 artiklan 4 kohdasta ja 8 artiklan 3 kohdasta sekä tämän pöytäkirjan liitteessä olevan I luvun E kohdasta ilmenee. Lisäksi täytäntöönpanopöytäkirjan 4 artiklan 2 kohdan ja 6–8 artiklan mukaan Marokon kuningaskunnan viranomaiset jakavat kyseisen korvauksen kalastussopimuksen 13 artiklassa perustetun sekakomitean, joka muodostuu kyseisen kolmannen maan ja unionin edustajista, valvonnassa tasapuolisen maantieteellisen ja sosiaalisen jakautumisen periaatteen, josta määrätään saman sopimuksen 12 artiklan 4 kohdassa, mukaisesti.

315 Kuten kirjeenvaihdosta ilmenee (ks. edellä 70 kohta), Marokon kuningaskunta huolehtii näistä tehtävistään seuraavan oman kantansa perusteella: ”Saharan alue on olennainen osa Marokon kansallista aluetta, jolla Marokko käyttää täysimääräisesti itsemääräämisoikeuttaan muiden kansallisten alueidensa tapaan”.

316 Tältä osin voidaan muun muassa todeta, että kalastussopimuksen tai täytäntöönpanopöytäkirjan määräyksistä tai sen liitteistä ja lisäyksistä ei ilmene, että taloudellisen korvauksen tasapuolista maantieteellistä ja sosiaalista jakautumista koskevaa periaatetta sovellettaisiin eri tavoin Länsi-Saharan alueella ja assosiaatiosopimuksen 94 artiklassa tarkoitetulla Marokon alueella.

317 Marokon kuningaskunta ei siis huolehdi riidanalaisen sopimuksen mukaisista tehtävistään tai käytä sopimukseen perustuvaa toimivaltaansa Länsi-Saharan alueen ja sen lähivesien osalta tarkoituksessa käyttää kyseisen alueen väestön oikeuksia kyseisen väestön hyväksi. Kuten sen kirjeenvaihdossa ilmaisemasta kannasta ilmenee ja kuten CPMM muutenkin muistuttavat (ks. edellä 307 kohta), Marokon kuningaskunta ei aio tunnustaa kyseiselle väestölle oikeuksia siltä osin kuin on kyse Länsi-Saharan lähivesien kalavarojen hyödyntämisestä tai kalavarojen hyödyntämisestä aiheutuvien hyötyjen jakamisesta. Lisäksi kyseiselle alueelle sijoittautuneille toimijoille sopimuksen perusteella mahdollisesti myönnettävät oikeudet kohdistuvat yksityisiin eivätkä sopimuksen kannalta kolmanteen oikeussubjektiin, jonka suostumusta sopimuksen tekeminen edellyttää. Hyödyt, joita kyseisestä sopimuksesta voi koitua tämän alueen väestöryhmille, ovat puolestaan ainoastaan sosioekonomisia ja sitä paitsi välillisiä eikä niitä voida rinnastaa oikeuksiin (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 320 ja 321 kohta).

318 Sikäli kuin riidanalaisella sopimuksella annetaan sopimuksen toiselle osapuolelle kolmannen osapuolen aluetta koskeva toimivalta, jota kyseinen kolmas osapuoli ei siis voi oikeudellisesti itse käyttää tai jonka käyttöä se ei voi tarvittaessa siirtää, riidanalaisella sopimuksella asetetaan sen sijaan kyseiselle kolmannelle osapuolelle – kuten kantaja korostaa – velvoite, ja näin on siitä neuvoston väittämästä seikasta huolimatta, että tässä vaiheessa kyseinen kolmas osapuoli ei voi käyttää tätä toimivaltaa itse tai edustajansa välityksellä. Kyseisen kolmannen osapuolen suostumus kyseiseen sopimukseen on siis ilmaistava nimenomaisesti (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 322 ja 323 kohta).

319 Lopuksi Wienin yleissopimuksen 34–36 artiklassa käytetyn ja tuomion neuvosto v. Front Polisario 106 kohdassa tarkoitetun suostumuksen käsitteen sisällöstä ja ulottuvuudesta on muistutettava, että – kuten Wienin yleissopimuksen johdanto-osan kolmannessa kappaleessa todetaan – vapaata suostumusta koskevaa periaatetta on pidettävä ”yleismaailmallisesti hyväksyttynä” periaatteena, jolla on keskeinen rooli valtiosopimusoikeudessa. Lisäksi on todettava, että kun kansainvälisen oikeuden säännöllä pannaan täytäntöön vapaan suostumuksen periaate, tämä sääntö merkitsee ensinnäkin sitä, että toimi, jonka toteuttaminen edellyttää sen osapuolen tai kolmannen osapuolen suostumusta, ei ole pätevä, jos suostumusta ei ole annettu, toiseksi, että kyseinen suostumus on pätevä vain, jos se on ”vapaa ja todellinen” tahdonilmaisu, ja kolmanneksi, että kyseiseen toimeen voidaan vedota sellaista osapuolta tai kolmatta osapuolta vastaan, joka on antanut siihen pätevästi suostumuksensa (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 324 ja 325 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

320 On siis katsottava, että tuomion neuvosto v. Front Polisario 106 kohdassa tarkoitetun Länsi-Saharan väestön suostumuksen, jonka se mahdollisesti antaa riidanalaisen sopimuksen kannalta kolmantena osapuolena, on lähtökohtaisesti täytettävä edellä 319 kohdassa mainitut vaatimukset ja sillä on oltava samassa kohdassa mainitut oikeusvaikutukset (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 326 kohta).

321 Seuraavaksi on arvioitava näiden seikkojen valossa niitä neuvoston ja komission konkreettisia toimia, joilla ne pyrkivät noudattamaan unionin tuomioistuimen sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteesta johtamia vaatimuksia.

– Kuulemiset, jotka neuvosto ja komissio järjestivät tarkoituksessa noudattaa tuomiossa neuvosto v. Front Polisario ja tuomiossa Western Sahara Campaign UK omaksuttua tulkintaa sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteesta

322 Ensinnäkin on muistutettava, että neuvosto on todennut riidanalaisen päätöksen johdanto-osan 11 perustelukappaleessa, että ”komissio on yhdessä [EUH:n] kanssa toteuttanut kaikki tässä yhteydessä kohtuulliset ja toteuttamiskelpoiset toimenpiteet, jotta asianomai[set] väestö[ryhmät] voitaisiin ottaa asianmukaisesti mukaan toimintaan ja varmistaa [niiden] suostumus.” Lisäksi neuvosto on todennut kyseisessä perustelukappaleessa, että ”Länsi-Saharassa ja Marokon kuningaskunnassa on järjestetty laajoja kuulemisia, ja kuulemisiin osallistuneet sosioekonomiset ja poliittiset toimijat kannattivat selkeästi [riidanalaisen] sopimuksen tekemistä”, mutta ”[kantaja] ja eräät muut osapuolet eivät – – suostuneet osallistumaan kuulemisprosessiin”. Kuten mainituista toteamuksista ilmenee, neuvoston mukaan kyseisen kuulemismenettelyn avulla unioni on voinut noudattaa tuomiossa neuvosto v. Front Polisario ja tuomiossa Western Sahara Campaign UK – ja erityisesti ensin mainitun tuomion 106 kohdassa – ”esitettyjä seikkoja”.

323 Toiseksi on todettava, että – kuten neuvoston vastinekirjelmästä ja sen tueksi esitetyistä asiakirjoista ilmenee – 16.4.2018 annetussa päätöksessään, jolla neuvosto antoi komissiolle luvan aloittaa neuvottelut kalastusta koskevan kumppanuussopimuksen muuttamisesta ja kyseisen sopimuksen täytäntöönpanoa koskevan pöytäkirjan tekemisestä Marokon kuningaskunnan kanssa, neuvosto ohjeisti komissiota neuvotteluissa. Kyseisten ohjeiden mukaan komission oli muun muassa yhtäältä ”[arvioitava riidanalaisen] sopimuksen mahdollisia vaikutuksia ja erityisesti asianomaisille väestöryhmille koituvia hyötyjä ja kyseisten alueiden luonnonvarojen käyttöä” ja toisaalta ”huolehdittava unionin tuomioistuimen tätä koskevien tuomioiden mukaisesti siitä, että kun komissio ehdottaa sopimuksen allekirjoittamista ja tekemistä, väestöryhmät, joita sopimus koskee, ovat päässeet osallistumaan riittävällä tavalla.”

324 Kolmanneksi on todettava, että 8.10.2018 päivätyssä kertomuksessaan komissio on todennut jälkimmäisestä edellä 323 kohdassa mainituista ohjeista seuraavaa:

”Koska käytettävissä ei ollut mitään toteuttamiskelpoista vaihtoehtoa, jonka mukaisesti Länsi-Saharan väestöä olisi ollut mahdollista kuulla suoraan, – – komission yksiköt ja [EUH] ovat kuulleet suurta joukkoa Länsi-Saharan kansalaisyhteiskuntaa edustavia järjestöjä, parlamentin jäseniä, talouden toimijoita ja – – järjestöjä – –

Kuulemisessa keskityttiin päätavoitteeseen vaihtaa näkemyksiä ja huomautuksia siitä, mitä etua Länsi-Saharan väestöryhmille ja alueen taloudelle mahdollisesti voisi olla siitä, että [riidanalainen sopimus] tehdään.

Vaikka EUH ja komissio kutsuivat [kantajan] kuulemistilaisuuteen Brysselissä, ne eivät saaneet positiivista vastausta – –. Vastaavasti myös kansalaisjärjestöjä, jotka ilmaisivat vastustavansa [riidanalaisen sopimuksen] soveltamisalan ulottamista Länsi-Saharan lähivesiin, kutsuttiin kuultavaksi Brysseliin, mutta yksikään niistä ei hyväksynyt kutsua.

Lisäksi Marokon viranomaiset kuulivat itse kansallisia, alueellisia ja ammattielimiä, joita [riidanalainen sopimus] koskee."

325 Komissio totesi 8.10.2018 päivätyssä kertomuksessaan nimittäin seuraavaa:

"Tämän kolminaisen lähestymistavan tarkoituksena oli olla mahdollisimman inklusiivinen, asioihin pureutuva ja uskottava poliittisesti ja oikeudellisesti äärimmäisen monimutkaisessa asiayhteydessä.

Alusta alkaen on todettu, että kuulemismenettelyn tarkoituksena ei ollut määritellä Länsi-Saharan alueen lopullista poliittista ja valtiosääntöasemaa vaan selvittää, kannattivatko väestöryhmät, joita sopimus koskee, [vuoden 2006 kalastussopimuksen] soveltamisalan ulottamista kattamaan Länsi-Saharan lähivedet."

326 Neljänneksi on todettava, että 8.10.2018 päivätyssä kertomuksessaan komissio tekee päätelmät kuulemisista ja toteaa, että "[kuulemisten ensimmäisessä osassa] eli Marokon viranomaisten järjestämässä kuulemismenettelyssä todettiin, että uuden kestävää kalastusta koskevan kumppanuussopimuksen tukemisesta oli laaja konsensus, mukaan lukien siltä osin kuin sopimus ulotettaisiin koskemaan Länsi-Saharan alueen lähivesiä" ja että "myös EUH:n ja komission kuulemisten perusteella voitiin todeta, että [riidanalaisen sopimuksen] ulottamista koskemaan Länsi-Saharan lähivesiä kannatettiin hyvin laajasti". Komissio toteaa lisäksi, että "[kantaja] ja lukuisat muut kantajaa pitkälti tukevat toimijat ovat kieltäytyneet osallistumasta kuulemismenettelyyn esittämättä väitteitä [riidanalaisen sopimuksen] tekemistä vastaan", ja katsoo, että "tämä kieltäytyminen vaikuttaa liittyvän luonteeltaan poliittisiin varauksiin[, jotka liittyvät] Länsi-Saharan lopulliseen asemaan".

327 Kuten komissio esittää väliintulokirjelmässään, EUH ja komissio katsoivat siis, että "niiden soveltaman poliittisen neutraliteetin ja puuttumattomuuden periaatteen nojalla [EUH:n ja komission] oli toteutettava mahdollisimman 'inklusiivinen' kuulemismenettely valitsematta puolta" "Marokon [kuningaskunnan] ja kantajan välisessä legitimiteettikonfliktissa". Koska "molemmat YK:n johtaman prosessin osapuolet [Marokon kuningaskunta ja kantaja] väittävät edustavansa yksin väestöryhmiä, joita sopimus koskee," EUH ja komissio katsoivat, että "jos unioni valitsisi [toisen osapuolen] tulkinnan, merkitsisi se väistämättä, että unioni valitsee puolensa poliittisessa riidassa" ja että "[kantajan] tunnustaminen ainoaksi keskustelukumppaniksi olisi ristiriidassa unionin yleisen lähestymistavan kanssa, sillä unioni ei ole koskaan tunnustanut kyseistä järjestöä muuten kuin yhdeksi YK:n johtaman prosessin 'osapuoleksi'". Komissio ja EUH ottivat siis lähtökohdakseen, että "legitimiteetti ei kuulu selvästi kummallekaan näistä osapuolista", ja päättivät "kuulla laajempaa joukkoa kuin jommankumman osapuolen ehdottamia keskustelukumppaneja ulottamalla kuulemismenettelyn koskemaan mahdollisuuksien rajoissa kansalaisyhteiskuntaa, joita sopimukset koskevat, ja sen edustajia".

328 Tältä osin edellä esitetystä voidaan päätellä aluksi, että toimielimet ovat katsoneet, että Länsi-Saharan alueen erityistilanteessa ei ole käytännössä mahdollista hankkia kyseisen alueen väestön, joka on sopimuksen kannalta kolmas osapuoli, suostumusta suoraan kyseiseltä väestöltä tai yksinomaan kantajan välityksellä, vaan ne ovat sitä vastoin katsoneet, että kuulemalla

”asianomaisia väestöryhmiä”, jotta ne antaisivat ”suostumuksensa” sopimukseen tekemiseen, tässä erityistilanteessa voitiin noudattaa mahdollisen rajoissa erityisesti tuomion neuvosto v. Front Polisario 106 kohdasta ilmeneviä vaatimuksia (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 336 kohta).

329 Tämän jälkeen voidaan päätellä, että toimielimet tarkoittavat käsitteellään ”asianomaiset väestöryhmät” lähinnä Länsi-Saharan alueella tällä hetkellä asuvia väestöryhmiä riippumatta siitä, edustavatko nämä väestöryhmät Länsi-Saharan kansaa vai eivät, tämän kuitenkaan estämättä sitä, että ”[toimielimet kuulisivat] Länsi-Saharan ulkopuolella asuvia [Sahrawi-kansan jäseniä] (pakolaisia)”, millä perusteella – komission mukaan – toimielimet ovat kuulleet myös kantajaa yhtenä osapuolena. Asianomaisten väestöryhmien käsite eroaa siten käsitteestä ”Länsi-Saharan väestö” yhtäältä siltä osin kuin se voi kattaa kaikki paikalliset väestöt, joihin riidanalaisen sopimuksen soveltaminen Länsi-Saharaan voi vaikuttaa joko myönteisesti tai kielteisesti, ja toisaalta siltä osin kuin sillä ei ole Länsi-Saharan väestön käsitteen poliittista merkitystä, joka perustuu muun muassa kyseisellä väestöllä olevaan itsemääräämisoikeuteen (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 337 kohta).

330 Lopuksi voidaan päätellä, kuten kantaja on lähinnä todennut, että komission ja EUH:n järjestämät kuulemiset perustuvat lähestymistapaan, joka rinnastuu SEU 11 artiklan 3 kohdan ja toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen soveltamisesta tehdyssä EUT-sopimuksen pöytäkirjassa N:o 2 olevan 2 artiklan mukaiseen lähestymistapaan, jossa komission on kuultava laajasti asianomaisia osapuolia erityisesti ennen kuin se tekee ehdotuksen lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi. Kuten kantajan toimittamista eri kalastussopimusten tekemistä unionin puolesta koskevien ehdotusten otteista ilmenee, komissio on lisäksi alkanut soveltaa tätä käytäntöä systemaattisesti kalastussopimusten yhteydessä (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 338 kohta).

331 Lähtökohtaisesti tämä lähestymistapa merkitsee kuitenkin ainoastaan, että asiassa kuullaan eri asianomaisten kannat ja että ne on otettava huomioon erityisesti, kun suunniteltu säädös hyväksytään, mutta tällä huomioon ottamisella ei ole oikeusvaikutuksia, jotka voitaisiin rinnastaa oikeusvaikutukseen, joka tällaisen toimen antamiseksi edellytetyllä kolmannen osapuolen suostumuksella on. Näin ollen riidanalaisen päätöksen johdanto-osan 11 perustelukappaleessa käytettyä ilmaisua ”asianomaisten väestöryhmien suostumus” ei voida tulkita siten, että sillä olisi edellä 319 kohdassa tarkoitettu suostumuksen käsitteen oikeudellinen sisältö. Kuten erityisesti 8.10.2018 päivätyn kertomuksen päätelmistä ilmenee, riidanalaisessa päätöksessä tarkoitetun suostumuksen käsitteen on tässä erityisessä asiayhteydessä katsottava viittaavan ainoastaan niiden elinten ja järjestöjen enemmistön kannattamaan puoltavaan kantaan, joiden komissio ja EUH katsoivat edustavan kyseisiä väestöryhmiä ja joita sekä edellä mainitut toimielimet että Marokon kuningaskunta kuulivat. Tämän kannan ei sellaisenaan voida katsoa olevan edellytys sille, että riidanalainen sopimus ja riidanalainen päätös ovat päteviä, eikä sen voida katsoa sitovan kyseisiä elimiä ja järjestöjä tai itse kyseisiä ”asianomaisia väestöryhmiä” siten, että sopimukseen voitaisiin vedota niitä vastaan (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 339 ja 340 kohta).

332 Nyt käsiteltävää kantajan perustelujen osaa arvioitaessa on ratkaistava, soveltuuko riidanalaisessa päätöksessä suostumuksen käsitteelle annettu erityinen merkitys, sellaisena kuin se on määritelty edellä 331 kohdassa, yhteen sen sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatetta koskevan tulkinnan kanssa, jonka unionin tuomioistuin on vahvistanut.

– Kysymys siitä, soveltuuko riidanalaisessa päätöksessä suostumuksen käsitteelle annettu erityinen merkitys yhteen sen sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatetta koskevan tulkinnan kanssa, jonka unionin tuomioistuin on vahvistanut tuomiossaan neuvosto v. Front Polisario ja tuomiossaan Western Sahara Campaign UK

333 Kolmannen kanneperusteen tämän osan yhteydessä tulee esiin lähinnä kysymys siitä, onko neuvosto voinut Länsi-Saharan erityistilanteen perusteella käyttää harkintavaltaansa ja tulkita vaatimusta siitä, että riidanalaisen sopimuksen tekeminen edellyttää Länsi-Saharan väestön suostumusta, siten, että tämä vaatimus merkitsee ainoastaan sitä, että unionin on kuultava ”asianomaisilta väestöryhmiltä” puoltava kanta, jota niiden enemmistö kannattaa.

334 Tältä osin on ensinnäkin muistutettava, että vaikka oikeuskäytännössä on tunnustettu toimielinten laaja harkintavalta ulkosuhteiden ja kalastuspolitiikan kaltaisilla aloilla, joilla on arvioitava monitahoisesti erityisesti poliittisia ja taloudellisia tilanteita, ilmeistä arviointivirhettä koskeva tuomioistuinten harjoittama valvonta edellyttää, että unionin toimielimet kyseisen toimen laatijoina kykenevät osoittamaan unionin tuomioistuimissa, että ne ovat antaneet toimen käyttäen tosiasiallisesti niille annettua harkintavaltaa, mikä edellyttää kaikkien sen tilanteen kannalta merkityksellisten seikkojen ja olosuhteiden huomioon ottamista, joita toimella aiottiin säännellä. Lisäksi toimielinten harkintavaltaa voi rajoittaa myös edellä mainituilla aloilla oikeudellinen käsite, jolla otetaan käyttöön objektiiviset kriteerit (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 342–347 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

335 Nyt käsiteltävässä asiassa on niin, että selkeät, täsmälliset ja ehdottomat velvoitteet, jotka unionin tuomioistuin on johtanut itsemääräämisoikeuden periaatteesta ja sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteesta tällaisten sopimusten yhteydessä, rajoittavat oikeudellisesti neuvoston harkintavaltaa tehdä Marokon kuningaskunnan kanssa sopimus, jota sovelletaan nimenomaisesti Länsi-Saharaan ja sen lähivesiin. Erityisesti siitä vaatimuksesta, että tällaisen sopimuksen tekeminen edellyttää kyseisen alueen väestön suostumusta, on todettava, että neuvosto saattoi tosin arvioida, tuliko kyseisen suostumuksen antamiseen sovellettavia menettelyjä mukauttaa, kun otetaan huomioon kyseisen alueen nykytilanne, ja täyttyivätkö asiassa edellytykset sille, että voitiin katsoa, että suostumus oli annettu. Neuvosto ei kuitenkaan voinut kyseistä vaatimusta loukkaamatta päättää, voitiinko kyseinen suostumus jättää hankkimatta (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 348 ja 349 kohta).

336 Toiseksi edellä 238 kohdassa on kuvattu Länsi-Saharan erityistilannetta ja muun muassa itsemääräämisprosessin osapuolten eli Marokon kuningaskunnan ja kantajan välillä vallitsevaa ”legitimiteettikonfliktia”. On erityisesti todettava, että kyseiset osapuolet eivät ole toistaiseksi tehneet sopimusta, jolla yksi niistä olisi suostunut siihen, että toinen osapuoli käyttää kyseisen itsehallintoa vailla olevan alueen hyväksi toimivaltaa, jota kyseiseen alueeseen sovellettava unionin kanssa tehty kansainvälinen sopimus edellyttää muun muassa kyseisen alueen lähivesillä sijaitsevien kalavarojen hallinnan osalta (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 350 ja 351 kohta).

337 Kuten riidanalaisen päätöksen johdanto-osan viidennestä ja kymmenennestä perustelukappaleesta ilmenee (ks. edellä 60 kohta), tältä osin neuvosto on katsonut, että uuden kalastussopimuksen tekeminen Marokon kuningaskunnan kanssa oli ainoa keino varmistaa yhtäältä, että unionin kalastusalukset voisivat jatkaa kalastustoimintaansa Länsi-Saharan lähivesillä, ja toisaalta, että kyseinen alue ja sen väestöryhmät voisivat jatkossakin hyötyä alakohtaisesta tuesta, jota maksetaan sopimuksen perusteella, sekä taata kyseisten vesialueiden kalavarojen kestävä hyödyntäminen. Kuten neuvoston ja komission väitteistä voidaan päätellä, ne

katsovat nimittäin, että – toisin kuin kantaja – tämä kolmas maa voi käyttää sopimuksen edellyttämää toimivaltaa (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 352 kohta).

338 Kuten edellä 328 kohdasta ilmenee, toimielimet ovat kuitenkin myös katsoneet, että Länsi-Saharan erityistilanteessa ne eivät voineet käytännössä hankkia kyseisen alueen väestön, joka on riidanalaisen sopimuksen kannalta kolmas osapuoli, suostumusta suoraan tai kantajan välityksellä ja että niiden oli toteutettava mahdollisimman ”inklusiivinen” paikallisten väestöryhmien kuulemismenettely, jotta ne eivät puuttuisi kantajan ja Marokon kuningaskunnan väliseen legitimiteettikonfliktiin (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 353 kohta).

339 On kuitenkin todettava, että Länsi-Saharan erityistilannetta koskevia eri seikkoja, joihin neuvosto ja komissio ovat vedonneet edellä 338 kohdassa tarkoitetun päätöksen perusteluina, ei voida pitää pätevinä perusteluina tällaiselle päätökselle.

340 Ensinnäkin neuvoston ja komission väite, jonka mukaan suostumusta koskevaa vaatimusta ei voida soveltaa samalla tavalla valtioon ja itsehallintoa vailla olevaan alueeseen, on hylättävä jo aiemmin edellä 311 kohdassa esitetyillä perusteilla.

341 Toiseksi CPMM:n väite, jonka mukaan asianomaiset väestöryhmät olisivat implisiittisesti antaneet suostumuksensa riidanalaisella sopimuksella myönnettyihin oikeuksiin, koska ne ovat saaneet Länsi-Saharaan de facto sovellettua taloudellista korvausta jo useiden vuosien ajan, on joka tapauksessa hylättävä edellä 312–317 kohdassa esitetyillä perusteilla.

342 Kolmanneksi neuvoston ja komission väitteistä, jotka koskevat Länsi-Saharan väestön jäsenten tunnistamisen vaikeutta, on todettava yhtäältä kantajan tavoin, että itsemääräämisoikeus on kollektiivinen oikeus, ja YK:n elimet ovat tunnustaneet, että Länsi-Saharan väestöllä on tämä oikeus, ja siten myös, että Länsi-Saharan kansa on olemassa, riippumatta siitä, keiden on katsottava kuuluvan Länsi-Saharan kansaan ja kuinka suuri kyseinen kansa on. Toisaalta tuomion neuvosto v. Front Polisario 106 kohdasta on katsottava, että unionin tuomioistuin on implisiittisesti katsonut, että Länsi-Saharan väestö on itsenäinen oikeussubjekti, joka voi ilmaista suostumuksensa kansainvälisen sopimuksen tekemiseen riippumatta siitä, miten sen jäsenet tunnistetaan. Näin ollen itsemääräämisoikeuden periaatteen tai sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteen, sellaisina kuin unionin tuomioistuin niitä on tulkinnut, perusteella ei voida katsoa, että kyseisen väestön suostumus olisi välttämättä hankittava kuulemalla sen jäseniä suoraan. Vaikeus, johon toimielimet ovat vedonneet, ei siis voi sellaisenaan olla esteenä kyseisen suostumuksen ilmaisemiselle (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 357 kohta).

343 Neljänneksi siitä, että unionin on vältettävä puuttumista kantajan ja Marokon kuningaskunnan väliseen Länsi-Saharaa koskevaan ”legitimiteettikonfliktiin”, mihin neuvosto, komissio ja Ranskan tasavalta ovat vedonneet, on riittävää todeta, että koska kansainvälisen oikeuden ja unionin tuomioistuimen siitä omaksuman tulkinnan mukaan unioni ei voi tunnustaa Marokon kuningaskunnan Länsi-Saharaa koskevia aluevaatimuksia, toimielimet eivät voi vedota vaaraan siitä, että unioni puuttuisi kantajan ja mainitun kolmannen maan väliseen, kyseisiä aluevaatimuksia koskevaan riitaan, perusteluna sille, että ne jättävät toteuttamatta asianmukaiset toimet varmistuakseen siitä, että sopimuksen tekemiseen on Länsi-Saharan väestön suostumus (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 358 kohta).

344 Viidenneksi on hylättävä neuvoston väite siitä, että Länsi-Sahara on tässä vaiheessa itsehallintoa vailla oleva alue ja että se ei näin ollen voi ilmaista suostumustaan itsenäisen valtion tapaan. Yhtäältä tämä väite nimittäin perustuu viime kädessä virheelliseen olettamukseen siitä, että Länsi-Saharan väestöllä ei olisi jo itsemääräämisoikeutta, koska kyseisen alueen lopullista asemaa koskeva prosessi ei ole päättynyt, mikä olettamus ei sovi yhteen sen kanssa, että – kuten unionin tuomioistuin on todennut tuomiossaan neuvosto v. Front Polisario – YK:n elimet ovat tunnustaneet kyseisen väestön itsemääräämisoikeuden. Toisaalta siitä, että kantaja tai sen edustama väestö eivät väitetysti voi tehdä kalastussopimusta tai käyttää toimivaltaa, jota tällaisen sopimuksen tekeminen edellyttää, on todettava, että sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteesta, sellaisena kuin unionin tuomioistuin on sitä tulkinnut, ei voida päätellä, että tällaisen kolmannen osapuolen suostumus olisi välttämättä hankittava niin ikään valtiosopimuksella (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 295 ja 359–361 kohta).

345 Kuudenneksi se, että toimielimet pitävät Marokon kuningaskuntaa Länsi-Saharan ”de facto hallintovallan käyttäjänä”, ei ole seikka, jonka perusteella voitaisiin katsoa, että riidanalaisen sopimuksen tekeminen ei edellytä kyseisen alueen väestön suostumusta. Koska Marokon kuningaskunta nimittäin omalta osaltaan kiistää käyttävänsä tällaista toimivaltaa ja väittää kyseisen alueen kuuluvan sen suvereniteettiin, Marokon kuningaskunnan kanta ei sovi yhteen hallintovallan käyttäjän aseman kanssa. Muutenkin on niin, että vaikka katsottaisiin, että Marokon kuningaskunta on Länsi-Saharan ”de facto” hallintovallan käyttäjä, tämä ei voi merkitä, että riidanalaisen sopimuksen tekeminen ei edellyttäisi Länsi-Saharan väestön suostumusta, kun otetaan huomioon itsemääräämisoikeuden periaate ja sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaate (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 362 ja 363 kohta).

346 Seitsemänneksi kantajan asiavaltuutta tarkasteltaessa on todettu yhtäältä, että kantajan osallistuminen Länsi-Saharan itsemääräämisprosessiin ei merkitse, etteikö se voisi edustaa Länsi-Saharan väestöä unionin ja Marokon kuningaskunnan välisen sopimuksen yhteydessä, eikä oikeudenkäyntiasiakirjoista toisaalta ilmene, että YK:n elimet olisivat tunnustaneet kantajan lisäksi muita järjestöjä, jotka edustavat kyseessä olevaa väestöä (ks. edellä 241 ja 243 kohta). Näin ollen Länsi-Saharan väestön suostumusta ei ollut mahdotonta saada kantajan välityksellä. Neuvoston ja komission väite, jonka mukaan tällaisella tulkinnalla tälle järjestölle annetaan riidanalaisen sopimuksen soveltamista kyseiseen alueeseen ja sen lähivesiin koskeva ”veto-oikeus”, on hylättävä. Tältä osin on nimittäin riittävää muistuttaa, että – kuten edellä 335 kohdassa on todettu – neuvosto ei voinut päättää, voitiinko riidanalainen sopimus tehdä Länsi-Saharan väestön suostumusta hankkimatta. Näin ollen sillä väitetyllä seikalla, että kantajan toimivalta ilmaista tämä suostumus antaa sille sopimuksen tekemistä koskevan ”veto-oikeuden”, ei voida perustella tällaista päätöstä (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 364 kohta).

347 Tästä seuraa, että Länsi-Saharan erityistilanteeseen liittyvät seikat, joihin neuvosto ja komissio vetoavat, eivät ole seikkoja, joiden perusteella voitaisiin katsoa, että Länsi-Saharan väestölle, joka on sopimuksen kannalta kolmas osapuoli, ei ole annettava tilaisuutta ilmaista suostumuksensa sopimuksen tekemiseen.

348 Kolmanneksi on niin, kuten edellä 331 kohdassa on todettu, että komission ja EUH:n järjestämien kuulemisten tarkoituksena oli ainoastaan kuulla ”asianomaisten väestöryhmien” kanta riidanalaiseen sopimukseen eikä saada Länsi-Saharan väestön suostumus siihen. Kuten kantaja perustellusti väittää, näiden kuulemisten ei näin ollen voida katsoa olevan niiden vaatimusten

mukaisia, jotka unionin tuomioistuin on johtanut itsemääräämisoikeuden periaatteesta ja sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteesta (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 366 kohta).

349 Neuvoston, jota Espanjan kuningaskunta, Ranskan tasavalta, komissio ja CPMM tukevat, väitteillä, joiden mukaan kyseisillä kuulemisilla täytettiin kansainvälisen oikeuden merkityksellisten periaatteiden mukaiset vaatimukset, ei voida kyseenalaistaa tätä päätelmää.

350 Tältä osin neuvosto väittää yhtäältä, että unionin toteuttamalla kuulemisella täytettiin kansainvälisen oikeuden merkityksellisten periaatteiden mukaiset vaatimukset, koska niissä kuultiin asianomaisia väestöryhmiä edustavia elimiä ja koska niiden tarkoituksena oli suostumuksen saaminen. Neuvosto johtaa nämä kriteerit erityisesti 27.6.1989 Genevessä hyväksytystä itsenäisten maiden alkuperäis- ja heimokansoja koskevasta Kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleissopimuksesta nro 169 ja YK:n alkuperäiskansojen oikeuksia koskevasta julistuksesta, jonka YK:n yleiskokous hyväksyi 13.9.2007. Siten kyseisen kuulemisen tavoitteena oli varmistaa asianomaisia väestöryhmiä edustavien elinten ja järjestöjen mahdollisimman laaja osallistuminen. Tässä yhteydessä Marokon kuningaskunta kuuli erityisesti yleisillä, välittömillä vaaleilla vuonna 2015 valittuja alueellisia edustajia, joista huomattavan moni kuuluu paikalliseen heimoon. Komissio ja EUH kuulivat lukuisia poliittisia ja sosiopoliittisia paikallisjärjestöjä, kansalaisyhteiskunnan edustajia sekä kantajaa.

351 Toisaalta neuvoston mukaan toimielimet sovelsivat objektiivista kriteeriä eli kysymystä siitä, oliko kalastussopimus Länsi-Saharan väestöryhmille hyödyllinen vai ei, ja tämä kriteeri vastaa periaatteita, jotka voidaan johtaa YK:n oikeudellisen neuvonantajan 29.1.2002 päivätystä kirjeestä.

352 Edellä 350 kohdassa esitettyjen neuvoston väitteiden osalta on riittävää todeta, että kriteerit, jotka neuvosto johtaa edellä mainituista yleissopimuksesta ja julistuksesta ja joiden mukaan kuulemismenettelyssä on kuultava asianomaisia väestöryhmiä edustavia elimiä ja sen tarkoituksena on oltava kyseisten väestöryhmien suostumuksen saaminen, eivät vastaa vaatimuksia, jotka unionin tuomioistuin on johtanut itsemääräämisoikeuden periaatteesta ja sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteesta (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 370 kohta).

353 Yhtäältä on nimittäin todettava, että – kuten edellä on jo toistuvasti todettu – neuvosto ei anna suostumuksen käsitteelle niitä oikeusvaikutuksia, jotka suostumuksen käsitteellä lähtökohtaisesti on kansainvälisen oikeuden nojalla, koska kyseinen toimielin ei käsiteltävässä asiassa tarkoita suostumuksella tuomion neuvosto v. Front Polisario 106 kohdassa tarkoitettua kolmannen oikeussubjektin suostumusta riidanalaisen sopimuksen tekemiseen vaan paikallisten väestöryhmien enemmistön puoltavaa kantaa (ks. edellä 328–331 kohta). Kuten kantaja korostaa, 8.10.2018 päivätyssä kertomuksessaan komissio ei myöskään viittaa suostumuksen käsitteeseen. Siten komissio viittaa ainoastaan Marokon viranomaisten kuulemien yhteisöjen ”tukeen” ja ”kannatukseen” sille, että riidanalainen sopimus tehdään, sekä siihen, että komission ja EUH:n ”keskustelukumppanit” ”kannattivat hyvin laajasti” ”Länsi-Saharan lähivesien ottamista sopimuksen soveltamisalaan” (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 371 ja 372 kohta).

354 Toisaalta on muistutettava, että – kuten kantaja esittää – toimielinten käyttämä käsite ”asianomaiset väestöryhmät” ei vastaa Länsi-Saharan kansan käsitettä, joka merkitsee sisällöllisesti sitä, että kyseisellä väestöllä on itsemääräämisoikeus (ks. edellä 329 kohta). Ensimmäiseksi on todettava erityisesti, että Marokon kuningaskunnan, joka on riidanalaisen

sopimuksen osapuoli, suorittaman paikallisten ja alueellisten viranomaisten kuulemisen tarkoituksena ei voinut olla kolmannen osapuolen suostumuksen saaminen tähän sopimukseen vaan tällä kuulemisella on korkeintaan pyritty mahdollistamaan kyseisen valtion alaisten paikallisten yhteisöjen ja julkisten elinten, joita asia koski, osallistuminen sopimuksen tekemiseen. Toiseksi on huomattava, että komission kuulemat yhteisöt ja elimet edustavat korkeintaan erilaisia sosioekonomisia tai kansalaisyhteiskunnan intressejä, eivätkä ne itse katso olevansa eikä niitä ole pidettävä Länsi-Saharan väestön edustajina, jotka voivat antaa Länsi-Saharan väestön suostumuksen, mitä lisäksi tukevat kyseisten yhteisöjen ja elinten valintaperusteet, jotka komissio on esittänyt 25.1.2021 antamissaan kirjallisissa vastauksissa unionin yleisen tuomioistuimen prosessinjohtotoimena esittämiin kysymyksiin (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 373–379 kohta).

355 Lisäksi kantajan väitteistä, jotka koskevat komission ja EUH:n kuulemien yhteisöjen ja elinten yhteyksiä Marokon viranomaisiin, on todettava, että komission 25.1.2021 antamissa kirjallisissa vastauksissa esittämistä kyseisten yhteisöjen ja elinten asemaa ja toimintaa koskevista täsmennyksistä ilmenee, että suurin osa kyseisistä yhteisöistä ja elimistä ovat Marokon oikeuden mukaan perustettuja julkisia elimiä, jotka harjoittavat toimintaansa kyseisten viranomaisten alaisuudessa, tai itsenäisiä Marokon viranomaisia ja että merkittävä osa kyseisistä julkisista elimistä käyttää toimivaltaansa koko Marokon alueella.

356 Lisäksi on niin, kuten komissio itsekin toteaa 8.10.2018 päivätyssä kertomuksessaan, että kantaja ja sen näkemyksiä kannattavat järjestöt kieltäytyivät osallistumasta komission järjestämiin kuulemisiin.

357 Yhtäältä on kuitenkin todettava, että asiassa on riidatonta – kuten kantaja toteaa vastauskirjelmässään – että kantaja on ilmoittanut vastustavansa riidanalaisen sopimuksen tekemistä. Kantaja ilmoitti erityisesti EUH:lle osoitetussa, 7.6.2018 päivätyssä kirjeessään lähinnä, että kun otetaan huomioon periaatteet, jotka unionin tuomioistuin kantajan mukaan on vahvistanut, eli erityisesti Länsi-Saharan oma ja erillinen asema ja se, että Länsi-Saharaa koskevan sopimuksen tekeminen edellyttää ainoastaan kyseisen väestön suostumusta, kantaja ei voinut hyväksyä sitä, että kyseistä näkemystenvaihtoa käytäisiin siinä tarkoituksessa, että ”Länsi-Sahara voitaisiin ottaa [unionin] ja Marokon kuningaskunnan neuvottelemien sopimusten soveltamisalaan”, ja sellaisen hankkeen yhteydessä, jossa puhuttiin ”Etelän provinsseista” ja jossa otettiin huomioon EUH:n ja Marokon viranomaisten selvittämä ”paikallisten väestöryhmien” kanta. Näin ollen on niin, että vaikka kantaja ei suostunut osallistumaan komission ja EUH:n järjestämiin kuulemisiin, komission ja neuvoston oli otettava kantajan kanta asianmukaisesti huomioon, varsinkin, koska kantajaa voitiin – toisin kuin muita kuultuja yhteisöjä – perustellusti pitää kyseistä väestöä ”edustavana elimenä”.

358 Toisaalta on todettava, että – kuten kantaja lähinnä toteaa – 8.10.2018 päivätyssä kertomuksessa ei oteta huomioon kannekirjelmän liitteenä esitettyä 95 Länsi-Saharan kansalaisyhteiskunnan kansalaisjärjestön (The Saharawi civil society NGOs) 28.11.2018 antamaa yhteisjulistusta, jossa kyseiset järjestöt pyysivät neuvostoa ja parlamenttia olemaan tekemättä riidanalaista sopimusta, jonka tarkoituksena on julistuksen sanamuodon mukaan Länsi-Saharan väestön kalavarojen ”ryövääminen” ja ”Länsi-Saharan ottaminen lainvastaisesti kyseisen sopimuksen alueelliseen soveltamisalaan”.

359 On siis todettava, että nämä kuulemiset ja niistä 8.10.2018 päivätyssä kertomuksessa tehdyt päätelmät ilmentävät pikemminkin Marokon viranomaisten ja julkisten elinten näkemystä kuin Länsi-Saharan kansalaisyhteiskuntaa edustavien elinten näkemystä. Lisäksi 8.10.2018 päivätyssä kertomuksessa ei oteta huomioon kantajan kantaa, vaikka kantaja oli ilmoittanut tarkat perustelunsa sille, miksi se vastusti riidanalaisen sopimuksen tekemistä.

360 Kuten kantaja väittää, on joka tapauksessa katsottava, että kyseisissä kuulemisissa ei ole kuultu Länsi-Saharan väestöä ”edustavia elimiä” vaan korkeintaan ”asianomaisia osapuolia”, joiden osallistumisesta riidanalaisen sopimuksen tekemiseen toimielinten oli joka tapauksessa huolehdittava perussopimusten mukaisesti riippumatta riidanalaisen päätöksen johdanto-osan 11 perustelukappaleessa viitatuista, unionin tuomioistuimen tarkoittamista ”seikoista” (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 383 kohta).

361 Edellä 353–360 kohdassa todetusta seuraa, että ei voida katsoa, että komission ja EUH:n neuvoston pyynnöstä toteuttamilla kuulemisilla olisi voitu saada Länsi-Saharan väestön suostumus riidanalaisen sopimuksen tekemiseen sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteen mukaisesti, sellaisena kuin unionin tuomioistuin on sitä tulkinnut (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 384 kohta).

362 Siitä kansainvälisen oikeuden tulkinnasta, johon neuvosto, jota komissio ja Ranskan tasavalta tukevat tältä osin, on vedonnut YK:n oikeudellisen neuvonantajan 29.1.2002 päivätyn kirjeen perusteella, on todettava tässä vaiheessa ensinnäkin, että toimielimet eivät voi välttää velvollisuuttaan noudattaa sitä, miten unionin tuomioistuimen tulkitsee asiassa sovellettavia kansainvälisen oikeuden sääntöjä, korvaamalla kyseisen tulkinnan eri kriteereillä, jotka perustuvat tällaiseen kirjeeseen, joka ei muutenkaan vastaa ulottuvuudeltaan kansainvälisen tuomioistuimen antamia neuvoa-antavia lausuntoja, toiseksi, että kyseinen kirje koski sitä, olivatko Marokon julkisten elinten ja öljy-yhtiöiden väliset yksityisoikeudelliset sopimukset laillisia, eikä sitä, olivatko Marokon kuningaskunnan tekemät kansainväliset sopimukset laillisia, kolmanneksi, että kyseinen kirje perustui analogiseen tarkasteluun, jonka lähtökohtana oli kysymys siitä, oliko hallintovallan käyttäjän itsehallintoa vailla olevan alueen mineraalivaroja koskeva toiminta laitonta, kun taas tässä asiassa kyseessä olevaa kolmatta maata ei voida pitää hallintovallan käyttäjänä, ja neljänneksi, että kyseisen kirjeen päätelmissä todetaan muutenkin nimenomaisesti, että sovellettavien kansainvälisen oikeuden periaatteiden mukaan tällaisen alueen luonnonvarojen hyödyntämisen on oltava paitsi Länsi-Saharan väestön intressissä myös sen tahdon mukaista (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 385–389 kohta).

363 Näin ollen neuvosto ja komissio eivät missään tapauksessa voi perustella väitettään siitä, että järjestetyt kuulemiset olivat sovellettavien kansainvälisen oikeuden periaatteiden mukaisia, YK:n oikeudellisen neuvonantajan 29.1.2002 päivätyllä kirjeellä. Näin ollen kantaja väittää perustellusti, että toimielimet eivät voineet korvata unionin tuomioistuimen tuomionsa neuvosto v. Front Polisario 106 kohdassa vahvistamaa kyseistä nimenomaista suostumusta koskevaa vaatimusta kriteerillä, joka koskee sitä, että riidanalaisesta sopimuksesta koituu hyötyjä asianomaisille väestöryhmille (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 390 kohta).

364 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että kun neuvosto antoi riidanalaisen päätöksensä, se ei ottanut riittävällä tavalla huomioon kaikkia Länsi-Saharan tilanteeseen liittyviä merkityksellisiä seikkoja ja katsoi virheellisesti, että sillä oli harkintavalta päättää, oliko sen noudatettava unionin

tuomioistuimen sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteesta yhdessä itsemääräämisoikeuden periaatteen kanssa tulkinnalla johtamaa vaatimusta siitä, että riidanalaisen sopimuksen soveltaminen Länsi-Saharaan edellyttää kyseisen alueen väestön suostumusta, koska kyseinen väestö on sopimuksen kannalta kolmas osapuoli. On todettava erityisesti ensinnäkin, että neuvosto katsoi virheellisesti, että kyseisen alueen nykytilanteessa ei ole mahdollista varmistua kyseisen väestön suostumuksesta eikä erityisesti kantajan välityksellä. Toiseksi on niin, että kun neuvosto katsoi, että koska komissio ja EUH olivat järjestäneet kuulemisia, sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatetta, sellaisena kuin unionin tuomioistuin on tulkinnut sitä erityisesti tuomionsa neuvosto v. Front Polisario 106 kohdassa, oli noudatettu, neuvosto ymmärsi väärin sekä kyseisten kuulemisten että mainitussa kohdassa vahvistetun vaatimuksen merkityksen. Kolmanneksi neuvosto katsoi virheellisesti, että se voi korvata edellä mainitun vaatimuksen YK:n oikeudellisen neuvonantajan 29.1.2002 päivätyssä kirjeessä väitetysti vahvistetuilla kriteereillä. Tästä seuraa, että kolmannen kanneperusteen tämä osa on perusteltu ja riidanalainen päätös on näin ollen kumottava (ks. vastaavasti tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 391 kohta).

365 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että riidanalainen päätös on kumottava eikä asiassa ole tarpeen ottaa kantaa siihen, onko kantajan pyyntöä saada esittää uutta näyttöä ja kantajan omasta aloitteestaan istunnon jälkeen esittämiä uusia todisteita otettava tutkittavaksi (ks. edellä 89 ja 92 kohta), tai tutkia kolmannen kanneperusteen toista osaa tai muita kanneperusteita.

4. Riidanalaisen päätöksen vaikutusten ajallinen pysyttäminen

366 SEUT 264 artiklan toisen kohdan mukaan unionin yleinen tuomioistuin voi tarpeellisiksi katsomissaan tapauksissa todeta, miltä osin kumotun toimen vaikutuksia on kuitenkin pidettävä pysyvinä.

367 Oikeuskäytännöstä ilmenee tältä osin, että riidanalaisen toimen vaikutukset ja erityisesti kansainvälisen sopimuksen tekemistä koskeva päätös voidaan pysyttää – myös viran puolesta – oikeusvarmuuteen liittyvistä syistä, jos kyseisen toimen kumoamisen välittömät vaikutukset aiheuttaisivat vakavia kielteisiä seurauksia (ks. tänään annettu tuomio Front Polisario v. neuvosto, T-279/19, 394 ja 396 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

368 Käsiteltävässä asiassa on riittävää todeta, että riidanalaisen päätöksen kumoaminen välittömin vaikutuksin voisi aiheuttaa vakavia seurauksia unionin ulkoisessa toiminnassa ja vaarantaa sen tekemien kansainvälisten sitoumusten, jotka sitovat toimielimiä ja jäsenvaltioita, oikeusvarmuuden. Kantajan huomautuksilla, jotka koskevat komission esittämää pyyntöä siitä, että unionin yleinen tuomioistuin soveltaisi SEUT 264 artiklan toista kohtaa, ei voida kyseenalaistaa tätä päätelmää.

369 Näin ollen asiassa on sovellettava SEUT 264 artiklan toista kohtaa siten, että riidanalaisen päätöksen vaikutukset pidetään voimassa enintään Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitetun määräajan ajan, tai jos muutosta on haettu tämän ajan kuluessa, kunnes unionin tuomioistuin on antanut muutoksenhausta ratkaisun.

B Kanne asiassa T-356/19

370 Aluksi on todettava, kuten edellä 177 kohdassa on todettu, että asian T-344/19 yhteydessä kantaja on perustellut sitä, että riidanalainen päätös koskee sitä suoraan, sillä, että riidanalaista asetusta ei voida pitää välissä olevana toimenpiteenä, joka estäisi sen, että riidanalainen päätös koskisi kantajaa suoraan.

371 Nyt käsiteltävässä asiassa kantaja kuitenkin toteaa, että se nostaa nyt käsiteltävän kanteen toissijaisesti siltä varalta, että unionin yleinen tuomioistuin katsoo, että riidanalainen asetus on tällainen välissä oleva toimenpide.

372 Kun kantajalta tiedusteltiin istunnossa, miten se, että asiassa T-344/19 riidanalainen päätös koskisi kantajaa suoraan, mahdollisesti vaikuttaisi nyt käsiteltävään kanteeseen, jos unionin yleinen tuomioistuin katsoisi, että riidanalainen asetus ei ole esteenä sille, että kyseinen päätös koskee kantajaa suoraan, kantaja totesi, että sen tulkinnan mukaan sillä ei olisi tällöin oikeutta nostaa nyt käsiteltävää kannetta ja kanne menettäisi muutenkin kohteensa. On kuitenkin todettava, ettei kantaja ole vaatinut unionin yleistä tuomioistuinta toteamaan, että kanne olisi jäänyt vaille kohdetta.

373 Lisäksi on todettava, että vaikka riidanalaisen päätöksen kumoaminen tällä tuomiolla voi haitata riidanalaisen asetuksen asianmukaista täytäntöönpanoa (ks. vastaavasti ja analogisesti tuomio 4.9.2018, komissio v. neuvosto (Kazakstanin kanssa tehty sopimus), C-244/17, EU:C:2018:662, 51 kohta), se ei sellaisenaan johda kyseisen asetuksen mitättömyyteen. Lisäksi riidanalaisen asetuksen, joka annettiin ennen riidanalaista päätöstä, oikeusperustana ei ole mainittu päätös vaan täytäntöönpanopöytäkirja – joka asetuksella on tarkoitus panna täytäntöön – ja erityisesti sen 3 artikla, jossa määrätään jäsenvaltioiden lipun alla purjehtiville aluksille jaettavista kalastusmahdollisuuksista (ks. edellä 71 ja 72 kohta). Näin ollen kantajan tämän asetuksen kumoamista koskevat vaatimukset eivät jää vaille kohdetta, ja niistä on lausuttava.

374 Esittämättä muodollista oikeudenkäyntiväitettä neuvosto esittää nyt käsiteltävästä kanteesta kaksi tutkimatta jättämistä koskevaa vaatimusta, joista toisen mukaan kantajalla ei ole asianosaiskelpoisuutta ja toisen mukaan kantajalla ei ole asiavaltuutta riidanalaisen päätöksen kumoamista koskevan kanteen nostamiseksi.

375 On tarkasteltava neuvoston toista kanteen tutkimatta jättämistä koskevaa vaatimusta.

376 Neuvosto katsoo, että riidanalainen asetus ei koske kantajaa suoraan ja erikseen. Se väittää yhtäältä, että asetuksella on oikeusvaikutuksia ainoastaan jäsenvaltioihin eikä muihin henkilöihin nähden. Joka tapauksessa kantaja ei harjoita mitään toimintaa kyseisellä talouden alalla eikä vetoa tällaiseen toimintaansa. Riidanalaisen asetuksen vaikutukset kantajan oikeusasemaan ovat ainoastaan välillisiä ja poliittisia. Toisaalta neuvosto väittää, että kyseinen toimi edellyttää, että jäsenvaltiot toteuttavat välissä olevia toimenpiteitä, ja että jäsenvaltioilla on mahdollisuus olla käyttämättä kaikkia niille myönnettyjä kalastusmahdollisuuksia. Neuvosto väittää lisäksi, ettei riidanalainen asetus vaikuta kantajaan sellaisen tosiasiallisen tilanteen takia, jonka perusteella se erottuu muista, tai sille tunnusomaisten erityispiirteiden perusteella, kun kantajan asema perustuu erityisesti kantajan osallistumiseen Länsi-Saharan asemaa koskeviin neuvotteluihin, joilla ei ole mitään tekemistä käsiteltävän kanteen kohteen kanssa.

377 Kantaja puolestaan väittää, että riidanalainen asetus koskee sitä suoraan ja erikseen. Yhtäältä siitä, että asetus koskee sitä suoraan, kantaja väittää, että koska tämän asetuksen tarkoituksena on jakaa jäsenvaltioiden kesken kalastusmahdollisuuksia, jotka koskevat suoraan Länsi-Saharan väestön kalavarojen hyödyntämistä, asetus vaikuttaa kyseiseen väestöön ja sillä on siis välittömiä vaikutuksia kantajan omaan oikeusasemaan kyseisen väestön ainoana edustajana. Lisäksi kyseisen asetuksen täytäntöönpano on täysin automaattista. Toisaalta siitä, että riidanalainen asetus koskee kantajaa erikseen, kantaja toteaa, että – kuten unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee – ainoastaan Länsi-Saharan väestö voi suostua kansainväliseen sopimukseen, jota sovelletaan sen alueeseen ja sen luonnonvaroihin. Kantajan mukaan tähän mahdollisuuteen ilmaista suostumus sisältyy kyseisen väestön oikeus vastustaa sitä, että sen kalavaroihin kohdistuvia kalastusmahdollisuuksia jaetaan ilman sen suostumusta. Kun otetaan huomioon kantajan rooli tämän suostumuksen ilmaisemisessa, kantajalla on sille tunnusomaisia erityispiirteitä, joiden perusteella se erottuu kaikista muista, joten riidanalainen asetus koskee sitä erikseen.

378 Espanjan kuningaskunta, Ranskan tasavalta ja komissio lähinnä tukevat neuvoston väitteitä. Komissio toteaa kuitenkin, että sen mukaan riidanalaisella asetuksella ei ole edes välillisiä tai poliittisia vaikutuksia kantajan oikeusasemaan, kun otetaan huomioon asetuksen rajalliset vaikutukset. Espanjan kuningaskunta puolestaan korostaa, ettei kantajalta ole evätty oikeutta tehokkaaseen oikeussuojaan, jota se voi tarvittaessa käyttää mainitun asetuksen soveltamistoimiin nähden.

379 Aluksi on korostettava, että luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön riidanalaisesta asetuksesta nostaman kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset on määritettävä kyseisen toimen erityisen luonteen perusteella eikä asiassa T-344/19 riitautetun päätöksen luonteen perusteella.

380 Tältä osin on korostettava, että – toisin kuin asiassa T-344/19 riitautetun kaltainen kansainvälisen sopimuksen tekemistä koskeva päätös – riidanalainen asetus, joka on annettu riidanalaisen sopimuksen panemiseksi täytäntöön unionissa, ei ole osa kansainvälisen oikeuden oikeussubjektien yhteisymmärryksen ilmaisua vaan unionin sisäisen toimivallan nojalla annettu yleisesti pätevä toimi, joka on kaikilta osiltaan velvoittava ja jota sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa, kuten SEUT 288 artiklan toisessa kohdassa määrätystä asetuksen määritelmästä ilmenee.

381 Siltä osin kuin riidanalaisella asetuksella jaetaan jäsenvaltioiden kesken täytäntöönpanopöytäkirjan 3 artiklassa määrätyt kalastusmahdollisuudet, kyseistä asetusta nimittäin sovelletaan objektiivisesti määriteltyihin tilanteisiin ja sen oikeusvaikutukset kohdistuvat yleisesti ja abstraktisti määriteltyyn henkilöryhmään (ks. vastaavasti ja analogisesti tuomio 10.3.2020, IFSUA v. neuvosto, T-251/18, EU:T:2020:89, 35 kohta).

382 Riidanalainen asetus on annettu SEUT 43 artiklan 3 kohdan nojalla, jossa ei viitata tavalliseen lainsäätämisjärjestykseen eikä erityiseen lainsäätämisjärjestykseen ja jossa lisäksi määrätään – parlamentin osallistumista mainitsematta – siitä, että neuvosto hyväksyy tiettyjä toimenpiteitä. Tällaista asetusta ei siten voida pitää lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttynä säädöksenä (ks. vastaavasti tuomio 6.9.2017, Slovakia ja Unkari v. neuvosto, C-643/15 ja C-647/15, EU:C:2017:631, 58–62 kohta). Tästä seuraa, että tällaista yleisesti pätevää tointa, joka ei ole lainsäätämisjärjestyksessä hyväksytty säädös, on pidettävä sääntelytoimena, jolloin on ainoastaan tarkistettava SEUT 263 artiklan neljännen kohdan kolmannen osan mukaisesti, että kyseinen toimi koskee kantajaa suoraan ja että se ei edellytä välissä olevien toimenpiteiden soveltamista (ks. vastaavasti tuomio 6.11.2018, Scuola Elementare Maria Montessori v. komissio, komissio v.

Scuola Elementare Maria Montessori ja komissio v. Ferracci, C-622/16 P–C-624/16 P, EU:C:2018:873, 22 ja 28 kohta ja tuomio 10.3.2020, IFSUA v. neuvosto, T-251/18, EU:T:2020:89, 32–36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

383 Tältä osin on todettava, että – kuten edellä 179 kohdassa on mainittu – edellytyksen, jonka mukaan toimen on koskettava kantajaa suoraan, täyttyminen edellyttää kahden edellytyksen täyttymistä, eli yhtäältä riidanalaisella unionin toimenpiteellä on oltava välittömiä vaikutuksia kantajan oikeusasemaan, ja toisaalta se ei saa jättää niille, joille se on osoitettu ja joiden tehtävänä on sen toimeenpano, ollenkaan harkintavaltaa, jolloin toimeenpano on täysin automaattista ja perustuu yksinomaan unionin lainsäädäntöön eikä edellytä välissä olevien sääntöjen soveltamista.

384 Näistä ensimmäisestä edellytyksestä on todettava, että riidanalaisella asetuksella pyritään ainoastaan jakamaan täytäntöönpanopöytäkirjan 3 artiklassa määrätyt kalastusmahdollisuudet jäsenvaltioiden kesken.

385 Riidanalainen asetus ei siten sellaisenaan vaikuta kyseisten kalastusmahdollisuuksien määrittämiseen eikä varsinkaan koko kalastussopimuksen kattaman kalastusalueen määrittämiseen tai siihen, millaisia kalastuksenhoitoalueita perustetaan kyseisen kalastusalueen sisälle eri sovellettavien kalastusluokkien mukaan.

386 Lisäksi tällainen toimi, joka on annettu unionin sisäisen toimivallan nojalla, koskee ainoastaan unionin ja sen jäsenvaltioiden välisiä suhteita eikä unionin ja Marokon kuningaskunnan välisiä suhteita tai unionin suhteita Länsi-Saharan väestöön. Vaikka nimittäin se, että kalastussopimuksen nojalla määritellään jäsenvaltioiden lipun alla purjehtivien alusten kalastusmahdollisuudet siinä vahvistetulla kalastusalueella, merkitsee, että sopimuksen osapuolet ovat sopineet vastavuoroisista oikeuksista ja velvoitteista, se, miten kyseiset kalastusmahdollisuudet jaetaan jäsenvaltioiden kesken, on puhtaasti unionin sisäinen kysymys, joka ei kuulu edellä mainitun kolmannen maan toimivaltaan eikä voi sellaisenaan vaikuttaa kyseiseen väestöön.

387 On totta, kuten kantaja väittää, että riidanalaisella asetuksella jäsenvaltioiden kesken jaetut kalastusmahdollisuudet voivat koskea Länsi-Saharan lähivesien kalavarojen hyödyntämistä ainakin kalastusluokkiin 3–6 kuuluvien kalavarojen osalta, joista määrätään kalastuksen teknisissä selvityksissä nro 3–6.

388 Tämä Länsi-Saharan kalavarojen hyödyntäminen ei kuitenkaan sinänsä johdu siitä, että kyseiset kalastusmahdollisuudet on jaettu jäsenvaltioiden kesken riidanalaisella asetuksella, vaan se on seurausta siitä, että riidanalaisella sopimuksella on määritelty kalastusalue ja sen sisäisten kalastuksenhoitoalueiden rajat tavalla, jossa myös Länsi-Saharan lähivedet kuuluvat kalastusalueeseen ja kyseisiin kalastuksenhoitoalueisiin.

389 Tästä seuraa, että vaikka kantaja väittää perustellusti yhtäältä, että Länsi-Saharan kalavarojen hyödyntäminen vaikuttaa kyseisen alueen väestöön, ja toisaalta, että tämä hyödyntäminen vaikuttaa kantajaan kyseisen väestön legitiiminä edustajana, tästä ei kuitenkaan voida päätellä, että riidanalaisella asetuksella olisi tällä perusteella välittömiä vaikutuksia kantajan oikeusasemaan. Ensimmäinen edellytys sille, että riidanalainen asetus koskisi kantajaa suoraan, ei siis täyty nyt käsiteltävässä asiassa.

390 Lisäksi toisesta tätä koskevasta edellytyksestä on todettava, että – toisin kuin neuvosto väittää – on totta, että riidanalainen asetus ei edellytä minkäänlaisia välissä olevia toimenpiteitä, koska kalastusmahdollisuuksien jakaminen jäsenvaltioiden kesken on puhtaasti automaattista ja siitä säädetään suoraan tämän asetuksen 1 artiklan 1 kohdassa.

391 On kuitenkin todettava, että koska riidanalaisen sopimuksen täytäntöönpano edellyttää muita toimenpiteitä, mukaan lukien sen täytäntöönpanopöytäkirjaa, riidanalainen asetus voi vaikuttaa kyseisen sopimuksen alaan kuuluvien kalavarojen hyödyntämiseen joka tapauksessa vain hyvin välillisesti.

392 On nimittäin niin, kuten neuvosto toteaa, että asianomaisen jäsenvaltion lipun alla purjehtivan aluksen oikeuteen hyödyntää riidanalaisen sopimuksen alaan kuuluvia kalavaroja sovelletaan lisäksi lupamenettelyä, josta säädetään ulkoisten kalastuslaivastojen kestävästä hallinnoinnista ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1006/2008 kumoamisesta 12.12.2017 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/2403 (EUVL 2017, L 347, s. 81) 10 ja 11 artiklassa ja joka edellyttää jäsenvaltioiden, komission ja Marokon kuningaskunnan toteuttamia toimenpiteitä. Lisäksi – kuten neuvosto myös toteaa – mainitun asetuksen 12 artiklasta ilmenee, että jäsenvaltioilla on mahdollisuus olla käyttämättä kaikkia niille myönnettyjä kalastusmahdollisuuksia.

393 Joka tapauksessa on niin, kuten edellä 259 kohdassa on katsottu, että asiassa T-344/19 riitautettu päätös koskee kantajaa suoraan, koska sillä tehdään riidanalainen sopimus ja kyseistä sopimusta sovelletaan Länsi-Saharaan ja sen lähivesiin riippumatta unionin sen täytäntöön panemiseksi toteuttamista toimenpiteistä. Näin ollen riidanalaisen asetuksen kaltainen kyseisen sopimuksen täytäntöönpanotoimenpide ei vaikuta mitenkään kyseisen sopimuksen soveltamiseen kyseisen alueen lähivesiin, ja siis sen kalavaroihin, sillä sopimusta sovelletaan näin kyseisen sopimuksen määräysten perusteella automaattisesti ja ilman, että olisi tarpeen säätää välissä olevista säännöistä.

394 Edellä esitetystä seuraa, että riidanalainen asetus ei koske kantajaa suoraan. Näin ollen nyt käsiteltävää kannetta ei voida ottaa tutkittavaksi, ja se on näin ollen hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

395 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 134 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

396 Koska neuvosto on hävinnyt asian T-344/19, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut tässä asiassa kantajan vaatimusten mukaisesti.

397 Koska kantaja on hävinnyt asian T-356/19, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut tässä asiassa neuvoston vaatimusten mukaisesti.

398 Työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaisesti Espanjan kuningaskunta, Ranskan tasavalta ja komissio vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

399 Työjärjestyksen 138 artiklan 3 kohdan mukaan unionin yleinen tuomioistuin voi määrätä, että muu kuin kyseisen artiklan 1 ja 2 kohdassa mainittu väliintulija vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

400 Käsiteltävänä olevassa asiassa on määrättävä, että CPMM vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan asiassa T-344/19.

Näillä perusteilla,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (laajennettu yhdeksäs jaosto)

on ratkaissut asiat seuraavasti:

1) Euroopan unionin ja Marokon kuningaskunnan välisen kestävää kalastusta koskevan kumppanuussopimuksen, sen täytäntöönpanopöytäkirjan sekä sopimukseen liitetyn kirjeenvaihdon tekemisestä 4.3.2019 annettu neuvoston päätös (EU) 2019/441 kumotaan.

2) Päätöksen 2019/441 vaikutukset pidetään voimassa enintään Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitetun määräajan ajan, tai jos muutosta on haettu tämän ajan kuluessa, kunnes unionin tuomioistuin on antanut muutoksenhausta ratkaisun.

3) Kanne asiassa T-356/19 hylätään.

4) Euroopan unionin neuvosto vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan Saguia el Hamran ja Río de Oron vapautuksen kansalliselle rintamalle (Front Polisario) aiheutuneet oikeudenkäyntikulut, asiassa T-344/19.

5) Front Polisario vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan neuvostolle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut, asiassa T-356/19.

6) Espanjan kuningaskunta, Ranskan tasavalta ja Euroopan komissio vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

7) Chambre des pêches maritimes de la Méditerranée, Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Nord, Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Centre ja Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Sud vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan asiassa T-344/19.

Costeira Gratsias Kancheva

Julistettiin Luxemburgissa 29 päivänä syyskuuta 2021.

Allekirjoitukset

Sisällys

I Asian tausta . . . 3

A Kansainvälinen konteksti . . . 3

B Assosiaatiosopimus ja vuoden 2006 kalastussopimus . . . 7

1. Assosiaatiosopimus . . . 7

2. Vuoden 2006 kalastussopimus . . . 8

C Assosiaatiosopimusta koskevat oikeudenkäynnit . . . 8

1. Asia T-512/12 ja asia C-104/16 P . . . 8

2. Asia C-266/16 . . . 10

3. Määräykset asiassa T-180/14, asiassa T-275/18 ja asiassa T-376/18 . . . 12

D Riidanalainen päätös ja riidanalainen sopimus . . . 13

E Riidanalainen asetus . . . 18

II Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten ja muiden osapuolten vaatimukset . . . 19

III Oikeudellinen arviointi . . . 22

A Kanne asiassa T-344/19 . . . 22

1. Kantajan vastauskirjelmän tiettyjen liitteiden tutkittavaksi ottaminen . . . 23

2. Kanteen tutkittavaksi ottaminen . . . 23

a) Riidanalaisen sopimuksen alueellinen soveltamisala . . . 24

b) Kumoamisvaatimusten ulottuvuus . . . 27

c) Neuvoston ensimmäinen tutkimatta jättämistä koskeva vaatimus, jonka mukaan kantaja ei ole asianosaiskelpoinen . . . 28

d) Kantajan asianajajalleen antaman valtuutuksen pätevyys . . . 33

e) Neuvoston toinen tutkimatta jättämistä koskeva vaatimus, jonka mukaan kantajalla ei ole asiavaltuutta . . . 35

1) Kysymys siitä, koskeeko toimi kantajaa suoraan . . . 36

i) Kysymys siitä, täyttääkö kantaja ensimmäisen edellytyksen sille, että toimi koskee sitä suoraan, ja jona on, että riidanalaisella toimenpiteellä on oltava välittömiä vaikutuksia kantajan oikeusasemaan . . . 37

– Neuvoston perustelujen ensimmäinen osa, joka koskee kansainvälisen sopimuksen tekemistä unionin puolesta koskevan päätöksen luontaisia oikeusvaikutuksia . . . 37

– Neuvoston perustelujen toinen osa, joka koskee nimenomaan riidanalaisen sopimuksen oikeusvaikutuksia, kun otetaan huomioon sen alueellinen soveltaminen Länsi-Saharaan ja sen lähivesiin . . . 40

– Neuvoston perustelujen kolmas osa, jonka mukaan riidanalainen päätös ei vaikuta kantajan oikeusasemaan, kun otetaan huomioon kantajan asema, joka rajoittuu siihen, että kantaja osallistuu Länsi-Saharan itsemääräämisprosessiin . . . 47

ii) Kysymys siitä, täyttääkö kantaja toisen edellytyksen sille, että toimi koskee sitä suoraan, ja jona on, että riidanalaisen toimenpiteen täytäntöönpanon on oltava täysin automaattista ja perustuttava yksinomaan unionin lainsäädäntöön . . . 50

2) Kysymys siitä, koskeeko toimi kantajaa erikseen . . . 51

3. Kanteen tutkiminen . . . 52

4. Ensimmäinen kanneperuste, jonka mukaan neuvostolla ei ollut toimivaltaa antaa riidanalaista päätöstä . . . 53

a) Kolmas kanneperuste, joka perustuu lähinnä siihen, että neuvosto on laiminlyönyt velvollisuutensa noudattaa niitä vaatimuksia, jotka oikeuskäytännössä on johdettu itsemääräämisoikeuden periaatteesta ja sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteesta . . . 53

1) Neuvoston, Ranskan tasavallan, komission ja CPMM:N väitteet, joiden mukaan kolmas kanneperuste on tehoton . . . 55

2) Kantajan nyt käsiteltävän kanneperusteensa tueksi esittämät väitteet . . . 58

i) Kolmannen kanneperusteen ensimmäinen osa, jonka mukaan unioni ja Marokon kuningaskunta eivät voi tehdä Länsi-Saharaan ja sen lähivesiin sovellettavaa sopimusta . . . 58

ii) Kolmannen kanneperusteen kolmas osa, jonka mukaan neuvosto ei ole noudattanut vaatimusta siitä, että riidanalaisen sopimuksen tekeminen edellyttää Länsi-Saharan väestön suostumusta, koska Länsi-Saharan väestö on kyseisen sopimuksen kannalta sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteessa tarkoitettu kolmas osapuoli . . . 59

– Sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteen soveltaminen käsiteltävässä asiassa . . . 60

– Kuulemiset, jotka neuvosto ja komissio järjestivät tarkoituksessa noudattaa tuomiossa neuvosto v. Front Polisario ja tuomiossa Western Sahara Campaign UK omaksuttua tulkintaa sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatteesta . . . 63

– Kysymys siitä, soveltuuko riidanalaisessa päätöksessä suostumuksen käsitteelle annettu erityinen merkitys yhteen sen sopimusten suhteellisen vaikutuksen periaatetta koskevan tulkinnan kanssa, jonka unionin tuomioistuin on vahvistanut tuomiossaan neuvosto v. Front Polisario ja tuomiossaan Western Sahara Campaign UK 66

5. Riidanalaisen päätöksen vaikutusten ajallinen pysyttäminen 72

B Kanne asiassa T-356/19 73

Oikeudenkäyntikulut 76